



Godina XXVII
Petak, 22. rujna/septembra 2023. godine

Број/Број
65

Година XXVII
Петак, 22. септембра 2023. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

841

Na temelju članka 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), članka 8. stavak (1) Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 9. izvanrednoj (telefonskoj) sjednici održanoj 21.8.2023. godine, donijelo je

**ODLUKU
O IZMJENI I DOPUNI ODLUKE O ODOBRAVANJU
SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA
INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I
MEĐUNARODNIH OBVEZA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2023. GODINU ZA FINANCIRANJE TROŠKOVA
UPUĆIVANJA TIMOVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE IZ
BOSNE I HERCEGOVINE U SVRHU PRUŽANJA
POMOĆI VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE**

Članak 1.

U Odluci o odobravanju sredstava tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu za financiranje troškova upućivanja timova za zaštitu i spašavanje Bosne i Hercegovine u svrhu pružanja pomoći Vladi Republike Slovenije ("Službeni glasnik BiH", broj 60/23) u članku 1. stavak (1) riječi: "350.000,00 (slovima: tristotine pedeset tisuća konvertibilnih maraka)" zamjenjuju se riječima: "500.000,00 KM (slovima: pet stotina tisuća konvertibilnih maraka)".

U stavku (2) u točki a) iznos "200.000,00" zamjenjuje se iznosom "275.000,00", a u točki b) iznos "150.000,00" mijenja se iznosom "225.000,00".

Članak 2.

Iza članka 2. dodaje se novi članak 3. koji glasi:

"Članak 3.

(Sadržina pomoći)

- (1) Pomoć Vladi Republike Slovenije pružit će timovi zaštite i spašavanja Federalne uprave civilne zaštite osam pripadnika civilne zaštite i tri radna stroja i Republičke uprave civilne zaštite 12 pripadnika civilne zaštite osobnom i zajedničkom opremom i dva bagera gusjeničara.
- (2) Misija tima Federalne uprave civilne zaštite produžava do 25.08.2023. godine, dok se misija tima Republičke uprave civilne zaštite Republike Srpske produžava do 31.08.2023. godine. Oba tima će boraviti u svrhu pružanja pomoći Vladi Republike Slovenije i raditi po principu samoodrživosti."

Dosadašnji čl. 3., 4. i 5. postaju čl. 4., 5. i 6.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 218/23
21. kolovoza 2023. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 8. став (1) Оквирног закона о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 50/08), и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник

БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 9. ванредној (телефонској) сједници одржаној 21.8.2023. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2023. ГОДИНУ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ТРОШКОВА УПУЋИВАЊА ТИМОВА ЗА ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У СВРХУ ПРУЖАЊА ПОМОЋИ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СЛОВЕНИЈЕ

Члан 1.

У Одлуци о одобравању средстава текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2023. годину за финансирање тимова за заштиту и спасавање из Босне и Херцеговине у сврху пружања помоћи Влади Републике Словеније ("Службени гласник БиХ", број 60/23) у члану 1. став (1) ријечи: "350.000,00 КМ (словима: три стотине педесет хиљада конвертибилних марака)" мијењају се ријечима: "500.000,00 КМ (словима: пет стотина хиљада конвертибилних марака)".

У ставу (2) у тачки а) износ "200.000,00" мијења се износом "275.000,00", а у тачки б) износ "150.000,00" мијења се износом "225.000,00".

Члан 2.

Иза члана 2. додаје се нови члан 3. који гласи:

"Члан 3.

(Садржај помоћи)

- (1) Помоћ Влади Републике Словеније пружиће тимови заштите и спасавања Федералне управе цивилне заштите са осам припадника цивилне заштите и три радне машине и Републичке управе цивилне заштите са 12 припадника цивилне заштите са личном и заједничком опремом и два багера гусјеничара.
 - (2) Мисија тима Федералне управе цивилне заштите продужава до 25.08.2023. године, док се мисија тима Републичке управе цивилне заштите Републике Српске продужава до 31.08.2023. године. Оба тима ће боравити у сврху пружања помоћи Влади Републике Словеније и радити по принципу самоодрживости."
- Досадашњи чл. 3., 4. и 5. постају чл. 4., 5. и 6.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 218/23
21. августа 2023. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 8. став (1) Оквирног закона о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 9. ванредној (телефонској) сједници одржаној 21.8.2023. године, донијело је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2023. ГОДИНУ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ТРОШКОВА УПУЋИВАЊА ТИМОВА ЗА ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У СВРХУ ПРУЖАЊА ПОМОЋИ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СЛОВЕНИЈЕ

Члан 1.

У Одлуци о одобравању средстава текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2023. годину за финансирање тимова за заштиту и спасавање Босне и Херцеговине у сврху пружања помоћи Влади Републике Словеније ("Службени гласник БиХ" број 60/23), у члану 1. став (1) ријечи: "350.000,00 КМ (словима: три стотине педесет хиљада конвертибилних марака)" замjenjuју се ријечима: "500.000,00 КМ (словима: пет стотина хиљада конвертибилних марака)".

У ставу (2) у тачки а) износ "200.000,00" замjenjuje се износом "275.000,00", а у тачки б) износ "150.000,00" мијенja се износом "225.000,00".

Члан 2.

Иза члана 2. додаје се нови члан 3. који гласи:

"Члан 3.

(Садржај помоћи)

- (1) Помоћ Влади Републике Словеније пружиће тимови заштите и спасавања Федералне управе цивилне заштите са осам припадника цивилне заштите и три радне машине и Републичке управе цивилне заштите са 12 припадника цивилне заштите са личном и заједничком опремом и два багера гусјеничара.
 - (2) Мисија тима Федералне управе цивилне заштите продужава до 25.08.2023. године, док се мисија тима Републичке управе цивилне заштите Републике Српске продужава до 31.08.2023. године. Оба тима ће боравити у сврху пружања помоћи Влади Републике Словеније и радити по принципу самоодрживости."
- Досадашњи чл. 3., 4. и 5. постају чл. 4., 5. и 6.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 218/23
21. августа 2023. године
Сарајево

Председавајућа
Вijeћа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

842

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 18. ставка (2) Закона о Прорачуну институција Босне и Херцеговине и међународних обвеза Босне и Херцеговине за 2023. годину ("Службени гласник БиХ", број 22/23), на приједлог Генералног тајништва Вijeћа министара Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 22. сједници одржаној 7. рујна 2023. године, донијело је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ НОВОГ ЗАПОШЉАВАЊА GENERALНОМ ТАЈНИШТВУ ВИJEЋА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се Генералном тајништву Вijeћа министара Босне и Херцеговине ново запошљавање једног држав-

nog službenika - stručnog savjetnika- prevoditelja za engleski jezik.

Članak 2.

(Osiguranje sredstava)

- (1) Iznos potrebnih sredstava za novo zapošljavanje iz članka 1. ove odluke na ime bruto plaća i pripadajućih naknada s uključenim porezima i doprinosima za 2023. godinu osigurat će Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine iz sredstava koja su odobrena Proračunom Generalnog tajništva Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.
- (2) Iznos potrebnih sredstava za novo zapošljavanje iz članka 1. ove odluke na ime bruto plaća i pripadajućih naknada s uključenim porezima i doprinosima za 2024. i svaku sljedeću godinu osigurat će se iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Generalno tajništvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 224/23
7. rujna 2023. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 18. stava (2) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 22/23), na prijedlog Generalnog sekretarijata Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 22. sjednici održanoj 7. septembra 2023. godine, donio je

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ НОВОГ ЗАПОШЉАВАЊА ГЕНЕРАЛНОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се Генералном секретаријату Савјета министара Босне и Херцеговине ново запошљавање једног државног службеника - стручног савјетника-преводиоца за енглески језик.

Члан 2.

(Обезбјеђивање средстава)

- (1) Износ потребних средстава за ново запошљавање из члана 1. ове одлуке на име бруто плата и припадајућих накнада с укљученим порезима и доприносима за 2023. годину обезбједиће Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине из средстава која су одобрена Буџетом Генералног секретаријата Савјета министара Босне и Херцеговине за 2023. годину.
- (2) Износ потребних средстава за ново запошљавање из члана 1. ове одлуке на име бруто плата и припадајућих накнада с укљученим порезима и доприносима за 2024. и сваку следећу годину обезбједиће се из буџета

институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација Одлуке)

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 224/23
7. септембра 2023. године
Сарајево

Предједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 18. stava (2) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 22/23), na prijedlog Generalnog sekretarijata Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 22. sjednici održanoj 7. septembra 2023. godine, donijelo je

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ НОВОГ ЗАПОШЉАВАЊА ГЕНЕРАЛНОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ ВЈЕЋА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се Генералном секретаријату Вјећа министара Босне и Херцеговине ново запошљавање једног државног службеника - стручног савјетника-преводиоца за енглески језик.

Члан 2.

(Осигурање средстава)

- (1) Iznos potrebnih sredstava za novo zapošljavanje iz člana 1. ove odluke na ime bruto plata i pripadajućih naknada s uključenim porezima i doprinosima za 2023. godinu osigurat će Generalni sekretarijat Vijeća ministara Bosne i Hercegovine iz sredstava koja su odobrena Budžetom Generalnog sekretarijata Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.
- (2) Iznos potrebnih sredstava za novo zapošljavanje iz člana 1. ove odluke na ime bruto plata i pripadajućih naknada s uključenim porezima i doprinosima za 2024. i svaku sljedeću godinu osigurat će se iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Члан 3.

(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Generalni sekretarijat Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Члан 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 224/23
7. septembra 2023. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

Temeljem članka 13. i članka 30. stavak 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 13/99, 41/2, 6/3, 14/3, 82/5, 43/9, 76/9 i 87/13) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/3, 42/3, 81/6, 76/07, 81/7, 94/7 i 24/8), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 20. sjednici održanoj 23. kolovoza 2023. godine, donijelo je

**ODLUKU
O STJECANJU DRŽAVLJANSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom u državljanstvo Bosne i Hercegovine prima se osoba:

Ime: Dinara, Prezime: Škrijelj, spol: ženski, rođena 5.5.1973. godine u mjestu Kenes Anarhaj, Alamedinski rejon, Kirgiska Republika, državljanka Kirgiske Republike, ime oca: Tašbulatov Duše, ime majke: Tašbulatova Kakin.

Članak 2.
(Upis u matične knjige)

Temeljem ove odluke nadležni matični ured izvršit će upis u matične knjige rođenih, odnosno knjige državljana Bosne i Hercegovine.

Članak 3.
(Realiziranje)

Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine za realiziranje ove odluke.

Članak 4.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 226/23
23. kolovoza 2023. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 20. сједници одржаној 23. августа 2023. године, донио је

**ОДЛУКУ
О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Динара, Презиме: Шкријељ, пол: женски, рођена 05.05.1973. године у мјесту Кенес Анархај, Аламедински рејон, Киргиска Република, држављанка Киргиске Републике, име оца: Ташбулатов Душе, име мајке: Ташбулатова Какин.

Члан 2.
(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежна матична служба извршиће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.
(Реализација)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.
(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

CM број 226/23
23. августа 2023. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 13. i člana 30. stav 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 20. sjednici održanoj 23. augusta 2023. godine, donijelo je

**ODLUKU
O STICANJU DRŽAVLJANSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom u državljanstvo Bosne i Hercegovine prima se lice:

Ime: Dinara, Prezime: Škrijelj, spol: ženski, rođena 05.05.1973. godine u mjestu Kenes Anarhaj, Alamedinski rejon, Kirgiska Republika, državljanka Kirgiske Republike, ime oca: Tašbulatov Duše, ime majke: Tašbulatova Kakin.

Član 2.
(Upis u matične knjige)

Na osnovu ove odluke nadležni matični ured izvršiti će upis u matične knjige rođenih, odnosno knjige državljana Bosne i Hercegovine.

Član 3.
(Realizacija)

Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine za realizaciju ove odluke.

Član 4.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 226/23
23. augusta 2023. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

845

Na temelju članka 36. stavak (6) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) na prijedlog Agencije za javne nabave Bosne i Hercegovine, uz prethodnu suglasnost Odbora Agencije za javne nabave Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 20. sjednici održanoj 23.8.2023. godine, donijelo je

**PRAVILNIK
O FINANCIRANJU ISTRAŽIVANJA, RAZVOJA I
UNAPREĐENJA SUSTAVA JAVNIH NABAVA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Članak 1.
(Predmet)

Pravilnikom o financiranju istraživanja, razvoja i unapređnja sustava javnih nabava u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Pravilnik) definira se predmet financiranja, obveze i način

финансирања средстава од стране ЈП НЛО Службеног листа Босне и Херцеговине у циљу истраживања, развоја и унапређења система јавних набавка.

Чланак 2.

(Употреба мушког и женског рода)

Изрази који су ради прегледности дати у једном граматичком роду у овом правилнику се без дискриминације односе на мушкарце и жене.

Чланак 3.

(Појам истраживања, развоја и унапређења система јавних набавка)

Истраживање, развој и унапређење система јавних набавка односи се на реализацију активности у оквиру надлежности Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција) дефиниране чланком 92. ставак (3) и чланком 116. ставак

(1) Закона о јавним набавкама (у даљњем тексту: Закон) и то:

- Развој нових и надоградња постојећих информацијских система Агенције;
- Израда приручника и брошура;
- Промоција активности Агенције;
- Ангажовање ванјских експерата као подршка реализацији надлежности Агенције;
- Едукација и стручно усавршавање уписаних у Агенцији.

Чланак 4.

(Обвезе ЈП НЛО Службеног листа)

- ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине је обавезан уплатити 15% прихода које оствари од накнада за објаву обавјести из чланка 36. ставак (1) Закона у тјеку године почев од 1.1. до 31.12.
- Процент од 15% из ставка (1) овог члана, подложен је промјени, измјеном овог Правилника, а на приједлог Агенције.
- Агенција, без одлагања, по доношењу овог Правилника подноси писани захтев Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине за отварањем намјенског подрачуна у КМ у оквиру Јединственог рачуна трезора са називом подрачуна. Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине након пријема захтева отвора намјенски подрачун у КМ и о томе обавјештава Агенцију са инструкцијом о броју подрачуна и уплати средстава на подрачун.
- Агенција са ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине до 31.1. текуће године за претходну годину усуглашава точан износ средстава који одговара вриједности 15% од оствареног прихода од објаве обавјести из ставка (1) чланка 36. Закона. На основу усуглашног износа за уплату средстава Агенција доставља писани захтев ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине са инструкцијом за уплату најкасније до 20.2. текуће године за претходну годину. ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине је на основу добијеног захтева дужан уплату извршити до краја вјелаче текуће године за претходну годину.
- ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине уз уплату средстава Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине доставља доказ који потврђује да уплаћени износ одговара вриједности 15% од оствареног прихода од објаве обавјести из чланка 36. ставак (1) Закона.

Чланак 5.

(Наћин финансирања)

- Средства из чланка 4. ставак (1) овог Правилника уплаћују се на посебан подрачун отворен у Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине, у циљу истраживања, развоја и унапређења система јавних набавка и саставни су дио средстава Прораћуна институција Босне и Херцеговине.
- Средства која уплати ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине се воде као Програм посебне намјене и уплате истих се врши без обзира да ли је Прорачун институција и

међународних обвеза Босне и Херцеговине усвојен, и то најкасније до 31.3. текуће године.

- Средства уплаћена на подрачун Програма посебне намјене за развој система јавних набавка уколико се не утроше до краја фискалне године, преносе се у наредну годину.
- Уколико ЈП НЛО Службени лист Босне и Херцеговине не уплати средства до 31.3. текуће године, обрачунава се камата, у складу са важећим прописима почев од 1.4. текуће године до дана уплате.
- Агенција је дужна у оквиру Извјешћа о раду према Вјешћу министара Босне и Херцеговине за претходну годину уобзирити и информацију о наплати и реализацији ових средстава.

Чланак 6.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 227/23
23. колотова 2023. године
Сарајево

Предсједатељица
Вјешћа министара БиХ
Борјана Кришто, в. г.

На основу члана 36. став (6) Закона о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", бр. 39/14 и 59/22) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) на приједлог Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине, уз претходну сагласност Одбора Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 20. сједници одржаној 23.08.2023. године, донио је

ПРАВИЛНИК О ФИНАНСИРАЊУ ИСТРАЖИВАЊА, РАЗВОЈА И УНАПРЕЂЕЊА СИСТЕМА ЈАВНИХ НАБАВКИ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1.

(Предмет)

Правилником о финансирању истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Правилник) дефинише се предмет финансирања, обавезе и начин финансирања средстава од стране ЈП НЛО Службеног листа Босне и Херцеговине у циљу истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки.

Члан 2.

(Употреба мушког и женског рода)

Изрази који су ради прегледности дати у једном граматичком роду у овом правилнику се без дискриминације односе на мушкарце и жене.

Члан 3.

(Појам истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки)

Истраживање, развој и унапређење система јавних набавки односи се на реализацију активности у оквиру надлежности Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) дефинисане чланом 92. став (3) и чланом 116. став (1) Закона о јавним набавкама (у даљем тексту: Закон) и то:

- Развој нових и надоградња постојећих информацијских система Агенције;
- Израда приручника и брошура;
- Промоција активности Агенције;
- Ангажовање спољних експерата као подршка реализацији надлежности Агенције;
- Едукација и стручно усавршавање запослених у Агенцији.

Члан 4.

(Обавезе ЈП НИО Службеног листа)

- (1) ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине је обавезан уплатити 15% прихода које оствари од накнада за објаву обавјештења из члана 36. став (1) Закона у току године почевши од 01.01. до 31.12.
- (2) Проценат од 15% из става (1) овог члана, подложен је промјени, измјеном овог Правилника, а на приједлог Агенције.
- (3) Агенција, без одлагања, по доношењу овог Правилника подноси писани захтјев Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине за отварањем намјенског подрачуна у КМ у оквиру Јединственог рачуна трезора са називом подрачуна. Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине након пријема захтјева отвора намјенски подрачун у КМ и о томе обавјештава Агенцију са инструкцијом о броју подрачуна и уплати средстава на подрачун.
- (4) Агенција са ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине до 31.01. текуће године за претходну годину усаглашава тачан износ средстава који одговара вриједности 15% од оствареног прихода од објаве обавјештења из става (1) члана 36. Закона. На основу усаглашног износа за уплату средстава Агенција доставља писани захтјев ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине са инструкцијом за уплату најкасније до 20.02. текуће године за претходну годину. ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине је на основу добијеног захтјева дужан уплату извршити до краја фебруара текуће године за претходну годину.
- (5) ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине уз уплату средстава Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине доставља доказ који потврђује да уплаћени износ одговара вриједности 15% од оствареног прихода од објаве обавјештења из члана 36. став (1) Закона.

Члан 5.

(Начин финансирања)

- (1) Средства из члана 4. став (1) овог Правилника уплаћују се на посебан подрачун отворен у Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине, у циљу истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки и саставни су дио средстава Буџета институција Босне и Херцеговине.
- (2) Средства која уплати ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине се воде као Програм посебне намјене и уплата истих се врши без обзира да ли је Буџет институција и међународних обавеза Босне и Херцеговине усвојен, и то најкасније до 31.03. текуће године.
- (3) Средства уплаћена на подрачун Програма посебне намјене за развој система јавних набавки уколико се не утроше до краја фискалне године, преносе се у наредну годину.
- (4) Уколико ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине не уплати средства до 31.03. текуће године, обрачунава се камата, у складу са важећим прописима почев од 01.04. текуће године до дана уплате.
- (5) Агенција је дужна у оквиру Извјештаја о раду према Савјету министара Босне и Херцеговине за претходну годину уврстити и информацију о наплати и реализацији ових средстава.

Члан 6.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 227/23
23. августа 2023. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 36. stav (6) Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) na prijedlog Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine, uz prethodnu saglasnost Odbora Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 20. sjednici održanoj 23.08.2023. godine, donijelo je

**PRAVILNIK
O FINANSIRANJU ISTRAŽIVANJA, RAZVOJA I
UNAPREĐENJA SISTEMA JAVNIH NABAVKI
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Члан 1.

(Предмет)

Правилником о финансирању истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Правилник) дефинише се предмет финансирања, обавезе и начин финансирања средстава од стране ЈП НИО Службеног листа Босне и Херцеговине у циљу истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки.

Члан 2.

(Употреба мушког и женског рода)

Изрази који су ради preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u ovom pravilniku se bez diskriminacije odnose na muškarce i žene.

Члан 3.

(Појам истраживања, развоја и унапређења система јавних набавки)

Истраживање, развој и унапређење система јавних набавки односи се на реализацију активности у оквиру надлежности Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) дефинисане чланом 92. став (3) и чланом 116. став (1) Закона о јавним набавкама (у даљем тексту: Закон) и то:

- a) Развој нових и nadogradnja postojećih informacionih sistema Agencije;
- b) Izrada priručnika i brošura;
- c) Promocija aktivnosti Agencije;
- d) Angažovanje vanjskih eksperata kao podrška realizaciji nadležnosti Agencije;
- e) Edukacija i stručno usavršavanje uposlenih u Agenciji.

Члан 4.

(Обавезе ЈП НИО Службеног листа)

- (1) ЈП НИО Службени лист Босне и Херцеговине је обавезан уплатити 15% прихода које оствари од накнада за објаву обавјештења из члана 36. став (1) Закона у току године почев од 01.01. до 31.12.
- (2) Проценат од 15% из става (1) овог члана, подложен је промјени, измјеном овог Правилника, а на приједлог Агенције.

Никола Пејић, с. р.

1. Pravnoj osobi "Renewable Energy Solutions BH" d.o.o., Banja Luka, izdaje se privremena licenca za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.

1. Ovom Odlukom utvrđuje se visina regulatorne naknade za 2024. godinu, koju plaćaju vlasnici licenci izdatih od strane Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), te način plaćanja, odnosno izmirenja obveze plaćanja regulatorne naknade od strane vlasnika licence.
2. Regulatorna naknada za 2024. godinu iznosi 2.359.000,00 KM (dva milijuna i tristo pedeset devet tisuća konvertibilnih maraka).
3. Obvezi plaćanja regulatorne naknade iz točke 2. ove Odluke podliježu vlasnici licenci u iznosima i za licencirane djelatnosti, kako slijedi:
 - za djelatnost prijenosa električne energije - 1.514.000,00 KM
 - za djelatnost neovisnog operatora sustava - 98.000,00 KM
 - za djelatnost distribucije - 87.000,00 KM
 - za djelatnost trgovine i opskrbe, po licenci - 30.000,00 KM
 - za djelatnost međunarodne trgovine, po licenci - 30.000,00 KM
4. Vlasnici licenci plaćaju regulatornu naknadu kvartalno, unaprijed, u skladu s posebnim aktom DERK-a.

5. Vlasnici licenci plaćaju iznos regulatorne naknade proporcionalno razdoblju važenja licence.
6. Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavljuje se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Образложење

Shodno Zakonu o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini osnovni prihod DERK-a čini regulatorna naknada koju plaćaju vlasnici licenci za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, neovisnog operatora sustava i međunarodnu trgovinu električnom energijom, a od 2011. godine i vlasnici licenci za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti, čije je sjedište u Brčko Distriktu BiH.

Financijskim planom za 2024. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 60/23) planirana su ukupna potrebna sredstva za financiranje troškova DERK-a u iznosu od 2.748.000,00 KM.

Višak prihoda nad rashodima na kraju tekuće godine je procijenjen na iznos od 350.000,00 KM, ostali prihodi u iznosu od 39.000,00 KM, tako da je regulatorna naknada za 2024. godinu utvrđena u iznosu 2.359.000,00 KM.

Proračun obveza vlasnika licenci po djelatnostima uvažava utemeljenu procjenu da će licence koje izdaje DERK tijekom 2024. godine posjedovati "Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini", "Elektroprijenos Bosne i Hercegovine", "Komunalno Brčko" i 21 vlasnik licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.

Dio regulatorne naknade okvirno je raspodijeljen između reguliranih djelatnosti prijenosa električne energije i neovisnog operatora sustava na temelju odnosa ukupnih troškova i rashoda Neovisnog operatora sustava u BiH i ukupnih troškova i bruto dobiti Elektroprijenosa BiH, a uvažavajući dosadašnji trend promjene visine regulatorne naknade.

Regulatorna naknada koju će plaćati "Komunalno Brčko" za posjedovanje licence za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije i licence za obavljanje djelatnosti trgovine i opskrbe električnom energijom na teritoriji BiH, određena je raspodjelom postojeće obveze na posebne iznose koji su usporedivi sa sličnim iznosima u okruženju koje plaćaju regulirani subjekti za iste djelatnosti s usporedivom veličinom konzuma.

Vlasnici licenci za regulirane djelatnosti imaju pravo da iznos regulatorne naknade na koju su obvezani uračunaju u svoju tarifu.

S obzirom na značaj i svrhu pojedinog tipa licence iz dijela nereguliranih djelatnosti, regulatorna naknada za djelatnost trgovine i opskrbe električnom energijom na teritoriji BiH je jednaka iznosu koji plaćaju vlasnici licence za međunarodnu trgovinu.

Iznos regulatorne naknade vlasnicima licenci za djelatnosti iz točke 3. ove Odluke bit će određen proporcionalno vremenu važenja licence tijekom 2024. godine.

Broj 05-28-12-286-1/23

13. rujna 2023. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Nikola Pejić, s. r.

Na osnovu čl. 4.7 i 4.10 Zakona o prenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i člana 17 Правилника о лиценцама – Пречишћени текст ("Službeni glasnik BiH", broj 63/16), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 13. септембра 2023. године, донесена је

ОДЛУКА О УТВРЂИВАЊУ РЕГУЛАТОРНЕ НАКНАДЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

1. Овом одлуком утврђује се висина регулаторне накнаде за 2024. годину, коју плаћају власници лиценци издатих од стране Државне регулаторне комисије за електричну енергију (ДЕРК), те начин плаћања, односно измирења обавезе плаћања регулаторне накнаде од стране власника лиценце.
2. Регулаторна накнада за 2024. годину износи 2.359.000,00 KM (два милиона и тристо педесетдевет хиљада конвертибилних марака).
3. Обавези плаћања регулаторне накнаде из тачке 2. ове одлуке подлијежу власници лиценци у износима и за лиценциране дјелатности, како слиједи:
 - за дјелатност преноса електричне енергије - 1.514.000,00 KM
 - за дјелатност независног оператора система - 98.000,00 KM
 - за дјелатност дистрибуције - 87.000,00 KM
 - за дјелатност трговине и снабдијевања, по лиценци - 30.000,00 KM
 - за дјелатност међународне трговине, по лиценци - 30.000,00 KM
4. Власници лиценци плаћају регулаторну накнаду квартално, унапријед, у складу са посебним актом ДЕРК-а.
5. Власници лиценци плаћају износ регулаторне накнаде пропорционално периоду важења лиценце.
6. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Образложење

Сходно Закону о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини основни приход ДЕРК-а чини регулаторна накнада коју плаћају власници лиценци за обављање дјелатности преноса електричне енергије, независног оператора система и међународну трговину електричном енергијом, а од 2011. године и власници лиценци за обављање електроенергетских дјелатности, чије је сједиште у Брчко Дистрикту БиХ.

Финансијским планом за 2024. годину ("Службени гласник БиХ", број 60/22) планирана су укупна потребна средства за финансирање трошкова ДЕРК-а у износу од 2.748.000,00 KM.

Вишак прихода над расходима на крају текуће године је процијенен на износ од 350.000,00 KM, остали приходи у износу од 39.000,00 KM, тако да је регулаторна накнада за 2024. годину утврђена у износу 2.359.000,00 KM.

Прорачун обавеза власника лиценци по дјелатностима ужавава основану процјену да ће лиценце које издaje ДЕРК током 2024. године посједовати "Независни оператор система у Босни и Херцеговини", "Електропренос Босне и Херцеговине", "Комунално Брчко" и 21 власник лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.

Део регулаторне накнаде оквирно је расподијељен између регулисаних дјелатности преноса електричне енергије и независног оператора система на основу односа укупних трошкова и расхода Независног оператора система у БиХ и укупних трошкова и бруто доbitи Електропреноса БиХ, а ужавајући досадашњи тренд промјене висине регулаторне накнаде.

Регулаторна накнада коју ће плаћати "Комунално Брчко" за посједовање лиценце за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије и лиценце за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ, одређена је расподјелом постојеће обавезе на посебне износе који су упоредиви са сличним износима у окружењу које плаћају регулисани субјекти за исте дјелатности са упоредивом величином конзума.

Власници лиценци за регулисане дјелатности имају право да износ регулаторне накнаде на коју су обавезани урачунају у своју тарифу.

С обзиром на значај и сврху појединог типа лиценце из дијела нерегулисаних дјелатности, регулаторна накнада за дјелатност трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ је једнака износу који плаћају власници лиценце за међународну трговину.

Износ регулаторне накнаде власницима лиценци за дјелатности из тачке 3. ове одлуке биће одређен пропорционално времену важења лиценце у току 2024. године.

Број 05-28-12-286-1/23
13. септембра 2023. године Предједавајући Комисије
Тузла **Никола Пејић, с. р.**

На основу чл. 4.7 и 4.10. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 17. Правилника о лиценцама – Пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 63/16), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 13. септембра 2023. године, донесена је

ODLUKA O UTVRĐIVANJU REGULATORNE NAKNADE ZA 2024. GODINU

1. Овом Одлуком утврђује се висина регулаторне накнаде за 2024. годину, коју плаћају власници лиценци издатих од стране Државне регулаторне комисије за електричну енергију (DERK), те начин плаћања, односно измјерења обавезе плаћања регулаторне накнаде од стране власника лиценце.
2. Регулаторна накнада за 2024. годину износи 2.359.000,00 KM (два милиона и тристо педесет девет хиљада конвертибилних марака).
3. Обавези плаћања регулаторне накнаде из тачке 2. ове Одлуке подлијежу власници лиценци у износима и за лиценциране дјелатности, како сlijеди:
 - за дјелатност пријеноса електричне енергије - 1.514.000,00 KM
 - за дјелатност независног оператора система - 98.000,00 KM
 - за дјелатност дистрибуције - 87.000,00 KM
 - за дјелатност трговине и снабдијевања, по лиценци - 30.000,00 KM
 - за дјелатност међународне трговине, по лиценци - 30.000,00 KM
4. Власници лиценци плаћају регулаторну накнаду квартално, унапријед, у складу са посебним актом DERK-а.
5. Власници лиценци плаћају износ регулаторне накнаде пропорционално периоду важења лиценце.
6. Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Образложење

Шодно Закону о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини основни приход DERK-а

чини регулаторна накнада коју плаћају власници лиценци за обављање дјелатности пријеноса електричне енергије, независног оператора система и међународну трговину електричном енергијом, а од 2011. године и власници лиценци за обављање електроенергетских дјелатности, чије је сједиште у Брчко Дистрикту БиХ.

Финансијским планом за 2024. годину ("Службени гласник БиХ", број 60/23) планирана су укупна потребна средства за финансирање трошкова DERK-а у износу од 2.748.000,00 KM.

Вишак прихода над расходима на крају текуће године је процијенjen на износ од 350.000,00 KM, остали приходи у износу од 39.000,00 KM, тако да је регулаторна накнада за 2024. годину утврђена у износу 2.359.000,00 KM.

Порачуна обавеза власника лиценци по дјелатностима уважава основану процјену да ће лиценце које издаје DERK током 2024. године посједовати "Независни оператор система у Босни и Херцеговини", "Електропријенос Босне и Херцеговине", "Комунално Брчко" и 21 власник лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.

Део регулаторне накнаде оквирно је расподјелjen између регулираних дјелатности пријеноса електричне енергије и независног оператора система на основу односа укупних трошкова и расхода Независног оператора система у БиХ и укупних трошкова и бруто добити Електропријеноса БиХ, а уважавajući досадашњи trend промјене висине регулаторне накнаде.

Регулаторна накнада коју ће плаћати "Комунално Брчко" за посједовање лиценце за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије и лиценце за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ, одређена је расподјелом постојеће обавезе на посебне износе који су упоредиви са сличним износима у окружењу које плаћају регулирани субјекти за исте дјелатности са упоредивом величином конзума.

Власници лиценци за регулиране дјелатности имају право да износ регулаторне накнаде на коју су обавезани урачунају у своју тарифу.

С обзиром на значај и сврху појединог типа лиценце из дијела нерегулисаних дјелатности, регулаторна накнада за дјелатност трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ је једнака износу који плаћају власници лиценце за међународну трговину.

Износ регулаторне накнаде власницима лиценци за дјелатности из тачке 3. ове Одлуке биће одређен пропорционално времену важења лиценце у току 2024. године.

Број 05-28-12-286-1/23
13. септембра 2023. године Предједавајући Комисије
Тузла **Никола Пејић, с. р.**

KONKURENCIJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

850

На основу чланка 25. ставак (1) тачка е), чланка 41. ставак (1) тачка с), чланка 42. ставак (1) тачка с), чланка 11. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чл. 105. и 108. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом на основу Захтјева за покретање поступка број UP-02-26-2-039-1/19 од 13.12.2019. године, поднесеном од стране господарског субјекта Premium осигурање а.д. Банја Лука, Књаз Милоша 3, 78000 Банја Лука, заступаном по одвјетничкој фирми Сажич о.д. Банја Лука, ул. Булевар војводе Живојина Мишића бр. 49б, 78000 Банја Лука, против Удружења Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, Дервиша Нумића 7, 71000 Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе владајућег положаја противно одредби чланка 10. ставак (2) тачка с) За-

kona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 76. (sedamdest-šestoj) sjednici održanoj dana 20.11.2020. godine donijelo je

RJEŠENJE

- (1) Odbija se Zahtjev gospodarskog subjekta Premium osiguranje a.d. Banja Luka protiv Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, radi utvrđivanja postojanja zloporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (2) tačka c) Zakona o konkurenciji na mjerodavnom tržištu usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) na teritoriju Bosne i Hercegovine, kao neutemeljen.
- (2) Nalaže se gospodarskom subjektu Premium osiguranje a.d. Banja Luka da nadoknadi troškove postupka Udruženju Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini u ukupnom iznosu od 1.193,40 KM (jednatisućajednastotinadevesttri i 40/100), u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
- (3) Obvezuju se Podnositelj zahtjeva, gospodarski subjekti Premium osiguranje a.d. Banja Luka, da uplati administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM (jednatisućapetstotina i 00/100) u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće je dana 13.12.2019. godine, pod brojem UP-02-26-2-039-1/19 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) gospodarskog subjekta Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva ili Premium osiguranje) zastupan po Odvjetničkoj firmi Sajić o.d. Banja Luka, ul. Bulevar vojvode Živojina Mišića br. 49b, protiv Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, Derviša Numića 7, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Biro) radi utvrđivanja postojanja zloporabe vladajućeg položaja protivno odredbi članka 10. stavak (2) tačka c) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

Uvidom u dostavljeni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je isti kompletan u smislu članka 28. Zakona.

Potvrda o kompletnom i urednom Zahtjevu, shodno članku 28. stavak (3), izdana je dana 22.04.2020. godine pod brojem: UP-02-26-2-039-2/19.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka i Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, Derviša Numića 7, 71000 Sarajevo.

1.1. Gospodarski subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka

Gospodarski subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka registriran je u Okružnom privrednom sudu u Banjoj Luci dana 27.8.2018. godine pod brojem MB: (...) ¹ sa ugovorenim i uplaćenim kapitalom u iznosu od (...) ¹ KM.

1.2. Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini

Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je udruženje osnovano i organizirano sukladno odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 i 94/16), a njegovi članovi su društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine koja se bave poslovima

obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila) za štete pričinjene trećim osobama.

Zelena karta je međunarodna isprava o osiguranju vozila od automobilske odgovornosti za štetu pričinjenu trećim osobama u inostranstvu.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tijekom postupka primjenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu odredbi članka 26. Zakona.

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/15), Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), i Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službeni glasnik BiH", br.: 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Kao razloge za podnošenje zahtjeva, Podnositelj zahtjeva u bitnom navodi sljedeće:

- Podnositelj zahtjeva je gospodarsko društvo Premium osiguranje a.d. Banja Luka koje je u ranijem razdoblju poslovalo pod nazivom Premium invest osiguranje a.d. Banja Luka. Premium osiguranje je novoosnovano dioničarko društvo kojem je dana 17.08.2018. godine izdano Rješenje Agencije za osiguranje Republike Srpske broj (...) ² od 17.08.2018. godine kojim se daje dozvola za obavljanje djelatnosti neposrednog osiguranja, a Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj (...) ² od 27.08.2018. godine, upisano je u sudski registar, sa registriranom djelatnošću: ostalo osiguranje (65.12), sa pretežitom djelatnošću osiguranja vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim osobama (ili kraće: osiguranje od autoodgovornosti);
- Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je udruženje osnovano i organizirano sukladno Zakonu o udruženjima i fondacijama BiH. Prema Statutu Biroa zelene karte, udruženje predstavlja osiguravajuća društva Bosne i Hercegovine u sustavu zelene karte kako je to definirao Savjet biroa Kretskim sporazumom. Dalje, udruženje je neprofitna i nevladina organizacija koje djeluje na cijelom području Bosne i Hercegovine;
- Prema članku 6. Statuta, Biro zelene karte radi ostvarivanja svojih zajedničkih interesa regulira u ime osiguravajućih društava Bosne i Hercegovine poslove vezane za zelenu kartu, pri čemu je Udruženje posebno angažirano na poslovima da (između ostalog):
 - a) koordinira rad osiguravajućih društava u ovim poslovima,
 - b) izdaje i osigurava obrasce zelene karte njegovim članicama, prema uvjetima koje je definirao Upravni odbor Udruženja (u daljnjem tekstu Upravni odbor);
- Prema članku 4. stavak 1. alineja 11. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/15), zelena karta je međunarodna potvrda o postojanju osiguranja od

¹ (...) ¹-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

² (...) ²-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- autoodgovornosti, koja važi na teritoriju država članica Sustava zelene karte, a koju, po ovlasti Savjeta biroa, izdaje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, a prema članku 4. stavak 2. alineja 17. istog Zakona, Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je profesionalna asocijacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini, osnovana sukladno sa Preporukom broj 5, koju je 25. siječnja 1949. godine usvojio Potkomitet za cestovni prijevoz Komiteta za kopneni prijevoz Povjerenstva za gospodarstvo Ujedinjenih nacija za Europu;
- Prema članku 2. stavak 1. alineja 4. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), zelena karta označava međunarodnu potvrdu o osiguranju izdanu u ime nacionalnog biroa sukladno sa Preporukom broj 5 od 25. siječnja 1949. godine, koju je izdao Potkomitet za cestovni prijevoz Komiteta za kopneni prijevoz Povjerenstva za gospodarstvo Ujedinjenih naroda za Europu (u daljem tekstu: Potkomitet UN). Prema članku 2. stavak 1. alineja 13. istog Zakona, Biro zelene karte u BiH označava profesionalnu organizaciju u BiH utemeljenu sukladno sa Preporukom broj 5, koju je 25. siječnja 1949. godine usvojio Potkomitet UN;
 - **Biro zelene karte ima svoje organe, odnosno upravnna tijela: Skupštinu, Upravni odbor, Direktora i zamjenike direktora. Svako osiguravajuće društvo koje ima članstvo u Birou zelene karte imenuje po jednog člana Skupštine i njegovog zamjenika.** Upravni odbor se sastoji od devet članova, od kojih su pet članova predstavnici osiguravajućih društava sa najvećim portfoliom, a ostala četiri člana se biraju na prijedlog Upravnog odbora. Direktora na prijedlog Upravnog odbora imenuje Skupština Biroa zelene karte;
 - Podnositelj Zahtjeva predlaže da se u predmetnom slučaju mjerodavno tržište odredi kao tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine. Podnositelj Zahtjeva alternativno određuje mjerodavno tržište kao tržište osiguranja vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim osobama (odnosno osiguranja od autoodgovornosti). **Podnositelj zahtjeva dalje navodi da se na utvrđenom tržištu ogledaju negativni učinci diskriminatornog postupanja Biroa zelene karte.** Naime, uslijed nejednakog postupanja Biroa zelene karte prema različitim društvima koja posluju na tržištu osiguranja od autoodgovornosti, **Podnositelj Zahtjeva je doveden u neravnopravni konkurentski položaj, jer bi mu bez plaćanja abnormalno visoke i paušalno utvrđene upisnine, odnosno bez članstva u Birou zelene karte (udruženja koje predstavlja osiguravajuća društva Bosne i Hercegovine - konkurenti), bio onemogućen ulazak na tržište osiguranja Federacije BiH,** jer je člankom 47. stavak 2. točka d. Zakona o osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine propisano slijedeće: "(2) Agencija za osiguranje RS, prije nego krenu raditi podružnice u Federaciji, Agenciji za nadzor proslijeđuje zahtjev sa potrebnom dokumentacijom uz koji prilaže i:
 - a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz RS za osnivanje podružnice u Federaciji,
 - b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja podružnice u Federaciji,
 - c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz RS koje osniva podružnicu u Federaciji,
 - d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte Bosne i Hercegovine, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila,
 - e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu FBiH, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila."
 - Imajući u vidu odredbe Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/15), odnosno Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), posebno gore citirane odredbe, kao i odredbe Statuta Biroa zelene karte, očigledno je da **Biro zelene karte ima apsolutni i zakonom dodijeljeni monopol za usluge izdavanja zelene karte na tržištu Bosne i Hercegovine, sa tržišnim udjelom od 100% na mjerodavnom tržištu,** navodi se u Zahtjevu. Imajući u vidu navedeno, Podnositelj Zahtjeva smatra da u smislu članka 9. Zakona i članka 2. Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja, Biro zelene karte nesumnjivo posjeduje vladajući položaj na mjerodavnom tržištu u BiH.
 - **Članstvo u Birou zelene karte je neophodna pretpostavka za učinkovit ulazak na tržište osiguranja od autoodgovornosti, jer posjedovanje zelene karte predstavlja neophodan uvjet da bi motorno vozilo koje je registrirano u Bosni i Hercegovini, moglo da pređe granice Bosne i Hercegovine i sudjeluje u prometu izvan granica Bosne i Hercegovine.** Osiguraniku od autoodgovornosti u BiH zelenu kartu može izdati samo članica Biroa, kojoj je Biro zelene karte prethodno izdao propisani obrazac zelene karte;
 - U pogledu postojanja vladajućeg položaja Biroa zelene karte na mjerodavnom tržištu u BiH, Podnositelj Zahtjeva posebno ističe prethodnu praksu Konkurencijskog vijeća, a naročito odluke u postupcima sprovedenim protiv AMUS-a kao i u postupcima protiv APIF Banja Luka i AFIP Sarajevo;
 - Podnositelju zahtjeva je dana 17.08.2018. godine izdano Rješenje Agencije za osiguranje Republike Srpske broj (...) ¹ od 17.08.2018. godine kojim se daje dozvola za obavljanje djelatnosti neposrednog osiguranja, te je nakon toga Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj (...) ² od 27.08.2018. godine, Podnositelj zahtjeva upisan u sudski registar. Time je stekao uslove za pružanje usluga osiguranja od autoodgovornosti na području Republike Srpske, s tim da je sukladno sa međunarodnim propisima za upravljanje motornim vozilom izvan granica BiH, osiguranicima neophodno posjedovanje zelene karte, kao međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte), u suprotnom, vlasnik vozila je u obvezi zaključiti polis graničnog osiguranja, jer u slučaju nastanka saobraćajne nezgode, zeleni karton je jedini dokaz da je vozilo osigurano u zemlji porijekla sudionika saobraćajne nezgode, a što je propisano nacionalnim propisima svake države na isti način. Konkretno u BiH je ova obveza propisana člankom 34. i 35. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu

¹ (...) ^{*}-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 82/15) i člankom 7. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/05). **U praksi, svim registriranim vozilima se izdaje zelena karta, a osiguravajuće društvo koje to ne bi moglo da obezbijedi bi bilo apsolutno nekonkurentno (dokaz za navedenu tvrdnju je činjenica da u BiH nema niti jednog osiguravajućeg društva koje nije članica Biroa zelene karte, a ista situacija je i u drugim državama).** Slijedom toga, Podnositelj Zahtjeva se dana 28.08.2018. godine obratio Birou zelene karte sa Zahtjevom za prijem u članstvo broj 08-53-18/18. Nakon upućenog Zahtjeva, odlukom direktora Biroa zelene karte u BiH uz prethodnu pismenu suglasnost predsjednika Upravnog odbora, formirana je Komisija za prijem u članstvo Podnositelja Zahtjeva, koja je izvršila obradu zahtjeva za prijem u članstvo, te dana 18.09.2018. godine izvršila obilazak poslovnog sjedišta Podnositelja Zahtjeva. Nakon obrade zahtjeva za prijem u članstvo, Komisija je Upravnom odboru Biroa zelene karte dostavila **Izvjješće sa mišljenjem u kome se navodi da Premium osiguranje a.d. Banja Luka (naziv pod kojim je ranije poslovao Podnositelj Zahtjeva) ispunjava sve uvjete propisane "Pravilnikom o postupku i uvjetima za prijem u članstvo", te je predložila Upravnom odboru da donese odluku o prijemu u članstvo;**

- Nakon podnošenja pomenutog izvješća, **Upravni odbor Biroa zelene karte u BiH 17.09.2018. godine donio je preporuku Skupštini Biroa zelene karte da se odredi upisnina u iznosu od 200.000,00 KM.** Navedena preporuka Upravnog odbora nije usvojena na Skupštini (koja je održana 27.09.2018. godine) zbog nesuglasnosti svih članova Skupštine, te je prijedlog za određivanje upisnine vraćen Upravnom odboru na doradu. Upravni odbor je na svojoj sjednici od 03.10.2018. godine ponovo usvojio i Skupštini uputio identičnu preporuku za definiranje upisnine u iznosu od 200.000,00 KM. **Konačno, Skupština Biroa Zelene karte u BiH usvaja Odluku o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine u preporučenom iznosu od 200.000,00 KM;**
- **Podnositelj Zahtjeva smatra kako je Biro zelene karte, putem Skupštine kao svog organa, donošenjem Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine postupio suprotno Zakonu o konkurenciji, zlouporabivši svoj vladajući položaj na tržištu BiH tako što je primijenio različite uvjete za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime je Podnositelja Zahtjeva doveo u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj u odnosu na članice Biroa zelene karte koje su u članstvo stupile prije Podnositelja Zahtjeva.** Naime, Skupština Biroa zelene karte je dana 25.01.2018. godine donijela Izmjene i dopune Statuta broj 04-01-1-4980-7/17, kojima se kroz članke 7.4. i čl. 8.7a. Statuta uvodi novi institut upisnine koji ranije nije postojao. Podnositelj Zahtjeva smatra kako je i ova izmjena Statuta sporna sa aspekta Zakona o konkurenciji, odnosno diskriminirajuća za nove članice Biroa zelene karte, jer su tadašnje članice Biroa zelene karte, putem Skupštine Biroa donijele odluku koja će opteretiti samo buduće aplikante za članstvo, koji će biti njihovi izravni konkurenti na tržištu osiguranja od autoodgovornosti;
- Podnositelj zahtjeva ističe da je Biro zelene karte po svojoj pravnoj prirodi neprofitna organizacija, koja je osnovana kao neprofitno udruženje, a čiji je cilj predstavljanje osiguravajućih društava Bosne i Hercegovine u sustavu

zelene karte kako je to definirao Savjet biroa Kretskim sporazumom. Biro zelene karte je putem svog Upravnog odbora dana 27.06.2018. godine donio Pravilnik o financiranju Biroa kojim je u članku 2a. propisano da je kao uvjet za prijem u članstvo Biroa, svaka nova članica dužna izvršiti uplatu upisnine, jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština za svaku kalendarsku godinu. Skupština Biroa zelene karte je donijela odluku o visini upisnine za 2018. i 2019. godinu dana 10.10.2018. godine, nakon što je Podnositelj zahtjeva predao zahtjev, te je tom odlukom određena upisnina u iznosu od 200.000,00 KM. **Osiguravajuća društva koja su primljena u Biro zelene karte prije donošenja predmetne odluke nisu platila upisninu kao ni osiguravajuća društva koja su postala članovi Biroa zelene karte u prethodnom razdoblju ili prošle godine, čime se Podnositelj zahtjeva stavlja u nepovoljan i diskriminirajući položaj, navodi se u Zahtjevu.** Biro zelene karte propisao je svojim Statutom da članica može postati samo ono društvo koje prihvati sve uvjete Biroa, a kako ne postoji drugi način da osiguravajuća društva izdaju svojim osiguranicima zelene karte uz premije osiguranje od autoodgovornosti, jer ih mogu izdati samo i jedino kao članice Biroa zelene karte, nesporno je da Biro zelene karte na takav način uvjetuje između ostalog nove članice i enormno visokim upisninama, na koje Podnositelj zahtjeva kao ni druga osiguravajuća društva koja žele postati članicom Biroa nemaju nikakav utjecaj;

Da je postupanje Biroa zelene karte diskriminatorno prema novim članicama, uključujući Podnositelja Zahtjeva, iz više razloga, od kojih Podnositelj zahtjeva ističe slijedeće:

- 1) Izmjenama i dopunama Statuta od 25.01.2018. godine uveden je novi institut upisnine, iako je za financiranje Biroa i ranije postojao odgovarajući institut - članarina, koja se određivala linearnom metodom, ravnopravno svim članicama. **Uvođenjem instituta upisnine, bez adekvatnog i opravdanog razloga, opterećuju se samo buduće članice Biroa zelene karte,** enormnim iznosima koji u ovom slučaju ni na koji način nisu mogli biti predviđeni čime je ugroženo poslovanje Podnositelja zahtjeva i čime se drastično povećava teret za nove sudionike na tržištu, dok postojeće članice nemaju odgovarajuću obvezu;
- 2) Izmjenama i dopunama Statuta predviđeno je da će Skupština Biroa zelene karte, na prijedlog Upravnog odbora ovog udruženja donijeti odluku o visini upisnine. Međutim, **u trenutku apliciranja za članstvo u Birou zelene karte od strane Podnositelja Zahtjeva odluka o visini upisnine nije bila donesena, već je donesena nakon podnošenja aplikacije, ad hoc, za potrebe naplate Podnositelju Zahtjeva.** Dakle, budući izravni konkurenti Podnosioca Zahtjeva su kao članovi Skupštine Biroa zelene karte izravno odlučivali o visini obveze koju će Podnositelj morati da plati;
- 3) Odluka o visini upisnine od 10.10.2018. godine je donesena bez prethodne analize potreba za novčanim sredstvima, odnosno namjenom predmetnih sredstava, procijenjenih prihoda od upisnine i slično, već paušalnim objašnjenjem da je cilj "financiranje sistemskih projekata" a na drugom mjestu da je cilj pokrivanje "starih šteta". **Imajući u vidu sve navedeno, a posebno da je Biro zelene karte neprofitno udruženje, logičan je zaključak kako je cilj utvrđivanja tolikog iznosa upisnine više sprječavanje ulaska novog sudionika na tržište, nego financi-**

ranje nekih neodređenih projekata, navodi se u Zahtjevu;

- **Da je zbog potrebe donošenja Odluke o visini upisnine za neko vrijeme odgođen prijem u članstvo Podnositelja Zahtjeva kao novog sudionika na tržištu i time odložen njegov nastup na tržištu,** i to iz dva razloga. Prvi razlog je taj što je Podnositelj Zahtjeva bio prinuđen da čeka da Biro zelene karte donese odluku o visini upisnine, što je potpuno paradoksalno, jer je odluka morala biti donesena ranije. Drugi razlog je u svezi sa osnivačkim kapitalom Podnositelja Zahtjeva. Naime, osnivački kapital Podnositelja Zahtjeva je iznosio (...) * ¹ KM, a minimalni kapital društva za osiguranje iznosi 2.000.000,00 KM. Da bi mogao postati član Biroa zelene karte, Podnositelj Zahtjeva je morao da uplati iznos od (...) * KM u Rezervni Fond Biroa zelene karte, ali je plaćanjem dodatnog iznosa upisnine od 200.000,00 KM BiH, što ukupno iznosi (...) * KM, Podnositelj pao ispod cenzusa minimalnog kapitala, jer se sredstva plaćena BiH u zelene karte ne računaju u osnovni kapital (odbitna stavka kapitala). Shodno tome, Podnositelj Zahtjeva je morao izvršiti dokapitalizaciju, koja je i izvršena, o čemu se prilažu dokazi u Zahtjevu;
- Podnositelju Zahtjeva (kao i drugim osiguravajućim društvima) je za redovito poslovanje, izdavanje zelenih kartona i obradu međunarodnih šteta, kao i izlazak na tržište Federacije BiH, obvezno i neophodno da bude član Biroa zelene karte. Zato je Podnositelj Zahtjeva bio prinuđen da se, uprkos istaknutim prigovorima, povinuje spornoj Odluci o visini upisnine, a sve u cilju obezbjeđivanja neophodnih preduslova za redovito poslovanje, te je dana 16.10.2018. godine na račun Biroa zelene karte uplatio iznos od 200.000,00 KM na ime upisnine;
- Da je Podnositelj Zahtjeva prethodno morao da izvrši povećanje osnovnog kapitala Društva, što je rezultiralo i odlaganjem sa nastupom na tržištu i da je Podnositelju Zahtjeva, kao novom sudioniku na tržištu osiguranja od autoodgovornosti, od strane Biroa zelene karte postavljen novi uvjet (plaćanje abnormalno visokog i paušalnog iznosa upisnine za članstvo u BiH u zelene karte) za pristup tržištu međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte). Pristup tržištu međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) je apsolutno neophodan uvjet za učinkovit ulazak na tržište osiguranja od autoodgovornosti, te Podnositelj zahtjeva smatra da je navedenim radnjama Biroa zelene karte u suštini narušena ne samo konkurencija na tržištu izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju, nego i na tržištu osiguranja od autoodgovornosti. Podnositelj zahtjeva također ističe dvije činjenice, i to: a) ostala osiguravajuća društva uopće nisu morala da plate upisninu prilikom njihovog u članjenja u Biro zelene karte (dakle plaćanje upisnine kao novi uvjet postavljen Podnositelju Zahtjeva nije postavljen niti jednom drugom osiguravajućem društvu), i b) Biro zelene karte je u suštini udruženje svih sudionika na tržištu osiguranja od autoodgovornosti u BiH, koji su pri odlučivanju o pravima i obvezama novih članica imali interes da povećaju obveze budućih sudionika;
- Da je Podnositelj Zahtjeva, donošenjem (i) Izmjena i dopuna Statuta broj 04-01-1- 4980-7/17 od 25.01.2018. godine, te (ii) Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine od stane Biroa zelene karte, doveden u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj.

Na temelju navedenog Podnositelj zahtjeva smatra da je opisanim djelovanjem Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, zlouporabilo vladajući položaj iz članka 10. stavak (2) točka c) te traži da Konkurencijsko vijeće donese odluku kojom će onemogućiti ovako djelovanje.

Konkurencijsko vijeće je na temelju navoda iz Zahtjeva i dostavljene dokumentacije, ocijenilo da povrede Zakona, na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj UP-02-26-2-039-4/19 od 23.04.2020. godine.

U ostavljenom vremenskom roku, punomoćenik Udruženja Biro zelene karte dostavio je odgovor na Zaključak o pokretanju postupka kako slijedi:

- Da je Podnositelj odgovora nacionalni biro automobilske osiguranja Bosne i Hercegovine koji posluje sukladno propisima međunarodnog sistema osiguranja od automobilske odgovornosti, tzv. Sistem zelene karte i kao dio krovne institucije Savjet ureda1 (*Council of Bureaux* koji predstavlja međunarodnu organizaciju koja upravlja Sistemom zelene karte, sa sjedištem u Briselu), ali sukladno zakonima Bosne i Hercegovine, odnosno entiteta Federacija Bosne i Hercegovine ("FBiH"), i Republika Srpska ("RS"), i sukladno svojim općim aktima. Podnositelj odgovora je član tzv. "Sistema zelene karte" od 1997. godine i kao takav predstavlja društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine;
- Da je prema odredbama Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05), Podnositelj odgovora određen kao profesionalna organizacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini. Identično kao u FBiH, prema odredbama Zakona o obveznim osiguranjima u prometa ("Službeni glasnik RS-a", br. 82/15), Biro zelene karte je određen kao profesionalna asocijacija društava za osiguranje u BiH.
- Da je Podnositelj odgovora osnovan i registriran kao udruga sukladno odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH, broj 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 i 94/16), a njegovi članovi su društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine koja se bave poslovima obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila) za štete pričinjene trećim osobama.
- Da sistem zelene karte funkcioniše tako što se vozila registrirana i osigurana u jednoj državi mogu sa međunarodnom ispravom o osiguranju izdanoj u toj državi slobodno kretati po državama članicama Sistema zelene karte, bez obveze zaključenja posebnog osiguranja (granično osiguranje). **Sve eventualne štete pričinjene trećim licima u inostranstvu, oštećenima nadoknađuje Biro posjećene zemlje, kojem će isplaćeni iznos u konačnici refundirati Biro zemlje registracije vozila.** Ulaskom u svaku državu, vozila automatski dolaze pod jurisdikciju posjećene države, uključujući i zakone o osiguranju i sume na koje se osiguranje mora ugovoriti. To znači da za vozilo registrirano u Bosni i Hercegovine, gdje sume osiguranja (maksimalni iznos do kojeg garantuje osiguravatelj) iznose 2.000.000 KM za nematerijalnu štetu po štetnom događaju, ulaskom u npr. Njemačku, automatski se za to vozilo primjenjuju

¹ (...) *-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- sume od 7.500.000 EUR, dok u nekim državama te sume uopće nisu limitirane (Belgija, Francuska...) i financijska odgovornost je neograničena;
- **Da je institut upisnine za sve nove članice Biroa zelene karte BiH uveden u siječnju 2018. g. nakon što je u tijeku 2017. g. izvršena analiza i urađen elaborat o pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu i njene građane vrlo značajnom tzv. MGA sporazumu, pod čijim režimom bi se Bosna i Hercegovina priključila klubu zemalja između kojih nema obveze posjedovanja i kontrole zelene karte prilikom prometa u inostranstvu.** U okviru tog projekta analizirani su propisani kriteriji Savjeta ureda koje treba ispunjavati nacionalni Biro zemlje koja želi pristupiti MGA, među kojima i **kriteriji broj 1. kao uvjet bez kojeg se ne može - "Opće financijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa".** Analizirajući taj kriterij, odnosno, adekvatnost postojećeg modaliteta financiranja i potrebu za njegovim modifikacijama u cilju adekvatnog financiranja u režimu MGA, pribavljene su informacije od nacionalnih Biroa susjednih zemalja o modalitetima njihovog financiranja, iz kojih se vidjelo da velika većina susjednih zemalja, također članica Savjeta ureda, u svojim aktima ima propisan institut upisnine na ime okončanih sistemskih projekata. Kao što i sam naslov tog instituta kaže, radi se o upisnini na ime sistemskih projekata čije je financiranje zaokruženo, čiji rezultati i benefiti od završetka istih se odnose kako na trenutne, tako i na sve buduće članove koji u momentu realizacije projekta nisu bili članovi Biroa i nisu sudjelovali u financiranju tih sistemskih projekata;
 - Da je prijemom u MGA sporazum postojala potreba za preispitivanjem uvjeta i pripremama za adekvatan odgovor Biroa na nove izazove koje zasigurno nosi MGA sporazum (plaćanje šteta i za neosigurana vozila obzirom da se štete plaćaju po principu "registracije vozila odnosno uobičajenog stacioniranja vozila). U tijeku pripreme uvođenja ovog instituta kao inicijalni prijedlog razmatrano propisivanje upisnine u točno određenom novčanom iznosu (sjednice Pravno – regulacione komisije čije zapisnike je dostavilo Premium osiguranje uz zahtjev), ali je nakon analize prijedloga **odlučeno da je bolje i pravičnije rješenje da Skupština utvrdi visinu upisnine za svaku kalendarsku godinu posebno, imajući u vidu aktualna kretanja na tržištu i stanje okončanih sistemskih projekata;**
 - da je nakon usvojenog Elaborata: "Hodogram aktivnosti za pristup MGA", Skupština dana 25.01.2018. g. donijela Odluku o izmjenama i dopunama Statuta, kojom su modificirani pojedini ili uvedeni novi instituti financiranja, među kojima i novi institut upisnine na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu sudjelovale u njihovom financiranju (čl. 7.4. i 8.7a. Statuta), jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština, a sve sukladno odredbama Pravilnika o financiranju. Ministarstvo pravde BiH je izvršilo upis promjena Statuta dana 23.02.2018. g. Izmjene Pravilnika o financiranju Biroa, kojima je usvojeno rješenje (članak 2a.) da Skupština utvrđuje visinu upisnine posebno za svaku kalendarsku godinu, vršene su u razdoblja od ožujka do lipnja 2018. g. a konačno usvojene dana 27.06.2018. godine. Tek nakon tog datuma tada su stečene pretpostavke da stručne službe Biroa zelene karte izvrše analizu okončanih sistemskih projekata kao objektivnog kriterija za utvrđivanje prijedloga upisnine, Upravni odbor Biroa utvrdi prijedlog, a Skupština Biroa donese odluku o visini upisnine za tu godinu;
 - **Da Biro zelene karte ne sudjeluje niti na jednom tržištu proizvoda** jer a) ne postoji tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju i b) silazno tržište osiguranja od autoodgovornosti isključivo je tržište osiguravajućih društava u Bosni i Hercegovini. To je ekskluzivno tržište osiguravajućih društava za koje odobrenje dobivaju od nadležnih entitetskih Agencija (Agencije za osiguranje RS i Agencije za nadzor osiguranja FBiH). U konkretnom slučaju može se raditi jedino o silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora;
 - Da se kod utvrđivanja mjerodavnog tržišta mora prije svega krenuti od tržišta na kojem posluje Podnositelj zahtjeva i na kojem posluju njegovi konkurenti jer samo na tom tržištu Podnositelj zahtjeva može eventualno trpjeti negativne posljedice zlorabe vladajućeg položaja čime je, kako to navodi doveden u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj. U konkretnom slučaju može se raditi jedino o silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora;
 - Da što se tiče mjerodavnog zemljopisnog tržišta, je jasno da Biro posluje na cijelom teritoriju BiH jer je osnovan za cijeli teritorij BiH a jasno je i da je osnovan od strane članica (uključujući i Premium osiguranje a.d.) koje posluju na cijelom teritoriju BiH i to onih koje imaju odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila kao i to da garantira za sve štete nastale na cijelom teritoriju BiH. Ali onda kad dovedemo mjerodavno zemljopisno tržište u kontekst tržišta proizvoda i usluga legitimno se nameće pitanje koju uslugu možete pružati, odnosno koju djelatnost može osiguravajuće društvo obavljati na teritoriju npr. samo jednog BiH entiteta jer ako se ne bavite poslovima osiguranja od odgovornosti motornih vozila, kako navodi i sam Podnositelj zahtjeva, niste uopće uvjetovani članstvom u Birodu zelene karte;
 - **Da je jasno da na mjerodavnom zemljopisnom tržištu Biro nema stvarnih konkurenata jer se radi o nacionalnom Birodu koji jedini djeluje za i u ime BiH u okviru svojih nadležnosti,** i da se konkurencija odvija na potpuno drugoj razini. Biro zelene karte u suštini ne može bez tih konkurenata opstati jer učinkovita konkurencija i tržišna utakmica na silaznom tržištu je garant opstanka Biroa zelene karte pa je jasno da Biro, kao takav, u suštini ne ograničava, već naprotiv potiče učinkovitu konkurenciju;
 - Da ako se promatra mjerodavno tržište jednostavno se može zaključiti da Biro zelene karte opstaje upravo na principima suprotnim ekskluzivitetu već na principima solidarnosti, uzajamnosti i pravičnosti a kao takav Biro ni na koji način nije u stanju ograničiti

- ili spriječiti učinkovitu konkurenciju na mjerodavnom tržištu;
- Da nije sporno da je Biro zelene karte (odnosno njegov pravni prednik Biro osiguranja Bosne i Hercegovine) **kao uvjet za prijem u Sistem zelene karte** morao da plati sve stare štete koje su u inostranstvu prouzrokovala vozila registrirana u BiH, a što se u suštini svodi na štete koje su prouzrokovala u prijeratnom i ratnom razdoblju vozila registrirana u nekadašnjoj SR BiH, a nisu plaćene zbog raspada SFRJ i prestanka postojanja nacionalnog Biroa osiguranja SFRJ. Glavnina tih šteta je plaćena 1997. godine, kao *conditio sine qua non*, odnosno uvjet bez kojeg se nije moglo razmatrati članstvo a koji je postavljen od Savjeta ureda iz Brisela, kako bi se BiH mogla priključiti Sistemu zelene karte. Do donošenja odluke o utvrđivanju visine upisnine na ime starih šteta članice Biroa su platile ukupno (...) ¹ KM. Kako je prethodno rečeno, **radi se o iznosu za stare štete po tablicama SR BiH koje nisu plaćene zbog raspada SFRJ, a čiji se titular nije mogao utvrditi.** Ukupan iznos "starih" šteta koje su se morale platiti je bio znatno veći. **Stare štete čiji se titular mogao utvrditi platili su ti titulari (Sarajevo osiguranje, Croatia osiguranje i dr.) i takve štete nisu tretirane kao sistemski projekti.** Zbog toga je neutemeljen navod da je "stare štete" trebalo prvo alocirati na društva koja su u tom razdoblju poslovala;
 - Da su troškove za **stare štete podjednako snosile sve tadašnje članice Biroa**, a kako se radi o štetama za koje se ne može utvrditi nositelj obveza (društva koje je u obvezi), **donesena je odluka da stare štete snose članice Biroa linearno i solidarno, bez obzira kada su osnovane i kada su pružale uslugu osiguranja.** Razlog za donošenje takve odluke je bio jednostavan, logičan i identičan razlogu za uvođenje instituta upisnine. Iako se radi o štetama koje su nastale čak i prije samog osnivanja Biroa, **članstva u međunarodnim organizacijama i prava na izdavanje zelene karte ne bi bilo uopće** - a to je teret koji treba biti jednako raspoređen na članice Biroa baš kao i teret svih ostalih projekata koje su osigurale nastavak članstva u Savjetu ureda. Naime, jasno je da bez plaćanja između ostalog i starih šteta kao najznačajnijeg sistemskog projekta (koji su financirale podjednako članice Biroa), ne bi bilo moguće da BiH postane ravnopravnom članicom Savjeta ureda, a bez toga vozila iz BiH se ne bi mogla slobodno kretati preko granice, niti ulaziti u zemlje Sistema zelene karte. Kako je to neophodan uvjet uopćeno govoreći za postojanje Biroa, kao i za slobodu kretanja ljudi, roba i usluga, sva društva za osiguranje koja se bave poslovima obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti su bila u obvezi da na određeni način sudjeluju u plaćanju istih. Napominjemo da je isti uvjet bio za sve države nastale disolucijom SFRJ (Slovenija, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Crna Gora), odnosno ne radi se o uvjetu koji je definiran samo za BiH, nego o pravilu međunarodnog privatnog prava, koji je morao biti ispoštovan u cijelosti. O konačnici radilo se o uvjetu bez čijeg ispunjavanja ni Premium osiguranje kao članica Biroa zelene karte BiH sada ne bi mogla poslovati u Sistemu zelene karte. Naime, da nije bilo urednog

izmirivanja "starih šteta" niti bi Premium osiguranje moglo biti dijelom Sistema zelene karte, niti bi se njegovi osiguranici mogli kretati slobodno van granica BiH. Bez ikakve dileme, plaćanje starih šteta, kao jedan između ostalih projekata, predstavlja okončani sistemski projekat Biroa čiji rezultati se danas odnose na sve članice i na Premium osiguranje koje nije sudjelovalo u njegovom financiranju, pri čemu su sve članice **a koje u vrijeme nastanka "starih šteta" također nisu postojale sudjelovale ravnopravno** u izmirenju ove obveze Biroa;

- Da Odluku o visini upisnine donosi Skupština udruženja Biroa zelene karte a koju čine sve članice Biroa sa jednakim pravom glasa. Skupština nije operativni organ (nadležna je za izmjene Statuta, usvajanje programa rada i izvješća, imenovanja Upravnog odbora i direktora i sl.) i ista se ne sastaje tako često (najčešće 2 puta godišnje; po Statutu minimalno jednom godišnje). Uz sve to, izmjene Pravilnika o financiranju kao i osnivanje novog društva za osiguranje desilo se u razdoblju godišnjih odmora, kada se organi uprave ne sastaju, tako da je donošenje odluke o visini upisnine bilo planirano za redovitu jesenju sjednicu Skupštine. Odluka o visini upisnine je, nakon odgađanja radi razmatranja molbe i prijedloga Premium osiguranja o njenom smanjenju, donesena 09.10.2018. godine. Bez obzira na sve, odluka je donesena blagovremeno i sukladno Statutu i Pravilniku, a sve kako bi i Premium osiguranje moglo biti primljeno u članstvo blagovremeno, u okviru rokova propisanih aktima Biroa. Na poštovanje rokova ukazuje i činjenica da je sukladno članku 6. Pravilnika o postupku i uvjetima za prijem u članstvo propisano da se dokaz o uplati, između ostalog, i sredstava za upisninu i financiranje rada Biroa zelene karte BiH, dostavlja naknadno, odnosno **nakon što Upravni odbor dostavi osiguravajućem društvu obavijest o visini sredstava koje je potrebno uplatiti za upisninu i u fondove, odnosno stručne službe Biroa izvrše obračun visine udjela u troškovima financiranja.** Dakle opet naglašavamo da je prilikom donošenja odluke o osnivanju Osiguravajućeg društva kao i u trenutku podnošenja zahtjeva za ućlanjenje u Biro zelene karte, Premium osiguranju je bilo potpuno jasno da mora platiti upisninu kao i koji je proces njenog utvrđivanja. Primjena različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama bi eventualno postojala da je nakon uvođenja upisnine primljeno nekoliko novih članova u Biro zelene karte pa je nekom od tih novih članova Biro (bez postojanja bilo kakvih objektivnih kriterija) naplatio upisninu npr. 20.000 KM, nekom 100.000 KM, a Premium osiguranju 200.000 KM. Činjenica da je nakon uvođenja instituta upisnine Premium osiguranje prvi novi član koji se obratio za članstvo u Biro zelene karte po tumačenju Podnositelja zahtjeva predstavlja u suštini povredu *per se*? Premium osiguranje nejednako postupanje Biroa prema članicama obrazlaže činjenicom da raniji članovi nisu morali platiti upisninu pa su isti navodno time stavljeni u povoljniji položaj u odnosu na sve ostale!? Podnositelj zahtjeva tako u nastojanju da stvori privid zloporabe u točki 4. na 11. strani navodi *"ostala osiguravajuća društva uopće nisu morala da*

¹ (...) - podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- plate upisninu prilikom njihovog ućlanjenja u Biro zelene karte (dakle plaćanje upisnine kao novi uvjet postavljen Podnositelju zahtjeva nije postavljen niti jednom drugom osiguravajućem društvu)". Nije točno da ovakav uvjet nije postavljen niti "jednom drugom osiguravajućem društvu". Ovaj uvjet je postavljen svim novim članicama;
- da a) Biro zelene karte nije konkurent Podnositelju zahtjeva i da b) niti jednog trenutka Biro nije odbio pristup ili da posluje sa Premium osiguranjem ili ga primi u svoje članstvo niti je nametnuo uvjete koji su za istog bili nerealni ili nemogući za ispuniti. Naprotiv, **Biro zelene karte ima interes da ima što više članica**. Činjenica da je Premium osiguranje planiralo da će upisnina iznositi 50.000 KM, a da je ista iznosila 200.000, jedino može ukazivati na neadekvatan menadžment i planiranje i ništa više jer odsustvo brzine da izvrši dokapitalizaciju nema veze sa Biroom koji je sve svoje aktivnosti završio u najkraćem mogućem roku;
 - da je Biro zelene karte opstao zahvaljujući implementaciji sistemskih projekata i kontinuiranim ulaganjem članica u njihovu implementaciju. Kroz sve sistemske projekte pa uključujući i "stare štete" Biro, odnosno njegove članice su danas u mogućnosti ravnopravno sudjelovati u sistemu zelene karte i "Savjetu ureda". U tom kontekstu ponovo ukazujemo i na činjenicu da se ne radi o naknadi za pristup Birou te da puni naziv instituta upisnine propisan Statutom i Pravilnikom o financiranju Biroa glasi: **"Upisnina na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu sudjelovale u njihovom financiranju"**;
 - da izmjene Pravilnika o financiranju Biroa su izvršene na sjednici Upravnog odbora od 27.06.2018.g. u kojim je člankom 2a. stavak 2. propisano da je nova članica dužna izvršiti uplatu upisnine, jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština za svaku kalendarsku godinu, **a da će se ta sredstva koristiti za financiranje posebno definiranih budućih sistemskih projekata u Birou**, o čemu odlučuju Skupština i Upravni odbor, sukladno svojim nadležnostima. Dakle **razlog** za uvođenje upisnine u kontekstu "starih šteta" jesu svi okončani sistemski projekti čije rezultate uživaju svi članovi pa i Premium osiguranje, a **namjena** nije, kako to Premium osiguranje nastoji da prikaže, izmirenje "starih šteta" na teret Premium osiguranja. Namjena je **"financiranje posebno definiranih budućih sistemskih projekata u Birou"**, o čijem utrošku će u konačnici i Premium osiguranje odlučivati kroz sudjelovanje e u organima Biroa zelene karte;
 - da u odnosu na obvezu Biroa garanta, sukladno potpisanim međunarodnim sporazumom tzv. Kretski sporazum, kao i statutarim obvezama po temelju članstva u Savjetu biroa, pitanje članstva je u izravnoj vezi sa obezbjeđenjem sredstava kojom se realizira uloga Biroa garanta. U tom smislu, želimo Vijeću skrenuti pažnju i na odredbe općih akata Biroa koje su vezane za troškove Biroa i po drugim osnovama kao i na princip solidarnosti koji je temeljni princip funkcioniranja Biroa. Članak 7.1. Statuta **"Članstvo u Udruženju je ograničeno na osiguravajuća društva sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koja se bave**

obveznim osiguranjem od autoodgovornosti za štete pričinjene trećim osobama, i koja mogu postati članovi Udruženja ukoliko prihvate odredbe ovoga Statuta. Sva takva osiguravajuća društva imaju pravo pridružiti se Udruženju i odgovorna su za financijske obveze članica za koje posreduje Udruženje, prema nacionalnim biroima drugih zemalja uključenih u sistem zelene karte sukladno odredbama Kretskog sporazuma." Po ovom osnovu, Biro zelene karte BiH odnosno njegove članice su morale blagovremeno, unutar rokova propisanih Kretskim sporazumom (2 odnosno 1 mjesec), osigurati i platiti za 11 društava koja su likvidirana (uslijed oduzimanja odobrenja za rad nadležnog regulatora) za osiguranje iznos od (...) ¹ KM. Dakle, Članice su pored udjela u financiranju operativnih troškova, nabavci opreme i sredstava potrebnih za rad Biroa, u razdoblju 2008.-2017. godina sudjelovale i u formiranju prednje opisanih sredstava, a onda u konačnici i u participiranju otpisa potraživanja po štetama iz Fonda za naknadu šteta u iznosu **KM (...)***. Pored gore navedenih sredstava, članice su sudjelovale i u plaćanju šteta za društva u stečaju i likvidaciji i po štetama po falsifikovanim zelenim kartama. Na dan 31.12.2017. godine ovaj trošak je ukupno iznosio **KM (...)***. U cilju izdvajanja operativnih troškova koji su se odnosili na uspostavljanje Informacionog centra i baza podataka u Birou zelene karte sukladno sa zahtjevima IV Direktive, članice su u razdoblju 2003- 2017 godina izdvojile ukupno **KM (...)***;

- Da u tijeku postupka prijema u članstvo institut upisnine nije bio sporan za Premium osiguranje, i isti su tražili da se visina upisnine reducira na 50.000 KM!? Isto tako, u **predmetnom zahtjevu za pokretanje postupka Premium osiguranje osporava način obračuna najskupljeg od okončanih sistemskih projekata i iznosi svoju viziju kako je isti trebao biti obračunat i kako se visina upisnine trebala utvrditi. Iz navedenog jasno proizlazi da za Premium osiguranje nije bio suštinski sporan institut upisnine koji kao takav postoji u svim zemljama okruženja Hrvatska, Srbija, Crna Gora i dr. Za Podnositelja zahtjeva je sporna odluka o visini upisnine koju i nazivaju "abnormalno visokom"**. Očigledno je da Premium osiguranje ne bi pokrenulo ovaj postupak Zahtjevom da je visina upisnine utvrđena u iznosu koji su predlagali i koji je za njih bio prihvatljiv, što analogijom tumačenja podnesenog zahtjeva jasno ukazuje da se radi o neutemeljenom zahtjevu. Očigledno je da u tom slučaju ne bi bio problem što raniji članovi Biroa nisu morali platiti upisninu kao što ne bi bilo problem što su raniji članovi Biro zelene karte svojim doprinosima uspjeli održati u životu, osigurati kontinuitet njegovog članstvo u Savjetu ureda i unaprijediti ga na način da pravovremeno ispunjava svoje međunarodne obveze, ravnopravno sudjeluje u projektima Savjeta ureda kao što su MGA Projekat za koji su Biro, odnosno njegove članice, izdvojili značajan iznos sredstava i uložile značajan napor što je vidljivo iz samog "Elaborata: Hodograma aktivnosti za pristup MGA";
- Da Biro zelene karte BiH posebno ukazuje na puni naziv instituta upisnine propisanog Statutom i Pra-

¹ (...)*-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

vilnikom o financiranju Biroa koji glasi: **"Upisnina na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu sudjelovale u njihovom financiranju"**. Dakle, ne radi se o klasičnoj upisnini vezanoj za postupak u članjenja, već o doprinosu nove članice za okončane sistemske projekte koji i njoj koriste, a u čijem financiranju nije sudjelovala jer u to vrijeme nije bila član. Sve postojeće članice Biroa su kroz obvezu financiranja Biroa sudjelovale u financiranju i tih okončanih sistemskih projekata u tijeku njihove implementacije, tako da iako nisu plaćali naknadu na ime upisnine, postojeće članice su praktično platile ono na šta se upisnina odnosi;

- Da čak i ako bi uzeli u obzir specifični status Biroa zelene karte kao neprofitne organizacije, koja realno ne učestvuje na uzlaznom tržištu zbog svoje specifične uloge, postavlja se pitanje motiva da Biro zelene karte bilo koju od svojih članica dovodi u neravnopravan položaj jer a) nisu konkurenti i b) od članstva Premium osiguranja (kao i od ostalih članova Biroa) Biro funkcionira, odnosno izvršava svoje obveze i normalno funkcionira. **Dakle, jedini i isključivi interes Biroa je nesmetano funkcioniranje što jedino može osigurati kroz što veći broj članova i njihovo uspješno poslovanje;**
- Da su netočni navodi Podnositelja zahtjeva da je Biro zelene karte prouzrokovao bilo kakvo kašnjenje u postupku prijema u članstvo Biroa zelene karte;
- Da nije točan ni navod iz zahtjeva da je Upravni odbor donio preporuku prema Skupštini o visini upisnine nakon što je komisija za prijem izvršila obradu zahtjeva i predložila da se izvrši prijem Premium osiguranja u članstvo. Komisija je obilazak poslovnog sjedišta Premium osiguranja izvršila dana 18.09.2018.g. i isti dan podnijela izvješće sa preporukom o prijemu Upravnom odboru. Upravni odbor je 17.09.2018.g., dakle dan ranije, održao sjednicu na kojoj je utvrđen prijedlog visine upisnine, što je i navedeno u zahtjevu za pokretanje postupka, ali sa pogrešnom konstatacijom da se to desilo nakon izvješća komisije;
- Da je pred Općinskim sudom u Sarajevu u predmetu broj 65 0 Ps 744973 18 Ps prvostepeno okončan parnični postupak po tužbi "Premium Invest osiguranja" a.d. (sada Premium osiguranje a.d.) protiv Biroa zelene karte BiH u kojem se pod obrazloženjem počinjene diskriminacije prilikom upisa traži poništenje odluke Skupštine o visini upisnine, poništenje dijela Odluke Upravnog odbora o prijemu u članstvo Biroa u dijelu koji se odnosi na obvezu plaćanja upisnine, kao i naknadu štete u iznosu od 200.000 KM – povrat uplaćene upisnine sa zateznim kamatama. Tužbom se ujedno osporava i odredba Statuta Biroa zelene karte BiH (čl.8.7a.) kojom je propisana obveza plaćanja upisnine. Postupak se nalazi u fazi žalbe Premium osiguranja izjavljene protiv prvostepene presude od 13.09.2019.g. **kojom je tužbeni zahtjev Premium osiguranja u cijelosti odbijen kao neutemeljen.**

4. Usmena rasprava

Budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu,

sukladno članku 39. Zakona, dana 22.9.2020. godine (poziv dostavljen aktom broj UP-02-26-2-039-16/19 i broj UP-02-26-2-039-17/19 od dana 15.9.2020. godine).

Usmena rasprava održana je u sjedištu Konkurencijskog vijeća uz prisustvo odvjetnika Seada Miljkovića, punomoćenika Udruženja Biro zelene karte, direktorice Udruženja Biro zelene karte Samire Zijadić te predstavnika gospodarskog subjekta Premium osiguranja, Nataše Krejić, Nataše Škrbić kao punomoćnika i direktora Bojana Burazora i uposlenika Milana Stojića.

Na usmenenoj raspravi stranke su se izjasnile da ostaju kod svojih dosadašnjih iskaza i dokaza s tim da je svaka strana priložila i dodatnu dokumentaciju kojom potvrđuju svoje tvrdnje (Zapisnik broj UP-02-26-2-039-18/19 od dana 22.9.2020. godine).

5. Mjerodavno tržište

Sukladno članku 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cijeli ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Članak 4. stavak (1) točka 11. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu Republike Srpske i članak 2. stavak (1) točka 4. Zakona od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti Federacije Bosne i Hercegovine, ukazuje da svako društvo za osiguranje od autoodgovornosti na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine mora biti član Udruženja Biroa zelene karte da bi uopće mogao pružati uslugu izdavanja zelene karte krajnjim korisnicima.

Obzirom da je Udruženje Biro zelene karte jedino ovlašteno da izdaje zelene karte na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i ne postoji mogućnost da to radi bilo koje drugo udruženje ili gospodarski subjekt u Bosni i Hercegovini, kao mjerodavno tržište utvrđuje se tržište izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte).

Slijedom navedenog, mjerodavno tržište predmetnog postupka je tržište izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) na teritoriju države Bosne i Hercegovine.

6. Utvrđeno činjenično stanje

Nakon sveobuhvatne analize dostavljene dokumentacije tijekom predmetnog postupka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo slijedeće činjenično stanje:

- Da je **gospodarski subjekt Premium osiguranje uredno registriran** kod Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci pod brojem (...) ¹ Rješenjem od dana **27.08.2018. godine** kao pravna osoba za neposredno obavljanje poslova osiguranja;
- Da je **Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini uredno registrirano** pod brojem: (...)*, Knjiga I Registra od **25.04.2003. godine** u registar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine;

¹ (...)*-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- Da je uvidom u **Statut Udruženja Biro zelene karte (prečišćeni tekst) od 25.01.2018. godine**, utvrđeno da su upravna tijela udruženja: Skupština, Upravni odbor, Direktor i zamjenici direktora, dok je člankom 10.1 definirano da je Skupština najvažniji organ upravljanja u udruženju. Odredbama članka 10.2 Statuta propisano je da svako osiguravajuće društvo koje ima članstvo u udruženju imenuje po jednog člana Skupštine i njegovog zamjenika;
- Da je **Rješenjem Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: UP09-07-1-311/18 od 23.02.2018. godine**, u zakonom propisanoj proceduri sukladno sa Statutom i ostalim normativnim aktima **provedena procedura izmjena i dopuna Statuta**, kao i da je Statutom propisanom procedurom **proveden postupak određivanja upisnine kao obveze za nove članove** Biroa zelene karte u Bosni i Hercegovini;
- Da je odluka o obvezi uplate upisnine donesena sukladno odredbama članka 15. stavak (1) Zakona o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine, kojim je propisano da **udruženje može utvrditi svoje kriterije za prijem u članstvo**, te da kriteriji za prijem u članstvo podliježu samo ograničenjima u smislu zabrane diskriminacije koja je utvrđena Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine;
- Da je **Podnositelj zahtjeva dana 28.08.2018. godine uputio Zahtjev broj: 08-53-18/18 Udruženju Biro zelene karte za članstvo** u Udruženju Biro zelene karte;
- Da je dana **17.09.2018. godine Upravni odbor Biroa** sukladno sa Statutom i Pravilnikom o financiranju razmatrao informaciju o okončanim sistemskim projektima u Birou, te na temelju analize istih vrijednosti okončanih sistemskih projekata **utvrdio Preporuku broj 04-01-2-3035-13/18 od dana 17.09.2018. godine** prema Skupštini Biroa **o visini upisnine za 2018. g. i 2019. g. u iznosu 200.000 KM**;
- Da je dana **18.09.2018. g. Komisija za prijem Biroa** a po zahtjevu gospodarskog subjekta Premium osiguranja obišla poslovno sjedište društva za osiguranje i isti dan sačinila izvješće prema Upravnom odboru Biroa u kojem je konstatala da društvo ispunjava formalne uvjete za članstvo (uz napomenu da se uvjet uplate novčanih obveza ispunjava naknadno), te **preporučila da Upravni odbor donese odluku o prijemu u članstvo**;
- Da je uvidom u **Zapisnik sa 50. sjednice Skupštine Biroa zelene karte od 27.09.2018. godine**, **Skupština Biroa razmatrala prijedlog odluke Upravnog odbora o visini upisnine**, a kojoj su prisustvovali i predstavnici gospodarskog subjekta Premium osiguranje sa molbom da se obrate Skupštini, kojom prilikom su tražili smanjenje predloženog iznosa, tj. predložili Skupštini da visina upisnine bude 50.000 KM. Nakon prijedloga Premium osiguranja, **Upravni odbor, nakon drugog razmatranja, je ostao pri ranijoj odluci i dana 03.10.2018. godine donio Odluku sukladno sa kojom je ponovio raniji prijedlog prema Skupštini da visina upisnine iznosi 200.000 KM sa dodatnim obrazloženjem (Odluka broj 01/12-02-1-3586-3/18 od dana 03.10.2018. godine)**
- **Skupština Biroa je prihvatila obrazloženi prijedlog Upravnog odbora da ostaje kod prethodno dane preporuke o visini upisnine, i dana 09.10.2018.**

godine donijela Odluku o visini upisnine za 2018. i 2019. godinu broj 04/07-02-1-3638-4/18, u iznosu od 200.000 KM;

- Da je **Upravni odbor dana 15.10.2018.godine donio Odluku o prijemu u članstvo (Odluka broj 01/12-02-1-3786-3/18)**, a **gospodarski subjekt Premium osiguranje je na temelju obveze utvrđene odlukom o prijemu dana 17.10.2018.godine izvršilo obvezu uplate upisnine.**

7. Ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica i dokaza stranaka u postupku, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kako slijedi:

7.1. Udruženje Biro zelene karte – gospodarski subjekt konkurencijskog prava

Pojam gospodarskog subjekta, koji se u smislu Zakona razlikuje od pojma gospodarskog subjekta u drugim propisima, je definiran člankom 2. Zakona kojim je utvrđeno da su gospodarski subjekti u smislu Zakona:

- a) gospodarska društva, poduzeća i poduzetnici i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište,
- b) organi državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluje ili utječu na tržište, ostale fizičke i pravne osobe koje neposredno ili posredno, stalno, povremeno ili jednokratno sudjeluju na tržištu, bez obzira na pravni status, na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva.

Sukladno naprijed navedenim, nesporno je utvrđeno da je Udruženje Biro zelene karte gospodarski subjekt u smislu članka 2. Zakona, jer svojim djelovanjem utječe na mjerodavno tržište te se na isti primjenjuju i sve mjerodavne odredbe Zakona o konkurenciji.

7.2. Vladajući položaj

Članak 9. stavak (2) Zakona, propisuje da se pretpostavlja, da jedan gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba i /ili usluga, ako na mjerodavnom tržištu Bosne i Hercegovine ima tržišni udjel veći od 40,0%.

Članak 2. Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) dalje razrađuje pojam vladajućeg položaja te određuje da gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, i na taj način ograničava ili sprječava efikasnu konkurenciju.

Člankom 4. stavak (1) točka 11. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu Republike Srpske i člankom 2. stavak (1) točka 4. Zakona od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da svako društvo za osiguranje od autoodgovornosti na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine mora biti član Udruženja Biroa zelene karte da bi uopće mogao pružati uslugu izdavanja zelene karte krajnjim korisnicima.

Biro zelene karte ne sudjeluje niti na jednom tržištu proizvoda jer a) ne postoji tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju i b) silazno tržište osiguranja od autoodgovornosti isključivo je tržište osiguravajućih društava u Bosni i Hercegovini. To je ekskluzivno tržište osiguravajućih društava za koje odobrenje dobivaju od nadležnih entitetskih Agencija (Agencije za osiguranje RS i Agencije za nadzor osiguranja FBiH). U konkretnom slučaju može se raditi jedino o

silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora, ističe se u odgovoru punomoćenika Biroa zelene karte.

Međutim, imajući u vidu odredbe svih navedenih zakonskih regulativa, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, nedvojbeno ima vladajući položaj sukladno članku 9. stavak (2) Zakona o konkurenciji obzirom da je kao takvo jedino ovlašteno da izdaje međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) svim osiguravajućim društvima, odnosno gospodarskim subjektima koji se bave djelatnošću osiguranja od autoodgovornosti na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Dakle, prema navedenim i mjerodavnim zakonskim odredbama, Udruženje Biro zelene karte određen je kao jedina profesionalna organizacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini koja uvođenjem jednostavnih akata udruženja može uzrokovati eventualno štetne posljedice na tržištu.

7.3. Utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja

Daljnijim tijekom postupka, utvrdivši naprijed navedeno, Konkurencijsko vijeće je utvrđivalo postojanje zabranjenog konkurentskog ponašanja u smislu eventualne zlouporabe vladajućeg položaja Udruženja Biroa zelene karte s obzirom na činjenicu da **postojanje vladajućeg položaja samo po sebi ne predstavlja povredu Zakona o konkurenciji i kao takav nije zabranjen u smislu članka 4. stavak (1) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja.**

U bilo kojem zahtjevu za primjenu važećih odredbi o konkurenciji iz Zakona, teret dokazivanja je na stranci koja je podnijela zahtjev za pokretanje postupka u smislu članka 36. stavak (1) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće uzelo u obzir obvezu i trud Podnositelja zahtjeva da u svim svojim podnescima i dokazima pokuša osporiti zakonsko pravo Udruženja Biroa zelene karte na uvođenje instituta upisnine kao i utvrđeni iznos iste, čime je nastojao dokazati svoje dovođenje u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj od strane Udruženja Biroa zelene karte odnosno, zlouporabu utvrđenog vladajućeg položaja.

Pravni temelj Podnositelja zahtjeva za pokretanje ovog postupka u smislu članka 10. stavak (1) točka c) Zakona, bili su navodi Podnositelja zahtjeva kako je Biro zelene karte, putem Skupštine kao svog organa, donošenjem Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine postupio suprotno Zakonu o konkurenciji, zloupotrijebio svoj vladajući položaj na tržištu BiH tako što je primijenio različite uvjete za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime je Podnositelja zahtjeva doveo u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj u odnosu na članice Biroa zelene karte koje su u članstvo stupile prije Podnositelja Zahtjeva.

Konkurencijsko vijeće gore pomenute navode smatra neutemeljenim u cjelosti i zaključuje slijedeće:

7.3.1. Upisnina = MGA sporazum

Institut upisnine za sve nove članice Biroa zelene karte BiH uveden je u siječnju 2018.g. nakon što je u tijeku 2017.g. izvršena analiza i urađen elaborat o pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu vrlo značajnom tzv. MGA sporazumu (Multilateralni garantni sporazum).

MGA sporazum je sporazum između nacionalnih biroa zelene karte zemalja članica "Europskog ekonomskog prostor" – EEA (28 članica EU + Island, Norveška i Lihtenštajn) zaključen u Madridu 15.03.1991. godine, na temelju kojeg se ukida obveza posjedovanja i kontrole zelene karte, dok se garancija biroa pruža na temelju pretpostavljenog osiguravajućeg pokrića po principu "uobičajenog stacioniranja vozila". Biroi ostalih zemalja Sistema zelene karte su imali mogućnost da pristupe tom sporazumu.

Kriterije za pristup MGA za države Sistema zelene karte koje nisu članice EEA, usvojila je Generalna Skupština Savjeta Biroa na svojoj 50. sjednici 2016. godine.

Sukladno tome, na razini Bosne i Hercegovine uspostavljena je Pravno-regulaciona komisija Biroa čiji je zadatak bio da sačini hodogram aktivnosti za potpisivanje sporazuma od strane Biroa zelene karte u BiH što znači da bi se Bosna i Hercegovina priključila klubu zemalja između kojih nema obveze posjedovanja i kontrole zelene karte prilikom prometa u inostranstvu.

U okviru tog projekta analizirani su propisani kriteriji Savjeta ureda usvojeni na Generalnoj Skupštini Savjeta Biroa održanoj 2016. godine u Tallinu – Estonija a koje treba ispunjavati nacionalni Biro zemlje koja želi pristupiti MGA.

Najvažniji kriterij koji je nacionalni Biro Bosne i Hercegovine morao ispuniti jeste: "Opće financijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa". U cilju ispunjavanja navedenog kriterija, Udruženje Biro zelene karte analiziralo je načine dodatnog izvora financiranja.

U cilju komparacije i mogućeg preuzimanja dobre poslovne prakse, pribavljena je informacija o načinu finansiranja nacionalnih Biroa zemalja okruženja, prvenstveno Srbije koja je već u sistemu MGA i Hrvatske koja je članica EU. Prikupljanjem informacija iz zemalja u regionu utvrdili su da većina nacionalnih biroa susjednih zemalja ima institut upisnine na ime okončanih sistemskih projekata a radi se o upisnini na ime sistemskih projekata čije je financiranje zaokruženo i čiji rezultati i benefiti od završetka istih se odnose kako na trenutne, tako i na sve buduće članove koji u momentu realizacije projekta nisu bili članovi Biroa i nisu sudjelovali u financiranju tih sistemskih projekata.

Dakle, po pitanju kriterija br.1 za pristup MGA (Opće financijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa) Pravno - regulaciona komisija zaključila je da je postojeći model financiranja Biroa zadovoljavajući sa aspekta poslovanja u režimu ZK (izuzev što postoje formalni i praktični razlozi za povećanje visine sredstava Rezervnog fonda). Međutim, za ulazak u režim MGA, potrebno je unaprijediti modalitete financiranja Biroa, prvenstveno zbog očuvanja likvidnosti od neurednog ispunjavanja obveza članica prema BiH i izvršavanja garancija Biroa za štete koje u inostranstvu prouzrokuju neosigurana vozila iz BiH, zbog čega je Komisija predložila slijedeća rješenja: 1. Uvođenje upisnine za sva nova osiguravajuća društva na ime udjela u već okončanim projektima Biroa, čiji se učinci reflektiraju i na novu članicu; 2. Proširenje nadležnosti Fonda za naknadu šteta za štete koje u inostranstvu (Sistemu ZK - režim MGA) nastanu upotrebom neosiguranih vozila običajeno stacioniranim u BiH; 3. Povećanje ukupne visine sredstava Rezervnog fonda, sukladno načelima aktuarske struke, a na temelju postojećih formalnih razloga i praktičnih potreba; 4. Primjena mjera prema članicama koje neuredno budu ispunjavale obveze prema BiH (depozit, ograničenje i suspenzija upravljačkih prava); 5. Razmotriti i druge potencijalne modalitete financiranja (u komparaciji sa rješenjima iz zemalja okruženja) u cilju nesmetanog poslovanja Biroa u režimu MGA.

Navedene zaključke Komisija je donijela u studenom 2017. godine, dakle skoro godinu dana prije osnivanja Podnositelja zahtjeva.

Plaćanje starih šteta, kao jedan od završenih projekata Udruženja Biroa zelene karte, predstavlja okončani sistemski projekat čiji se rezultati danas odnose na sve članice pa i na gospodarski subjekt Premium osiguranje koje nije sudjelovalo u njegovom financiranju, pri čemu su sve članice, a koje u vrijeme nastanka "starih šteta" također nisu postojale, sudjelovale ravnopravno u izmirenju ove obveze Biroa zelene karte BiH. Iz navedenog se može zaključiti da su postojeće članice imale

obvezu plaćanja određene vrste "naknade" koja je glasila na ime "plaćanje starih šteta" dok buduće članice imaju obvezu plaćanja "naknade na ime upisnine" što jasno implicira na zaključak da u suštini sve članice solidarno snose odgovornost za finansijsko i opće stanje Biroa u njegovom održavanju likvidnosti i nesmetanog funkcioniranja u međunaradnim odnosima.

7.3.2. Iznos upisnine

Činjenica da je institut upisnine usvojen na Skupštini Udruženja Biroa zelene karte u siječnju 2018. godine te utvrđen izmjenama i dopunama Statuta od dana 23.02.2018. godine i da uvođenje upisnine koju raniji članovi Udruženja Biroa zelene karte nisu morali platiti ne predstavlja samo po sebi zabranjeno konkurentsko ponašanje, odnosno dovođenje u neravnopravan položaj Podnositelja zahtjeva.

Dalje, uvidom u Zapisnik sa 50. Sjednice Skupštine Biroa zelene karte BiH utvrđeno je da su predstavnici gospodarskog subjekta Premium osiguranja bili prisutni i da su u svom obraćanju istakli da je *Premium Invest osiguranje (sada Premium osiguranje) bilo poznato da postoji institut upisnine, ali nije imalo saznanja da će iznos upisnine biti predložen u iznosu koji je preporučeno od strane Upravnog odbora, te da tako visok iznos nije planiran i isti utječe na donesene planove tog Društva za osiguranje.*

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće nesporno utvrđuje da Podnositelj zahtjeva ne dovodi u pitanje institut upisnine na temelju koje je i podnesen Zahtjev, već njen iznos na temelju čega, između ostalog, Konkurencijsko vijeće Zahtjev ovog predmetnog postupka smatra neutemeljenim u smislu članka 10. stavak (1) točke c) Zakona.

Upisnina je utvrđena u fiksnom iznosu za određenu kalendarsku godinu za sve buduće članove, prilikom čega su korišteni isključivo objektivni kriteriji kao što je "Materijal za utvrđivanje preporuke Skupštini o visini upisnine za 2018 i 2019 godinu" koji je kao jedan od dokaza dostavljen i Konkurencijskom vijeću. Naime, institut upisnine je uveden na ime starih okončanih sistemskih projekata čiji rezultati se odnose i na nove članice, a namijenjena je za financiranje budućih posebno definiranih projekata u Birou.

Da bi se utvrdilo zabranjeno konkurentsko djelovanje, u ovom slučaju bi se moralo utvrditi i da je upisnina u iznosu od 200.000,00 KM bila određena samo gospodarskom subjektu Premium osiguranje a da bi ostale potencijalne članice Biroa zelene karte, trebalo da plate sasvim drugi iznos što ovim postupkom nije utvrđeno. Udruženje Biro zelene karte je usvojilo navedenu Odluku koja se odnosi na sve buduće članice u fiksnom i jednakom iznosu za sve pa samim tim i činjenica da je Podnositelj zahtjeva bio prvi gospodarski subjekt koji je nakon uvođenja upisnine predao zahtjev za članstvo ne predstavlja primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama u smislu članka 10. stavak (2) točke c) Zakona na koju gospodarski subjekt Premium osiguranje odnosno, Podnositelj zahtjeva ukazuje.

7.4. Nepostojanje zlouporabe vladajućeg položaja

Udruženje Biro zelene karte je neprofitna organizacija koja u pravnom prometu predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Bosni i Hercegovini i obavlja poslove od općeg i zajedničkog interesa za poslove osiguranja. Priliv finansijskih sredstava kao što je novac od upisnine predstavlja novac svih članica Udruženja Biroa zelene karte što opet znači da se priliv finansijskih sredstava od upisnine ne može dovesti u kontekst stavljanja Podnositelja zahtjeva u neravnopravan položaj u odnosu na prijašnje članice s obzirom na činjenicu da svojim članstvom u Birou zelene karte i sam Podnositelj zahtjeva ostvaruje kako određene benefite i koristi tako snosi i negativne posljedice.

U prilog gore navedenom govori i činjenica da u podnesku zaprimljenim pod brojem: UP-02-26-2-039-15/19 od dana 27.7.2020. godine, Podnositelj Zahtjeva predlaže *Konkurencijskom vijeću da se ne izrekne novčana kazna Birou zelene karte u Bosni i Hercegovini, a sve iz razloga što je i Podnositelj zahtjeva jedan od članova Biroa zelene karte u BiH i plaćanje predmetne novčane kazne od strane Biroa zelene karte u BiH bi izravno predstavljalo plaćanje novčane kazne i od strane Podnositelja zahtjeva.*

Prilikom donošenja ovog Rješenja, Konkurencijsko vijeće je cijenilo i sve ostale navode Podnositelja zahtjeva u smislu odredbi Zakona o konkurenciji a između ostalog i navode gospodarskog subjekta Premium osiguranje da je Biro zelene karte prouzrokovao kašnjenje u postupku prijema u članstvo Biroa zelene karte što je Konkurencijsko vijeće utvrdilo netočnim, što se vidi u poglavlju 6. ovog Rješenja u kojem je hronološki naveden tijek događaja, odnosno pristupanja gospodarskog subjekta Udruženju Biroa zelene karte.

U tijeku postupka, analizirajući dostavljenu dokumentaciju, Konkurencijsko vijeće je također utvrdilo da je gospodarski subjekt Premium osiguranje utemeljen, odnosno registriran tek osam mjeseci nakon navedenih izmjena Statuta, što potvrđuje stav Konkurencijskog vijeća i o *nepostojanju namjere* Udruženja Biro zelene karte o dovođenju Podnositelja zahtjeva niti bilo kojeg drugog društva u nepovoljan i neravnopravan položaj.

Na temelju navedenog utvrđeno je da Udruženje Biro zelene karte nije prekršio odredbe Zakona, jer takvo postupanje nije imalo za cilj i/ili posljedicu isključivanje ili "zatvaranje" tržišta odnosno ograničavanje i narušavanje učinkovite tržišne konkurencije.

Naprotiv, može se zaključiti kako je značajno povećana razina kompetitivnosti na tržištu na kojem posluju konkurenti, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini te zadržavanje postojećih i ulazak novih konkurenata na tržište osiguranja od autoodgovornosti koje je u predmetnom postupku posmatrano kao sekundarno tržište na kojem bi se eventualno mogle osjetiti posljedice odluke o uvođenju instituta upisnine.

Konkurencijsko vijeće u konkretnom slučaju nije utvrdilo postojanje dokaza koji bi ukazivali na to da je Udruženje Biro zelene karte odluku donijelo s ciljem narušavanja tržišnog takmičenja jer da bi takva odluka mogla predstavljati zlouporabu vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (2) točke c) Zakona, nužno je da za cilj i/ili posljedicu ima narušavanje tržišnog takmičenja, odnosno da je proizvela štetne posljedice na tržištu.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1. izreke ovog Rješenja.

8. Troškovi postupka

Člankom 108. stavak 1) Zakona o upravnom postupku je propisano da u rješenju kojim se postupak završava organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti, a člankom 105. stavak 2) istog Zakona je propisano da kada u postupku sudjeluju dvije ili više strana sa suprotnim interesom, strana koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan, dužna je protivnoj strani nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Sukladno sa navedenim, punomoćnik Biroa zelene karte postupajući po nalogu Konkurencijskog vijeća, dostavio je zahtjev, odnosno dopunu zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, dana 16.11.2020. godine, (podnesak broj:UP-02-26-2-039-29/19) koji se sastoji od slijedećih troškova: 1) podnesak – odgovor na zaključak o pokretanju postupka od 18.06.2020. godine – 1.462,00 KM; 2) Pristup usmenoj raspravi od

22.09.2020. године – 1.462,00 КМ; 3) Писмено изјашњење од 07.10.2020. године – 1.462,00 КМ и 4) Писмено изјашњење од 16.11.2020. године – 1.462,00 КМ што са урачунатим PDV-ом износи 6.842,16 КМ.

Конкуренијско вјеће је признало само трошкове заступања који су били нужни и оправдани у овом поступку, па је сукладно са тарифним бројем 12., 18. и 33. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад одвјетника у Федерацији БиХ, утврдило и признало сљедеће трошкове за рад одвјетника Удружења Бироа зелене карте: 1) за поднесак - одговор на закључак о покретању поступка од дана 18.06.2020. године у износу од 240,00 КМ, 2) за приступ на усмену расправу од дана 22.09.2020. године у износу од 300,00 КМ, 3) писмено изјашњење од дана 07.10.2020. године – 240,00 КМ и 4) писмено изјашњење од дана 16.11.2020. године – 240,00 КМ што све укупно износи 1.020,00 КМ, а са урачунатим PDV-ом 1.193,40 КМ.

Сљедом наведеног, Конкуренијско вјеће је одлучило као у тојци 2. изреке.

9. Административна пристојба

Подносијел захтјева на ово Рјешење, сукладно чланку 2. Тарифни број 107. став (1) тачка ф) Одлуке о висини административних пристојби у свежи са процесним радњама пред Конкуренијским вјећем ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је дужан платити административну пристојбу у укупном износу од 1.500,00 КМ у корист Прорачуна институција Босне и Херцеговине.

10. Покла о правном лијеку

Против овог Рјешења није допуштен прзив. Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана примитка истог.

Број UP-02-26-2-039-30/19

20. студеноса 2020. године

Сарајево

Председник

Dr. Stjepo Pranjić, v. r.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 41. став (1) тачка ц), члана 42. став (1) тачка ц), члана 11. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чл. 105. и 108. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом на основу Захтјева за покретање поступка број УП-02-26-2-039-1/19 од 13.12.2019. године, поднесеном од стране привредног субјекта Премиум осигурање а.д. Бања Лука, Књаза Милоша 3, 78000 Бања Лука, заступаном по адвокатској фирми Сајић о.д. Бања Лука, ул. Булевар војводе Живојина Мишића бр.496, 78000 Бања Лука, против Удружења Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, Дервиша Нумића 7, 71000 Сарајево, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији, Конкуренијски савјет на 76. (седамдестестој) сједници одржаној дана 20.11.2020. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

- (1) Одбија се Захтјев привредног субјекта Премиум осигурање а.д. Бања Лука против Удружења Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији на релевантном тржишту услуга издавања међународне потврде о осигурању (зелене карте) на територији Босне и Херцеговине, као неоснован.

- (2) Налаже се привредном субјекту Премиум осигурање а.д. Бања Лука да надокнади трошкове поступка Удружењу Биро зелене карте у Босни и Херцеговини у укупном износу од 1.193,40 КМ (једнахиљаједнастотина деведесттри и 40/100), у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог Рјешења.
- (3) Обавезују се Подносилац захтјева, привредни субјекат Премиум осигурање а.д. Бања Лука, да уплати административну таксу у укупном износу од 1.500,00 КМ (једнахиљадапетстотина и 00/100) у корист Бюдета институција Босне и Херцеговине.
- (4) Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет је дана 13.12.2019. године, под бројем УП-02-26-2-039-1/19 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) привредног субјекта Премиум осигурање а.д. Бања Лука, Књаза Милоша 3, 78000 Бања Лука (у даљем тексту: Подносилац захтјева или Премиум осигурање) заступан по Адвокатској фирми Сајић о.д. Бања Лука, ул. Булевар војводе Живојина Мишића бр. 496, против Удружења Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, Дервиша Нумића 7, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Биро) ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09).

Увидом у достављени Захтјев, Конкуренијски савјет је утврдио да је исти комплетан у смислу члана 28. Закона.

Потврда о комплетном и уредном Захтјеву, сходно члану 28. став (3), издата је дана 22.04.2020. године под бројем УП-02-26-2-039-2/19.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекат Премиум осигурање а.д. Бања Лука, Књаза Милоша 3, 78000 Бања Лука и Удружење Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, Дервиша Нумића 7, 71000 Сарајево.

1.1. Привредни субјекат Премиум осигурање а.д. Бања Лука

Привредни субјекат Премиум осигурање а.д. Бања Лука, Књаза Милоша 3, 78000 Бања Лука регистрован је у Окружном привредном суду у Бањој Луци дана 27.8.2018. године под бројем МБ: (...) * ¹ са уговореним и уплаћеним капиталом у износу од (...) * КМ.

1.2. Удружење Биро зелене карте у Босни и Херцеговини

Биро зелене карте у Босни и Херцеговини је удружење основано и организовано у складу са одредбама Закона о удружењима и фондацијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 и 94/16), а његови чланови су друштва за осигурање из Босне и Херцеговине која се баве пословима обавезног осигурања од аутомобилске одговорности (осигурање власника односно корисника моторних возила) за штете причињене трећим лицима.

Зелена карта је међународна исправа о осигурању возила од аутомобилске одговорности за штету причињену трећим лицима у иностранству.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је током поступка примјенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

дефинисању категорија доминантног положаја ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), те одредбе Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу одредби члана 26. Закона.

Конкуренијски савјет је узо у обзир и Закон о обавезним осигурањима у саобраћају ("Службени гласник Републике Српске", број 82/15), Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/05), и Закон о удружењима и фондацијама ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 и 94/16).

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Као разлоге за подношење захтјева, Подносилац захтјева у битном наводи следеће:

- Подносилац захтјева је привредно друштво Премиум осигурање а.д. Бања Лука које је у ранијем периоду пословало под називом Премиум инвест осигурање а.д. Бања Лука. Премиум осигурање је новоосновано акционарско друштво којем је дана 17.08.2018. године издато Рјешење Агенције за осигурање Републике Српске број (...) *¹ од 17.08.2018. године којим се даје дозвола за обављање дјелатности непосредног осигурања, а Рјешењем Окружног привредног суда у Бањој Луци број (...) * од 27.08.2018. године, уписано је у судски регистар, са регистрованом дјелатношћу: остало осигурање (65.12), са претежном дјелатношћу осигурања власника возила од одговорности за штету проузроковану трећим лицима (или крађе: осигурање од аутоодговорности);
- Биро зелене карте у Босни и Херцеговини је удружење основано и организовано у складу са Законом о удружењима и фондацијама БиХ. Према Статуу Бироа зелене карте, удружење представља осигуравајућа друштва Босне и Херцеговине у систему зелене карте како је то дефинисао Савјет бироа Кретским споразумом. Даље, удружење је непрофитна и невладина организација које дјелује на цијелом подручју Босне и Херцеговине;
- Према члану 6. Статута, Биро зелене карте ради остваривања својих заједничких интереса регулише у име осигуравајућих друштава Босне и Херцеговине послове везане за зелену карту, при чему је Удружење посебно ангажовано на пословима да (између осталог):
 - а) координира рад осигуравајућих друштава у овим пословима,
 - б) издаје и осигурава обрасце зелене карте његовим чланицама, према условима које је дефинисао Управни одбор Удружења (у даљем тексту Управни одбор);
- Према члану 4. став 1. алинеја 11. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају ("Службени гласник Републике Српске", број 82/15), зелена карта је међународна потврда о постојању осигурања од аутоодговорности, која важи на територији држава чланица Система зелене карте, а коју, по овлаштењу Савјета бироа, издаје Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, а према члану 4. став 2. алинеја 17. истог Закона, Биро зелене карте у Босни и Херцеговини је професионална асоцијација

друштва за осигурање у Босни и Херцеговини, основана у складу са Препоруком број 5, коју је 25. јануара 1949. године усвојио Поткомитет за друмски превоз Комитета за копнени превоз Комисије за привреду Уједињених нација за Европу;

- Према члану 2. став 1. алинеја 4. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности ("Службене новине Федерације БиХ", 24/05), зелена карта означава међународну потврду о осигурању издату у име националног бироа у складу са Препоруком број 5 од 25. јануара 1949. године, коју је издао Поткомитет за цестовни пријевоз Комитета за копнени превоз Комисије за привреду Уједињених народа за Европу (у даљем тексту: Поткомитет УН). Према члану 2. став 1. алинеја 13. истог Закона, Биро зелене карте у БиХ означава професионалну организацију у БиХ основану у складу са Препоруком број 5, коју је 25. јануара 1949. године усвојио Поткомитет УН;
- **Биро зелене карте има своје органе, односно управна тијела: Скупштину, Управни одбор, Директора и замјенике директора. Свако осигуравајуће друштво које има чланство у Бироу зелене карте именује по једног члана Скупштине и његовог замјеника.** Управни одбор се састоји од девет чланова, од којих су пет чланова представници осигуравајућих друштава са највећим портфолиом, а остала четири члана се бирају на приједлог Управног одбора. Директора на приједлог Управног одбора именује Скупштина Бироа зелене карте;
- Подносилац Захтјева предлаже да се у предметном случају релевантно тржиште одреди као тржиште услуга издавања међународне потврде о осигурању (зелене карте) на цијелој територији Босне и Херцеговине. Подносилац Захтјева алтернативно одређује релевантно тржиште као тржиште осигурања власника возила од одговорности за штету проузроковану трећим лицима (односно осигурања од аутоодговорности). **Подносилац захтјева даље наводи да се на утврђеном тржишту огледају негативни ефекти дискриминаторног поступања Бироа зелене карте.** Наиме, услед неједнаког поступања Бироа зелене карте према различитим друштвима која послују на тржишту осигурања од аутоодговорности, **Подносилац Захтјева је доведен у неравноправни конкурентски положај, јер би му без плаћања абнормално високе и паушално утврђене уписнине, односно без чланства у Бироу зелене карте (удружења које представља осигуравајућа друштва Босне и Херцеговине - конкуренти), био онемогућен улазак на тржиште осигурања Федерације БиХ,** јер је чланом 47. став 2. тачка д. Закона о осигурању Федерације Босне и Херцеговине прописано слиједеће: "(2) Агенција за осигурање РС, прије него крену радити подружнице у Федерацији, Агенцији за надзор просљеђује захтјев са потребном документацијом уз који прилаже и:
 - а) рјешење о издавању одобрења друштву из РС за оснивање подружнице у Федерацији,

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

- b) рјешење о упису у судски регистар оснивања подружнице у Федерацији,
 - c) потврду о солвентности друштва за осигурање из РС које оснива подружницу у Федерацији,
 - d) доказ о чланству у Бироу зелене карте Босне и Херцеговине, ако се ради о друштву које има одобрење за обављање послова осигурања од одговорности за моторна возила,
 - e) доказ о чланству у Заштитном фонду ФБиХ, ако се ради о друштву које има одобрење за обављање послова осигурања од одговорности за моторна возила."
- Имајући у виду одредбе Закона о обавезним осигурањима у саобраћају ("Службени гласник Републике Српске", број 82/15), односно Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности ("Службене новине Федерације БиХ", 24/05), посебно горе цитиране одредбе, као и одредбе Статута Бироа зелене карте, очигледно је да **Биро зелене карте има апсолутни и законом додијељени монопол за услуге издавања зелене карте на тржишту Босне и Херцеговине, са тржишним учешћем од 100% на релевантном тржишту**, наводи се у Захтјеву. Имајући у виду наведено, Подносилац Захтјева сматра да у смислу члана 9. Закона и члана 2. Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја, Биро зелене карте несумњиво посједује доминантан положај на релевантном тржишту у БиХ.
 - Чланство у Бироу зелене карте је неопходна претпоставка за ефикасан улазак на тржиште осигурања од аутоодговорности, јер посједовање зелене карте представља неопходан услов да би моторно возило које је регистровано у Босни и Херцеговини, могло да пређе границе Босне и Херцеговине и учествује у саобраћају изван граница Босне и Херцеговине. Осигуранику од аутоодговорности у БиХ зелену карту може издати само чланица Бироа, којој је Биро зелене карте претходно издао прописани образац зелене карте;
 - У погледу постојања доминантног положаја Бироа зелене карте на релевантном тржишту у БиХ, Подносилац Захтјева посебно истиче претходну праксу Конкуренцијског савјета, а нарочито одлуке у поступцима спроведеним против АМУС-а као и у поступцима против АПИФ Бања Лука и АФИП Сарајево;
 - Подносиоцу захтјева је дана 17.08.2018. године издато Рјешење Агенције за осигурање Републике Српске број (...) * ¹ од 17.08.2018. године којим се даје дозвола за обављање дјелатности непосредног осигурања, те је након тога Рјешењем Окружног привредног суда у Бањој Луци број (...) * од 27.08.2018. године, Подносилац захтјева уписан у судски регистар. Тиме је стекао услове за пружање услуга осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске, с тим да је у складу са међународним прописима за управљање моторним возилом изван граница БиХ, осигураницима неопходно посједовање зелене карте, као међународне потврде о осигурању (зелене карте), у супротном, власник возила је у обавези закључити полису граничног осигурања, јер у случају настанка саобраћајне незгоде, зелени картон је једини доказ да је возило осигурано у земљи поријекла учесника саобраћајне незгоде, а што је прописано

националним прописима сваке државе на исти начин. Конкретно у БиХ је ова обавеза прописана чланом 34. и 35. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају ("Службени гласник Републике Српске", бр. 82/15) и чланом 7. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/05). **У пракси, свим регистрованим возилима се издаје зелена карта, а осигуравајуће друштво које то не би могло да обезбједи би било апсолутно неконкурентно (доказ за наведену тврдњу је чињеница да у БиХ нема нити једног осигуравајућег друштва које није чланица Бироа зелене карте, а иста ситуација је и у другим државама).** Слједом тога, Подносилац Захтјева се дана 28.08.2018. године обратио Бироу зелене карте са Захтјевом за пријем у чланство број 08-53-18/18. Након упућеног Захтјева, одлуком директора Бироа зелене карте у БиХ уз претходну писмену сагласност предсједника Управног одбора, формирана је Комисија за пријем у чланство Подносиоца Захтјева, која је извршила обраду захтјева за пријем у чланство, те дана 18.09.2018. године извршила обилазак пословног сједишта Подносиоца Захтјева. Након обраде захтјева за пријем у чланство, Комисија је Управном одбору Бироа зелене карте доставила **Извјештај са мишљењем у коме се наводи да Премиум осигурање ад. Бања Лука (назив под којим је раније пословао Подносилац Захтјева) испуњава све услове прописане "Правилником о поступку и условима за пријем у чланство", те је предложила Управном одбору да донесе одлуку о пријему у чланство;**

- Након подношења поменутог извјештаја, Управни одбор Бироа зелене карте у БиХ 17.09.2018. године донио је препоруку Скупштини Бироа зелене карте да се одреди уписнина у износу од 200.000,00 КМ. Наведена препорука Управног одбора није усвојена на Скупштини (која је одржана 27.09.2018. године) због несагласности свих чланова Скупштине, те је приједлог за одређивање уписнине враћен Управном одбору на дораду. Управни одбор је на својој сједници од 03.10.2018. године поново усвојио и Скупштини упутио идентичну препоруку за дефинисање уписнине у износу од 200.000,00 КМ. **Коначно, Скупштина Бироа Зелене карте у БиХ усваја Одлуку о висини уписнине број 04/07-02-1-3638-4/18 од 10.10.2018. године у препорученом износу од 200.000,00 КМ;**
- Подносилац Захтјева сматра како је Биро зелене карте, путем Скупштине као свог органа, доношењем Одлуке о висини уписнине број 04/07-02-1-3638-4/18 од 10.10.2018. године поступно супротно Закону о конкуренцији, злоупотреби свој доминантни положај на тржишту БиХ тако што је примијенио различите услове за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме је Подносиоца Захтјева довео у неравноправан и неповољан конкурентски положај у односу на чланице Бироа зелене карте које су у чланство ступиле прије Подносиоца Захтјева. Наиме, Скупштина Бироа зелене карте је дана 25.01.2018. године донијела Измјене и допуне Статута број 04-01-1-4980-7/17, којима се кроз чланове 7.4. и чл. 8.7а. Статута уводи нови институт уписнине који раније није постојао. Подносилац Захтјева сматра како је и ова измјена Статута спорна са

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

аспекта Закона о конкуренцији, односно дискриминирајућа за нове чланице Бироа зелене карте, јер су тадашње чланице Бироа зелене карте, путем Скупштине Бироа донијеле одлуку која ће оптеретити само будуће апликанте за чланство, који ће бити њихови директни конкуренти на тржишту осигурања од аутоодговорности;

- Подносилац захтјева истиче да је Биро зелене карте по својој правној природи непрофитна организација, која је основана као непрофитно удружење, а чији је циљ представљање осигуравајућих друштава Босне и Херцеговине у систему зелене карте како је то дефинисао Савјет бироа Кретским споразумом. Биро зелене карте је путем свог Управног одбора дана 27.06.2018. године донио Правилник о финансирању Бироа којим је у члану 2а. прописано да је као услов за пријем у чланство Бироа, свака нова чланица дужна извршити уплату уписнине, једнократно у висини коју утврђује Скупштина за сваку календарску годину. Скупштина Бироа зелене карте је донијела одлуку о висини уписнине за 2018. и 2019. годину дана 10.10.2018. године, након што је Подносилац захтјева предао захтјев, те је том одлуком одређена уписнина у износу од 200.000,00 KM. **Осигуравајућа друштво која су примљена у Биро зелене карте прије доношења предметне одлуке нису платила уписнину као ни осигуравајућа друштва која су постала чланови Бироа зелене карте у претходном периоду или прошле године, чиме се Подносилац захтјева ставља у неповољан и дискриминирајући положај, наводи се у Захтјеву.** Биро зелене карте прописао је својим Статутом да чланица може постати само оно друштво које прихвати све услове Бироа, а како не постоји други начин да осигуравајућа друштва издају својим осигураницима зелене карте уз премије осигурање од аутоодговорности, јер их могу издати само и једино као чланице Бироа зелене карте, неспорно је да Биро зелене карте на такав начин условљава између осталог нове чланице и енормно високим уписнинама, на које Подносилац захтјева као ни друга осигуравајућа друштво која желе постати чланицом Бироа немају никакав утицај;
- Да је поступање Бироа зелене карте дискриминативно према новим чланицама, укључујући Подносиоца Захтјева, из више разлога, од којих Подносилац захтјева истиче следеће:
 - 1) Измјенама и допунама Статута од 25.01.2018. године уведен је нови институт уписнине, иако је за финансирање Бироа и раније постојао одговарајући институт - чланарина, која се одређивала линеарном методом, равноправно свим чланицама. **Увођењем института уписнине, без адекватног и оправданог разлога, оптерећују се само будуће чланице Бироа зелене карте, енормним износима који у овом случају ни на који начин нису могли бити предвиђени чиме је угрожено пословање Подносиоца захтјева и чиме се драстично повећава терет за нове учеснике на тржишту, док постојеће чланице немају одговарајућу обавезу;**
 - 2) Измјенама и допунама Статута предвиђено је да ће Скупштина Бироа зелене карте, на приједлог Управног одбора овог удружења донијети одлуку о висини уписнине. Међутим, у тренутку

аплицирања за чланство у Бироу зелене карте од стране Подносиоца Захтјева одлука о висини уписнине није била донесена, већ је донесена након доношења апликације, *ad hoc*, за потребе наплате Подносиоцу Захтјева. Дакле, будући директни конкуренти Подносиоца Захтјева су као чланови Скупштине Бироа зелене карте директно одлучивали о висини обавезе коју ће Подносилац морати да плати;

- 3) Одлука о висини уписнине од 10.10.2018. године је донесена без претходне анализе потреба за новчаним средствима, односно намјеном предметних средстава, процијењених прихода од уписнине и слично, већ паушалним објашњењем да је циљ "финансирање системских пројеката" а на другом мјесту да је циљ покривање "старих штета". **Имајући у виду све наведено, а посебно да је Биро зелене карте непрофитно удружење, логичан је закључак како је циљ утврђивања толиког износа уписнине више спречавање уласка новог учесника на тржиште, него финансирање неких неодређених пројеката, наводи се у Захтјеву;**
- Да је због потребе доношења Одлуке о висини уписнине за неко вријеме одгођен пријем у чланство Подносиоца Захтјева као новог учесника на тржишту и тиме одложен његов наступ на тржишту, и то из два разлога. Први разлог је тај што је Подносилац Захтјева био принуђен да чека да Биро зелене карте донесе одлуку о висини уписнине, што је потпуно парадоксално, јер је одлука морала бити донесена раније. Други разлог је у вези са оснивачким капиталом Подносиоца Захтјева. Наиме, оснивачки капитал Подносиоца Захтјева је износио (...) ¹ KM, а минимални капитал друштва за осигурање износи 2.000.000,00 KM. Да би могао постати члан Бироа зелене карте, Подносилац Захтјева је морао да уплати износ од (...) * KM у Резервни Фонд Бироа зелене карте, али је плаћањем додатног износа уписнине од 200.000,00 KM Бироу, што укупно износи (...) * KM, Подносилац пао испод цензуса минималног капитала, јер се средства плаћена Бироу зелене карте не рачунају у основни капитал (одбитна ставка капитала). Сходно томе, Подносилац Захтјева је морао извршити докапитализацију, која је и извршена, о чему се прилажу докази у Захтјеву;
- Подносиоцу Захтјева (као и другим осигуравајућим друштвима) је за редовно пословање, издавање зелених картона и обраду међународних штета, као и излазак на тржиште Федерације БиХ, обавезно и неопходно да буде члан Бироа зелене карте. Зато је Подносилац Захтјева био принуђен да се, упркос истакнутим приговорима, повинује спорној Одлуци о висини уписнине, а све у циљу обезбјеђивања неопходних предуслова за редовно пословање, те је дана 16.10.2018. године на рачун Бироа зелене карте уплатио износ од 200.000,00 KM на име уписнине;
- Да је Подносилац Захтјева претходно морао да изврши повећање основног капитала Друштва, што је резултирало и одлагањем са наступом на тржишту и да је Подносиоцу Захтјева, као новом учеснику на тржишту осигурања од аутоодговорности, од стране Бироа зелене карте постављен нови услов (плаћање абнормално високог и паушалног износа уписнине за чланство у

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

Бироу зелене карте) за приступ тржишту међународне потврде о осигурању (зелене карте). Приступ тржишту међународне потврде о осигурању (зелене карте) је апсолутно неопходан услов за ефикасан улазак на тржиште осигурања од аутоодговорности, те Подносилац захтјева сматра да је наведеним радњама Бироа зелене карте у суштини нарушена не само конкуренција на тржишту издавања међународне потврде о осигурању, него и на тржишту осигурања од аутоодговорности. Подносилац захтјева такођер истиче двије чињенице, и то: а) остала осигуравајућа друштва уопште нису морала да плате уписнину приликом њиховог учлањења у Биро зелене карте (дакле плаћање уписнине као нови услов постављен Подносиоцу Захтјева није постављен нити једном другом осигуравајућем друштву), и б) Биро зелене карте је у суштини удружење свих учесника на тржишту осигурања од аутоодговорности у БиХ, који су при одлучивању о правима и обавезама нових чланица имали интерес да повећају обавезе будућих учесника;

- Да је Подносилац Захтјева, доношењем (i) Измјена и допуна Статута број 04-01-1- 4980-7/17 од 25.01.2018. године, те (ii) Одлуке о висини уписнине број 04/07-02-1-3638-4/18 од 10.10.2018. године од стане Бироа зелене карте, доведен у неравноправан и неповољан конкурентски положај.

На основу наведеног Подносилац захтјева сматра да је описаним дјеловањем Удружење Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, злоупотријебило доминантан положај из члана 10. став (2) тачка ц) те тражи да Конкурентијски савјет донесе одлуку којом ће онемогућити овако дјеловање.

Конкурентијски савјет је на основу навода из Захтјева и достављене документације, оцијенио да повреде Закона, на које Подносилац захтјева указује, није могуће утврдити без провођења поступка, те је донио Закључак о покретању поступка број УП-02-26-2-039-4/19 од 23.04.2020. године.

У остављеном временском року, пуномоћеник Удружења Биро зелене карте доставио је одговор на Закључак о покретању поступка како слиједи:

- Да је Подносилац одговора национални биро аутомобилског осигурања Босне и Херцеговине који послује у складу са прописима међународног система осигурања од аутомобилске одговорности, тзв. Систем зелене карте и као дио кровне институције Савјет уреда (*Council of Bureaux* који представља међународну организацију која управља Системом зелене карте, са сједиштем у Бриселу), али у складу са законима Босне и Херцеговине, односно ентитета Федерација Босне и Херцеговине ("ФБиХ"), и Република Српска ("РС"), и у складу са својим општим актима. Подносилац одговора је члан тзв. "Система зелене карте" од 1997. године и као такав представља друштва за осигурање из Босне и Херцеговине;
- Да је према одредбама Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 24/05), Подносилац одговора одређен као професионална организација друштава за осигурање у Босни и Херцеговини. Идентично као у ФБиХ, према одредбама Закона о обавезним осигурањима у саобраћају ("Службени гласник РС-а", бр. 82/15), Биро зелене карте је одређен као професионална асоцијација друштава за осигурање у БиХ.

- Да је Подносилац одговора основан и регистрован као удружење у складу са одредбама Закона о удружењима и фондацијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 и 94/16), а његови чланови су друштва за осигурање из Босне и Херцеговине која се баве пословима обавезног осигурања од аутомобилске одговорности (осигурање власника односно корисника моторних возила) за штете причињене трећим лицима.
- Да систем зелене карте функционише тако што се возила регистрована и осигурана у једној држави могу са међународном исправом о осигурању издати у тој држави слободно кретати по државама чланицама Система зелене карте, без обавезе закључења посебног осигурања (гранично осигурање). Све евентуалне штете причињене трећим лицима у иностранству, оштећенима надокнађује Биро посјећене земље, којем ће исплаћени износ у коначници рефундирати Биро земље регистрације возила. Уласком у сваку државу, возила аутоматски долазе под јурисдикцију посјећене државе, укључујући и законе о осигурању и суме на које се осигурање мора уговорити. То значи да за возило регистровано у Босни и Херцеговини, гдје суме осигурања (максимални износ до којег гарантује осигураватељ) износе 2.000.000 КМ за нематеријалну штету по штетном догађају, уласком у нпр. Њемачку, аутоматски се за то возило примјењују суме од 7.500.000 ЕУР, док у неким државама те суме уопште нису лимитиране (Белгија, Француска...) и финансијска одговорност је неограничена;
- Да је институт уписнине за све нове чланице Бироа зелене карте БиХ уведен у јануару 2018.г. након што је у току 2017. г. извршена анализа и урађен елаборат о придруживању за Босну и Херцеговину и њене грађане врло значајном тзв. МГА споразуму, под чијим режимом би се Босна и Херцеговина прикључила клубу земаља између којих нема обавезе посједовања и контроле зелене карте приликом саобраћања у иностранству. У оквиру тог пројекта анализирани су прописани критеријуми Савјета уреда које треба испуњавати национални Биро земље која жели приступити МГА, међу којима и критеријуми број 1. као услов без којег се не може - "Опште финансијско, структурално и квалитативно стање Бироа". Анализирајући тај критеријум, односно, адекватност постојећег модалитета финансирања и потребу за његовим модификацијама у циљу адекватног финансирања у режиму МГА, прибављене су информације од националних Бироа сусједних земаља о модалитетима њиховог финансирања, из којих се видјело да велика већина сусједних земаља, такође чланица Савјета уреда, у својим актима има прописан институт уписнине на име окончаних системских пројеката. Као што и сам наслов тог института каже, ради се о уписини на име системских пројеката чије је финансирање заокружено, чији резултати и бенефити од завршетка истих се односе како на тренутне, тако и на све будуће чланове који у моменту реализације пројекта нису били чланови Бироа

и нису учествовали у финансирању тих системских пројеката;

- Да је пријемом у МГА споразум постојала потреба за преиспитивањем услова и припремама за адекватан одговор Бироа на нове изазове које засигурно носи МГА споразум (плаћање штета и за неосигурана возила обзиром да се штете плаћају по принципу "регистрације возила односно уобичајеног стационарирања возила). У току припреме увођења овог института као иницијални приједлог разматрано прописивање уписнине у тачно одређеном новчаном износу (сједнице Правно – регулационе комисије чије записнике је доставило Премиум осигурање уз захтјев), али је након анализе приједлога одлучено да је боље и правичније рјешење да Скупштина утврђује висину уписнине за сваку календарску годину посебно, имајући у виду актуелна кретања на тржишту и стање окончаних системских пројеката;
- да је након усвојеног Елабората: "Ходограм активности за приступ МГА", Скупштина дана 25.01.2018.г. донијела Одлуку о измјенама и допунама Статута, којом су модификовани поједини или уведени нови институти финансирања, међу којима и нови институт уписнине на име раније окончаних системских пројеката, чији резултати се односе и на нове чланице које нису учествовале у њиховом финансирању (чл.7.4. и 8.7а. Статута), једнократно у висини коју утврђује Скупштина, а све у складу са одредбама Правилника о финансирању. Министарство правде БиХ је извршило упис промјена Статута дана 23.02.2018. г. Измјене Правилника о финансирању Бироа, којима је усвојено рјешење (члан 2а.) да Скупштина утврђује висину уписнине посебно за сваку календарску годину, вршене су у периоду од марта до јуна 2018.г. а коначно усвојене дана 27.06.2018. године. Тек након тог датума тада су стечене претпоставке да стручне службе Бироа зелене карте изврше анализу окончаних системских пројеката као објективног критеријума за утврђивање приједлога уписнине, Управни одбор Бироа утврди приједлог, а Скупштина Бироа донесе одлуку о висини уписнине за ту годину;
- Да Биро зелене карте не учествује нити на једном тржишту производа јер а) не постоји тржиште услуга издавања међународне потврде о осигурању и б) силазно тржиште осигурања од аутоодговорности искључиво је тржиште осигуравајућих друштава у Босни и Херцеговини. То је ексклузивно тржиште осигуравајућих друштава за које одобрење добивају од надлежних ентитетских Агенција (Агенције за осигурање РС и Агенције за надзор осигурања ФБиХ). У конкретном случају може се радити једино о силазном тржишту осигурања од аутоодговорности на којем послују сва осигурања која су лиценцирана за осигурање од аутоодговорности од надлежног регулатора;
- Да се код утврђивања релевантног тржишта мора прије свега кренути од тржишта на којем послује Подносилац захтјева и на којем послују његови конкуренти јер само на том тржишту Подносилац

захтјева може евентуално трпјети негативне последице злоупотребе доминантног положаја чиме је, како то наводи доведен у неравноправан и неповољан конкурентски положај. У конкретном случају може се радити једино о силазном тржишту осигурања од аутоодговорности на којем послују сва осигурања која су лиценцирана за осигурање од аутоодговорности од надлежног регулатора;

- Да што се тиче релевантног географског тржишта, је јасно да Биро послује на цијелој територији БиХ јер је основан за цијелу територију БиХ а јасно је и да је основан од стране чланица (укључујући и Премиум осигурање а.д.) које послују на цијелој територији БиХ и то оних које имају одобрење за обављање послова осигурања од одговорности за моторна возила као и то да гарантује за све штете настале на цијелој територији БиХ. Али онда кад доведемо релевантно географско тржиште у контекст тржишта производа и услуга легитимно се намеће питање коју услугу можете пружати, односно коју дјелатност може осигуравајуће друштво обављати на територији нпр. само једног БиХ ентитета јер ако се не бавите пословима осигурања од одговорности моторних возила, како наводи и сам Подносилац захтјева, нисте оупште условљени чланством у Бироу зелене карте;
- Да је јасно да на релевантном географском тржишту Биро нема стварних конкурената јер се ради о националном Бироу који једини дјелује за и у име БиХ у оквиру својих надлежности, и да се конкуренција одвија на потпуно другом нивоу. Биро зелене карте у суштини не може без тих конкурената опстати јер ефикасна конкуренција и тржишна утакмица на силазном тржишту је гарант опстанка Бироа зелене карте па је јасно да Биро, као такав, у суштини не ограничава, већ напротив потиче ефикасну конкуренцију;
- Да ако се проматра релевантно тржиште једноставно се може закључити да Биро зелене карте опстаје управо на принципима супротним ексклузивитету већ на принципима солидарности, узајамности и правичности а као такав Биро ни на који начин није у стању ограничити или спријечити ефикасну конкуренцију на релевантном тржишту;
- Да није спорно да је Биро зелене карте (односно његов правни предник Биро осигурања Босне и Херцеговине) као услов за пријем у Систем зелене карте морао да плати све старе штете које су у иностранству проузроковала возила регистрована у БиХ, а што се у суштини своди на штете које су проузроковала у пријератном и ратном периоду возила регистрована у некадашњој СР БиХ, а нису плаћене због распада СФРЈ и прес-танка постојања националног Бироа осигурања СФРЈ. Главнина тих штета је плаћена 1997. године, као *conditio sine qua non*, односно услов без којег се није могло разматрати чланство а који је постављен од Савјета уреда из Брисела, како би се БиХ могла прикључити Систему зелене карте. До доношења одлуке о утврђивању висине уписнине на име старих штета чланице Бироа су платиле укупно (..)*¹ КМ. Како је претходно речено, ради се о

¹ (..)*-подаци представљају пословну тајну

износу за старе штете по таблицама СР БиХ које нису плаћене због распада СФРЈ, а чији се титулар није могао утврдити. Укупан износ "стarih" штета које су се морале платити је био знатно већи. Старе штете чији се титулар могао утврдити платили су ти титулари (Сарајево осигурања, Цроатиа осигурање и др.) и такве штете нису третиране као системски пројекти. Због тога је неоснован навод да је "старе штете" требало прво алоцирати на друштва која су у том периоду пословала;

- Да су трошкове за старе штете подједнако сносили све тадашње чланице Бироа, а како се ради о штетама за које се не може утврдити носилац обавеза (друштво које је у обавези), донесена је одлука да старе штете сносе чланице Бироа линеарно и солидарно, без обзира када су основане и када су пружале услугу осигурања. Разлог за доношење такве одлуке је био једноставан, логичан и идентичан разлогу за увођење института уписнине. Иако се ради о штетама које су настале чак и прије самог оснивања Бироа, чланства у међународним организација и права на издавање зелене карте не би било уопште - а то је терет који треба бити једнако распоређен на чланице Бироа баш као и терет свих осталих пројеката које су осигурале наставак чланства у Савјету уреда. Наиме, јасно је да без плаћања између осталог и старих штета као најзначајнијег системског пројекта (који су финансирале подједнако чланице Бироа), не би било могуће да БиХ постане равноправном чланицом Савјета уреда, а без тога возила из БиХ се не би могла слободно кретати преко границе, нити улазити у земље Система зелене карте. Како је то неопходан услов уопштено говорећи за постојање Бироа, као и за слободу кретања људи, роба и услуга, сва друштва за осигурање која се баве пословима обавезног осигурања од аутомобилске одговорности су била у обавези да на одређени начин учествују у плаћању истих. Напомињемо да је исти услов био за све државе настале дисолуцијом СФРЈ (Словенија, Хрватска, Македонија, Србија, Црна Гора), односно не ради се о услову који је дефинисан само за БиХ, него о правилу међународног приватног права, који је морао бити испоштован у цијелости. О коначници радило се о услову без чијег испуњавања ни Премиум осигурање као чланица Бироа зелене карте БиХ сада не би могла пословати у Систему зелене карте. Наиме, да није било уредног измиривања "стarih штета" нити би Премиум осигурање могло бити дијелом Система зелене карте, нити би се његови осигураници могли кретати слободно ван граница БиХ. Без икакве дилеме, плаћање старих штета, као један између осталих пројеката, представља окончани системски пројекат Бироа чији резултати се данас односе на све чланице и на Премиум осигурање које није учествовало у његовом финансирању, при чему су све чланице а које у вријеме настанка "стarih штета" такође нису постојале учествовале равноправно у измирењу ове обавезе Бироа;
- Да Одлуку о висини уписнине доноси Скупштина удружења Бироа зелене карте а коју чине све

чланице Бироа са једнаким правом гласа. Скупштина није оперативни орган (надлежна је за измјене Статута, усвајање програма рада и извјештаја, именовања Управног одбора и директора и сл.) и иста се не састаје тако често (најчешће 2 пута годишње; по Статуту минимално једном годишње). Уз све то, измјене Правилника о финансирању као и оснивање новог друштва за осигурање десило се у периоду годишњих одмора, када се органи управе не састају, тако да је доношење одлуке о висини уписнине било планирано за редовну јесењу сједницу Скупштине. Одлука о висини уписнине је, након одгађања ради разматрања молбе и приједлога Премиум осигурања о њеном смањењу, донесена 09.10.2018. године. Без обзира на све, одлука је донесена благовремено и у складу са Статутом и Правилником, а све како би и Премиум осигурање могло бити примљено у чланство благовремено, у оквиру рокова прописаних актима Бироа. На поштовање рокова указује и чињеница да је у складу са чланом 6. Правилника о поступку и условима за пријем у чланство прописано да се доказ о уплати, између осталог, и средстава за уписнину и финансирање рада Бироа зелене карте БиХ, доставља накнадно, односно **након што Управни одбор достави осигуравајућем друштву обавјештење о висини средстава које је потребно уплатити за уписнину и у фондове, односно стручне службе Бироа изврше обрачун висине учешћа у трошковима финансирања.** Дакле опет наглашавамо да је приликом доношења одлуке о оснивању Осигуравајућег друштва као и у тренутку подношења захтјева за учлањење у Биро зелене карте, Премиум осигурању је било потпуно јасно да мора платити уписнину као и који је процес њеног утврђивања. Примјена различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама би евентуално постојала да је након увођења уписнине примљено неколико нових чланова у Биро зелене карте па је неком од тих нових чланова Биро (без постојања било каквих објективних критеријума) наплатио уписнину нпр. 20.000 КМ, неком 100.000 КМ, а Премиум осигурању 200.000 КМ. Чињеница да је након увођења института уписнине Премиум осигурање први нови члан који се обратио за чланство у Биро зелене карте по тумачењу Подносица захтјева представља у суштини повреду *per se*? Премиум осигурање неједнако поступање Бироа према чланицама образлаже чињеницом да ранији чланови нису морали платити уписнину па су исти наводно тиме стављени у повољнији положај у односу на све остале!? Подносилац захтјева тако у настојању да створи привид злоупотребе у тачки 4. на 11. страни наводи *"остала осигуравајућа друштва уопште нису морала да плате уписнину приликом њиховог учлањења у Биро зелене карте (дакле плаћање уписнине као нови услов постављен Подносиоцу захтјева није постављен нити једном другом осигуравајућем друштву)".* Није тачно да овакав услов није постављен нити "једном другом осигуравајућем друштву". Овај услов је постављен свим новим чланицама;

- да а) Биро зелене карте није конкурент Подносиоцу захтјева и да б) нити једног тренутка Биро

није одбио приступ или да послује са Премиум осигурањем или га прими у своје чланство нити је наметнуо услове који су за истог били нереални или немогући за испунити. Напротив, **Биро зелене карте има интерес да има што више чланица.** Чињеница да је Премиум осигурање планирало да ће уписнина износити 50.000 КМ, а да је иста износила 200.000, једино може указивати на неадекватан менаџмент и планирање и ништа више јер одсуство брзине да изврши докапитализацију нема везе са Бироом који је све своје активности завршио у најкраћем могућем року;

- да је Биро зелене карте опстао захваљујући имплементацији системских пројеката и континуираним улагањем чланица у њихову имплементацију. Кроз све системске пројекте па укључујући и "старе штете" Биро, односно његове чланице су данас у могућности равноправно учествовати у систему зелене карте и "Савјету уреда". У том контексту поново указујемо и на чињеницу да се не ради о накнади за приступ Бироу те да пуни назив института уписнине прописан Статутом и Правилником о финансирању Бироа гласи: **"Уписнина на име раније окончаних системских пројеката, чији резултати се односе и на нове чланице које нису учествовале у њиховом финансирању";**
- да измјене Правилника о финансирању Бироа су извршене на сједници Управног одбора од 27.06.2018.г. у којим је чланом 2а. став 2. прописано да је нова чланица дужна извршити уплату уписнине, једнократно у висини коју утврђује Скупштина за сваку календарску годину, **а да ће се та средства користити за финансирање посебно дефинисаних будућих системских пројеката у Бироу, о чему одлучују Скупштина и Управни одбор, у складу са својим надлежностима.** Дакле разлог за увођење уписнине у контексту "старих штета" јесу сви окончани системски пројекти чије резултате уживају сви чланови па и Премиум осигурање, а **намјена** није, како то Премиум осигурање настоји да прикаже, измирење "старих штета" на терет Премиум осигурања. Намјена је **"финансирање посебно дефинисаних будућих системских пројеката у Бироу"**, о чијем утрошку ће у коначници и Премиум осигурање одлучивати кроз учествовање у органима Бироа зелене карте;
- да у односу на обавезу Бироа гаранта, у складу са потписаним међународним споразумом тзв. Кретски споразум, као и статутарним обавезама по основу чланства у Савјету бироа, питање чланства је у директној вези са обезбјеђењем средстава којом се реализује улога Бироа гаранта. У том смислу, желимо Савјету скренути пажњу и на одредбе општих аката Бироа које су везане за трошкове Бироа и по другим основама као и на принцип солидарности који је темељни принцип функционисања Бироа. Члан 7.1. Статута **"Чланство у Удружењу је ограничено на осигуравајућа друштва са сједиштем у Босни и Херцеговини, која се баве обавезним осигурањем од аутоодговорности за штете причињене трећим лицима, и која могу постати чланови Удружења уколико**

прихвате одредбе овога Статута. Сва таква осигуравајућа друштва имају право придружити се Удружењу и одговорна су за финансијске обавезе чланица за које посредује Удружење, према националним бироима других земаља укључених у систем зелене карте у складу са одредбама Кретског споразума." По овом основу, Биро зелене карте БиХ односно његове чланице су морала благовремено, унутар рокова прописаних Кретским споразумом (2 односно 1 мјесец), осигурати и платити за 11 друштава која су ликвидирана (услијед одузимања одобрења за рад надлежног регулатора) за осигурање износ од (...) *¹ КМ. Дакле, Чланице су поред учешћа у финансирању оперативних трошкова, набавци опреме и средстава потребних за рад Бироа, у периоду 2008.-2017. година учествовале и у формирању предње описаних средстава, а онда у коначници и у партиципирању отписа потраживања по штетама из Фонда за накнаду штета у износу КМ (...) *. Поред горе наведених средстава, чланице су учествовале и у плаћању штета за друштва у стечају и ликвидацији и по штетама по фалсификованим зеленим картама. На дан 31.12.2017. године овај трошак је укупно износио КМ (...) *. У циљу издвајања оперативних трошкова који су се односили на успостављање Информационог центра и база података у Бироу зелене карте у складу са захтјевима IV Директиве, чланице су у периоду 2003- 2017 година издвојиле укупно КМ (...) *;

- Да у току поступка пријема у чланство институт уписнине није био споран за Премиум осигурање, и исти су тражили да се висина уписнине редуцира на 50.000 КМ!/? Исто тако, у предметном захтјеву за покретање поступка Премиум осигурање оспорава начин обрачуна најскупљег од окончаних системских пројеката и износи своју визију како је исти требао бити обрачунат и како се висина уписнине требала утврдити. Из наведеног јасно произлази да за Премиум осигурање није био суштински споран институт уписнине који као такав постоји у свим земљама окружења Хрватска, Србија, Црна Гора и др. За Подносиоца захтјева је спорна одлука о висини уписнине коју и називају **"абнормално високом"**. Очигледно је да Премиум осигурање не би покренуло овај поступак Захтјевом да је висина уписнине утврђена у износу који су предлагали и који је за њих био прихватљив, што аналогјом тумачења поднесеног захтјева јасно указује да се ради о неоснованом захтјеву. Очигледно је да у том случају не би био проблем што ранији чланови Бироа нису морали платити уписнину као што не би било проблем што су ранији чланови Биро зелене карте својим доприносима успјели одржати у животу, осигурати континуитет његовог чланство у Савјету уреда и унаприједити га на начин да правовремено испуњава своје међународне обавезе, равноправно учествује у пројектима Савјета уреда као што су МГА Пројекат за који су Биро, односно његове чланице, издвојили значајан износ средстава и уложиле значајан напор што је видљиво из самог

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

- "Елабората: Ходограма активности за приступ МГА";
- Да Биро зелене карте БиХ посебно указује на пуни назив института уписнине прописаног Статутом и Правилником о финансирању Бироа који гласи: **"Уписнина на име раније окончаних системских пројеката, чији резултати се односе и на нове чланице које нису учествовале у њиховом финансирању"**. Дакле, не ради се о класичној уписнини везаној за поступак учлањења, већ о доприносу нове чланице за окончане системске пројекте који и њој користе, а у чијем финансирању није учествовала јер у то вријеме није била члан. Све постојеће чланице Бироа су кроз обавезу финансирања Бироа учествовале у финансирању и тих окончаних системских пројеката у току њихове имплементације, тако да иако нису плаћали накнаду на име уписнине, постојеће чланице су практично платиле оно на шта се уписнина односи; Да чак и ако би узели у обзир специфични статус Бироа зелене карте као непрофитне организације, која реално не учествује на улазном тржишту због своје специфичне улоге, поставља се питање мотива да Биро зелене карте било коју од својих чланица доводи у неравноправан положај јер а) нису конкуренти и б) од чланства Премиум осигурања (као и од осталих чланова Бироа) Биро функционише, односно извршава своје обавезе и нормално функционише. **Дакле, једини и искључиви интерес Бироа је несметано функционисање што једино може осигурати кроз што већи број чланова и њихово успјешно пословање;**
 - Да су нетачни наводи Подносиоца захтјев да је Биро зелене карте проузроковао било какво кашњење у поступку пријема у чланство Бироа зелене карте;
 - Да није тачан ни навод из захтјева да је Управни одбор донио препоруку према Скупштини о висини уписнине након што је комисија за пријем извршила обраду захтјева и предложила да се изврши пријем Премиум осигурања у чланство. Комисија је обилазак пословног сједишта Премиум осигурања извршила дана 18.09.2018.г. и исти дан поднијела извјештај са препоруком о пријему Управном одбору. Управни одбор је 17.09.2018.г., дакле дан раније, одржао сједницу на којој је утврђен приједлог висине уписнине, што је и наведено у захтјеву за покретање поступка, али са погрешном констатацијом да се то десило након извјештаја комисије;
 - Да је пред Опћинским судом у Сарајеву у предмету број 65 0 Пс 744973 18 Пс првостепено окончан парнични поступак по тужби "Премиум Инвест осигурања" а.д. (сада Премиум осигурање а.д.) против Бироа зелене карте БиХ у којем се под образложењем почињене дискриминације приликом уписа тражи поништење одлуке Скупштине о висини уписнине, поништење дијела Одлуке Управног одбора о пријему у чланство Бироа у дијелу који се односи на обавезу плаћања уписнине, као и накнаду штете у износу од 200.000 КМ – поврат уплаћене уписнине са затезним каматама. Тужбом се уједно оспорава и одредба Статута Бироа зелене карте БиХ (чл.8.7а.) којом је прописана обавеза плаћања уписнине. Поступак се налази у фази жалбе Премиум осигурања

изјављене против првостепене пресуде од 13.09.2019. г. којом је тужбени захтјев Премиум осигурања у цијелости одбијен као неоснован.

4. Усмена расправа

Будући да се ради о поступку са странкама са супротним интересима, Конкурenciјски савјет је заказао усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, дана 22.9.2020. године (позив достављен актом број: УП-02-26-2-039-16/19 и број: УП-02-26-2-039-17/19 од дана 15.9.2020. године).

Усмена расправа одржана је у сједишту Конкурenciјског савјета уз присуство адвоката Сеада Миљковића, пуномоћеника Удружења Биро зелене карте, директорице Удружења Биро зелене карте Самире Зијадић те представника привредног субјекта Премиум осигурања, Наташе Крејић, Наташе Шкрбић као пуномоћника и директора Бојана Буразора и запосленика Милана Стојића.

На усменој расправи странке су се изјасниле да остају код својих досадашњих исказа и доказа с тим да је свака страна приложила и додатну документацију којом потврђују своје тврдње (Записник број УП-02-26-2-039-18/19 од дана 22.9.2020. године).

5. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду нарочито њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цијелу или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Члан 4. став (1) тачка 11. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају Републике Српске и члан 2. став (1) тачка 4. Закона од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности Федерације Босне и Херцеговине, указује да свако друштво за осигурање од аутоодговорности на цијелој територији Босне и Херцеговине мора бити члан Удружења Бироа зелене карте да би уопште могао пружати услугу издавања зелене карте крајњим корисницима.

Обзиром да је Удружење Биро зелене карте једино овлашћено да издаје зелене карте на цијелој територији Босне и Херцеговине и не постоји могућност да то ради било које друго удружење или привредни субјекат у Босни и Херцеговини, као релевантно тржиште утврђује се тржиште издавања међународне потврде о осигурању (зелене карте).

Слиједом наведеног, релевантно тржиште предметног поступка је тржиште издавања међународне потврде о осигурању (зелене карте) на територији државе Босне и Херцеговине.

6. Утврђено чињенично стање

Након свеобухватне анализе достављене документације током предметног поступка Конкурenciјски савјет је утврдио следеће чињенично стање:

- Да је **привредни субјекат Премиум осигурање уредно регистрован** код Окружног привредног суда у Бањој Луци под бројем (...) ¹ Рјешењем од дана **27.08.2018. године** као правно лице за непосредно обављање послова осигурања;
- Да је **Удружење Биро зелене карте у Босни Херцеговини уредно регистровано** под бројем: (...)*, Књига I Регистра од **25.04.2003. године** у регистар Министарства правде Босне и Херцеговине;
- Да је увидом у **Статут Удружења Биро зелене карте (пречишћени текст)** од **25.01.2018. године**, утврђено да су управна тијела удружења: Скупштина, Управни одбор, Директор и замјеници директора, док је чланом 10.1 дефинисано да је Скупштина најважнији орган управљања у удружењу. Одредбама члана 10.2 Статута прописано је да свако осигуравајуће друштво које има чланство у удружењу именује по једног члана Скупштине и његовог замјеника;
- Да је **Рјешењем Министарства правде Босне и Херцеговине број: УП09-07-1-311/18 од 23.02.2018. године**, у законом прописаној процедури у складу са Статутом и осталим нормативним актима **provedена процедура измјена и допуна Статута**, као и да је Статутом прописаном процедуром **provedен поступак одређивања уписнине као обавезе за нове чланове** Бироа зелене карте у Босни и Херцеговини;
- Да је одлука о обавези уплате уписнине донесена у складу са одредбама члана 15. став (1) Закона о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине, којим је прописано да **удружење може утврдити своје критеријуме за пријем у чланство**, те да критеријуми за пријем у чланство подлијежу само ограничењима у смислу забране дискриминације која је утврђена Уставом и законима Босне и Херцеговине;
- Да је **Подносилац захтјева дана 28.08.2018. године** **упутио Захтјев број: 08-53-18/18** Удружењу Биро зелене карте за **чланство** у Удружењу Биро зелене карте;
- Да је дана **17.09.2018. године** **Управни одбор Бироа** у складу са Статутом и Правилником о финансирању разматрао информацију о окончаним системским пројектима у Бироу, те на основу анализе истих вриједности окончаних системских пројеката **утврдио Препоруку број 04-01-2-3035-13/18** од дана 17.09.2018. године према Скупштини Бироа **о висини уписнине за 2018. г. и 2019. г. у износу 200.000 КМ**;
- Да је дана **18.09.2018. г.** **Комисија за пријем Бироа** а по захтјеву привредног субјекта Премиум осигурања обишла пословно сједиште друштва за осигурање и исти дан сачинила извјештај према Управном одбору Бироа у којем је констатовала да друштво испуњава формалне услове за чланство (уз напомену да се услов уплате новчаних обавеза испуњава накнадно), те **препоручила да Управни одбор донесе одлуку о пријему у чланство**;
- Да је увидом у **Записник са 50. сједнице Скупштине Бироа зелене карте од 27.09.2018. године**, **Скупштина Бироа разматрала приједлог одлуке Управног одбора о висини уписнине**, а којој су присуствовали и представници привредног субјекта Премиум осигурање са молбом да се обрате Скупштини, којом приликом су тражили смањење предложеног износа, тј. предложили Скупштини да висина уписнине буде 50.000 КМ. Након приједлога Премиум осигурања, **Управни одбор, након другог разматрања, је остао при ранијој одлуци и дана 03.10.2018. године донио Одлуку у складу са којом је поновно ранији приједлог према Скупштини да висина уписнине износи 200.000 КМ са додатним образложењем (Одлука број 01/12-02-1-3586-3/18 од дана 03.10.2018. године)**
- **Скупштина Бироа је прихватила образложени приједлог Управног одбора да остаје код претходно дате препоруке о висини уписнине, и дана 09.10.2018. године донијела Одлуку о висини уписнине за 2018. и 2019. годину број 04/07-02-1-3638-4/18, у износу од 200.000 КМ**;
- Да је **Управни одбор дана 15.10.2018. године донио Одлуку о пријему у чланство (Одлука број 01/12-02-1-3786-3/18)**, а **привредни субјекат Премиум осигурање је на основу обавезе утврђене одлуком о пријему дана 17.10.2018. године извршило обавезу уплате уписнине.**

7. Оцјена доказа

Након сагледавања свих релевантних чињеница и доказа за странака у поступку, Конкурenciјски савјет је одлучио како слиједи:

7.1. Удружење Биро зелене карте – привредни субјекат конкурenciјског права

Појам привредног субјекта, који се у смислу Закона разликује од појма привредног субјекта у другим прописима, је дефинисан чланом 2. Закона којим је утврђено да су привредни субјекти у смислу Закона:

- а) привредна друштва, предузећа и предузетници и њихова удружења без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште,
- б) органи државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утичу на тржиште,
- ц) остала физичка и правна лица која непосредно или посредно, стално, повремено или једнократно учествују на тржишту, без обзира на правни статус, на облик власништва, сједиште или пребивалиште, као што су удружења, спортске организације, установе, задруге, носиоци права интелектуалног власништва.

У складу са напријед наведеним, неспорно је утврђено да је **Удружење Биро зелене карте привредни субјекат у смислу члана 2. Закона**, јер својим дјеловањем утиче на релевантно тржиште те се на исти примјењују и све релевантне одредбе Закона о конкурenciји.

7.2. Доминантан положај

Члан 9. став (2) Закона, прописује да се претпоставља, да један привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба и /или услуга, ако на релевантном тржишту Босне и Херцеговине има тржишно учешће веће од 40,0%.

¹ (...) *-подаци представљају пословну тајну

Члан 2. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10) даље разрађује појам доминантног положаја те одређује да привредни субјекат на релевантном тржишту производа или услуга има доминантан положај, када се због своје тржишне снаге може понашати и дјеловати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, и на тај начин ограничава или спрјечава ефикасну конкуренцију.

Чланом 4. став (1) тачка 11. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају Републике Српске и чланом 2. став (1) тачка 4. Закона од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности Федерације Босне и Херцеговине, утврђено је да свако друштво за осигурање од аутоодговорности на цијелој територији Босне и Херцеговине мора бити члан Удружења Бироа зелене карте да би уопште могао пружати услугу издавања зелене карте крајњим корисницима.

Биро зелене карте не учествује нити на једном тржишту производа јер а) не постоји тржиште услуга издавања међународне потврде о осигурању и б) силазно тржиште осигурања од аутоодговорности искључиво је тржиште осигуравајућих друштава у Босни и Херцеговини. То је ексклузивно тржиште осигуравајућих друштава за које одобрење добијају од надлежних ентитетских Агенција (Агенције за осигурање РС и Агенције за надзор осигурања ФБиХ). У конкретном случају може се радити једино о силазном тржишту осигурања од аутоодговорности на којем послују сва осигурања која су лиценцирана за осигурање од аутоодговорности од надлежног регулатора, истиче се у одговору пуномоћника Бироа зелене карте.

Међутим, имајући у виду одредбе свих наведених законских регулатива, Конкурентски савјет је утврдио да Удружење Биро зелене карте у Босни и Херцеговини, недвојбено има доминантни положај у складу са чланом 9. став (2) Закона о конкуренцији обзиром да је као такво једино овлашћено да издаје међународне потврде о осигурању (зелене карте) свим осигуравајућим друштвима, односно привредним субјектима који се баве дјелатношћу осигурања од аутоодговорности на територији Босне и Херцеговине.

Дакле, према наведеним и релевантним законским одредбама, Удружење Биро зелене карте одређен је као једина професионална организација друштава за осигурање у Босни и Херцеговини која увођењем једностарних аката удружења може узроковати евентуално штетне посљедице на тржишту.

7.3. Утврђивање злоупотребе доминантног положаја

Даљим током поступка, утврдивши напријед наведено, Конкурентски савјет је утврђивао постојање забрањеног конкурентског понашања у смислу евентуалне злоупотребе доминантног положаја Удружења Бироа зелене карте с обзиром на чињеницу да **постојање доминантног положаја само по себи не представља повреду Закона о конкуренцији и као такав није забрањен у смислу члана 4. став (1) Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја.**

У било којем захтјеву за примјену важећих одредби о конкуренцији из Закона, терет доказивања је на странци која је поднијела захтјев за покретање поступка у смислу члана 36. став (1) Закона, те је Конкурентски савјет узео у обзир обавезу и труд Подносиоца захтјева да у свим својим поднесцима и доказима покуша оспорити законско право Удружења Биро зелене карте на увођење института уписнице као и утврђени износ исте, чиме је настојао доказати своје довођење у неравноправан и неповољан конкурентски

положај од стране Удружења Бироа зелене карте односно, злоупотребу утврђеног доминантног положаја.

Правни основ Подносиоца захтјева за покретање овог поступка у смислу члана 10. став (1) тачка ц) Закона, били су наводи Подносиоца захтјева како је Биро зелене карте, путем Скупштине као свог органа, доношењем Одлуке о висини уписнице број 04/07-02-1-3638-4/18 од 10.10.2018. године поступио супротно Закону о конкуренцији, злоупотребио свој доминантни положај на тржишту БиХ тако што је примијенио различите услове за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме је Подносиоца захтјева довео у неравноправан и неповољан конкурентски положај у односу на чланице Бироа зелене карте које су у чланство ступиле прије Подносиоца Захтјева.

Конкурентски савјет горе поменуте наводе сматра неоснованим у цјелости и закључује следеће:

7.3.1. Уписница = МГА споразум

Институт уписнице за све нове чланице Бироа зелене карте БиХ уведен је у јануару 2018.г. након што је у току 2017.г. извршена анализа и урађен елаборат о придруживању за Босну и Херцеговину врло значајном тзв. МГА споразуму (Мултилатерални гарантни споразум).

МГА споразум је споразум између националних бироа зелене карте земаља чланица "Европског економског простор" – ЕЕА (28 чланица ЕУ + Исланд, Норвешка и Лихтенштајн) закључен у Мадриду 15.03.1991. године, на основу којег се укида обавеза посједовања и контроле зелене карте, док се гаранција бироа пружа на основу претпостављеног осигуравајућег покрића по принципу "уобичајеног стационирања возила". Бирои осталих земаља Система зелене карте су имали могућност да приступе том споразуму.

Критеријуме за приступ МГА за државе Система зелене карте које нису чланице ЕЕА, усвојила је Генерална Скупштина Савјета Бироа на својој 50. сједници 2016. године.

У складу с тим, на нивоу Босне и Херцеговине успостављена је Правно-регулациона комисија Бироа чији је задатак био да сачини ходограм активности за потписивање споразума од стране Бироа зелене карте у БиХ што значи да би се Босна и Херцеговина прикључила клубу земаља између којих нема обавезе посједовања и контроле зелене карте приликом саобраћања у иностранству.

У оквиру тог пројекта анализирани су прописани критеријуми Савјета уреда усвојени на Генералној Скупштини Савјета Бироа одржаној 2016. године у Талину – Естонија а које треба испуњавати национални Биро земље која жели приступити МГА.

Најважнији критеријум који је национални Биро Босне и Херцеговине морао испунити јесте: "Опште финансијско, структурално и квалитативно стање Бироа". У циљу испуњавања наведеног критерија, Удружење Биро зелене карте анализирао је начине додатног извора финансирања.

У циљу компарације и могућег преузимања добре пословне праксе, прибављена је информација о начину финансирања националних Бироа земаља окружења, првенствено Србије која је већ у систему МГА и Хрватске која је чланица ЕУ. Прикупљањем информација из земаља у региону утврдили су да већина националних бироа сусједних земаља има институт уписнице на име окончаних системских пројеката а ради се о уписници на име системских пројеката чије је финансирање заокружено и чији резултати и бенефити од завршетка истих се односе како на тренутне, тако и на све будуће чланове који у моменту реализације пројекта нису били чланови Бироа и нису учествовали у финансирању тих системских пројеката.

Дакле, по питању критеријума бр.1 за приступ МГА (Опште финансијско, структурално и квалитативно стање Бироа) Правно - регулациона комисија закључила је да је постојећи модел финансирања Бироа задовољавајући са аспекта пословања у режиму ЗК (изузев што постоје формални и практични разлози за повећање висине средстава Резервног фонда). Међутим, за улазак у режим МГА, потребно је унаприједити модалитете финансирања Бироа, првенствено због очувања ликвидности од неуредног испуњавања обавеза чланица према Бироу и извршавања гаранција Бироа за штете које у иностранству проузрокују неосигурана возила из БиХ, због чега је Комисија предложила сљедећа рјешења: 1. Увођење уписнине за сва нова осигуравајућа друштва на име учешћа у већ окончаним пројектима Бироа, чији се ефекти рефлектују и на нову чланицу; 2. Проширење надлежности Фонда за накнаду штета за штете које у иностранству (Систему ЗК - режим МГА) настану употребом неосигураних возила обичајено стационираним у БиХ; 3. Повећање укупне висине средстава Резервног фонда, у складу са начелима актуарске струке, а на основу постојећих формалних разлога и практичних потреба; 4. Примјена мјера према чланицама које неуредно буду испуњавале обавезе према Бироу (депозит, ограничење и суспензија управљачких права); 5. Размотрити и друге потенцијалне модалитете финансирања (у компарацији са рјешењима из земаља окружења) у циљу несметаног пословања Бироа у режиму МГА.

Наведене закључке Комисија је донијела у новембру 2017. године, дакле скоро годину дана прије оснивања Подносиоца захтјева.

Плаћање старих штета, као један од завршених пројеката Удружења Бироа зелене карте, представља окончани системски пројекат чији се резултати данас односе на све чланице па и на привредни субјекат Премиум осигурање које није учествовало у његовом финансирању, при чему су све чланице, а које у вријеме настанка "старих штета" такође нису постојале, учествовале равноправно у измирењу ове обавезе Бироа зелене карте БиХ. Из наведеног се може закључити да су постојеће чланице имале обавезу плаћања одређене врсте "накнаде" која је гласила на име "плаћање старих штета" док будуће чланице имају обавезу плаћања "накнаде на име уписнине" што јасно имплицира на закључак да у суштини све чланице солидарно носе одговорност за финансијско и опште стање Бироа у његовом одржавању ликвидности и несметаног функционисања у међународним односима.

7.3.2. Износ уписнине

Чињеница да је институт уписнине усвојен на Скупштини Удружења Бироа зелене карте у јануару 2018. године те утврђен измјенама и допунама Статута од дана 23.02.2018. године и да увођење уписнине коју ранији чланови Удружења Бироа зелене карте нису морали платити не представља само по себи забрањено конкурентско понашање, односно довођење у неравноправан положај Подносиоца захтјева.

Даље, увидом у Записник са 50. Сједнице Скупштине Бироа зелене карте БиХ утврђено је да су представници привредног субјекта Премиум осигурања били присутни и да су у свом обраћању *истакли да је Premium Invest осигурање (сада Премиум осигурање) било упознато да постоји институт уписнине, али није имало сазнања да ће износ уписнине бити предложен у износу који је препоручен од стране Управног одбора, те да тако висок износ није планиран и исти утиче на донесене планове тог Друштва за осигурање.*

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет неспорно утврђује да Подносилац захтјева не доводи у питање институт уписнине на основу које је и поднесен Захтјев, већ њен износ на основу чега, између осталог, Конкурентијски савјет Захтјев овог предметног поступка сматра неоснованим у смислу члана 10. став (1) тачке ц) Закона.

Уписнина је утврђена у фиксном износу за одређену календарску годину за све будуће чланове, приликом чега су кориштени искључиво објективни критеријуми као што је "Материјал за утврђивање препоруке Скупштини о висини уписнине за 2018. и 2019. годину" који је као један од доказа достављен и Конкурентијском савјету. Наиме, институт уписнине је уведен на име старих окончаних системских пројеката чији резултати се односе и на нове чланице, а намјењена је за финансирање будућих посебно дефинисаних пројеката у Бироу.

Да би се утврдило забрањено конкурентско дјеловање, у овом случају би се морало утврдити и да је уписнина у износу од 200.000,00 КМ била одређена само привредном субјекту Премиум осигурање а да би остале потенцијалне чланице Бироа зелене карте, требало да плате сасвим други износ што овим поступком није утврђено. Удружење Биро зелене карте је усвојило наведену Одлуку која се односи на све будуће чланице у фиксном и једнаком износу за све па самим тим и чињеница да је Подносилац захтјева био први привредни субјекат који је након увођења уписнине предао захтјев за чланство не представља примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова са осталим странама у смислу члана 10. став (2) тачке ц) Закона на коју привредни субјекат Премиум осигурање односно, Подносилац захтјева указује.

7.4. Непостојање злоупотребе доминантног положаја

Удружење Биро зелене карте је непрофитна организација која у правном промету представља удружење друштава за осигурање са сједиштем у Босни и Херцеговини и обавља послове од општег и заједничког интереса за послове осигурања. Прилив финансијских средстава као што је новац од уписнине представља новац свих чланица Удружења Бироа зелене карте што опет значи да се прилив финансијских средстава од уписнине не може довести у контекст стављања Подносиоца захтјева у неравноправан положај у односу на пријашње чланице с обзиром на чињеницу да својим чланством у Бироу зелене карте и сам Подносилац захтјева остварује како одређене benefite и користи тако сноси и негативне последице.

У прилог горе наведеном говори и чињеница да у поднеску за примљеним под бројем: УП-02-26-2-039-15/19 од дана 27.7.2020. године, Подносилац Захтјева *предлаже Конкурентијском савјету да се не изрекне новчана казна Бироу зелене карте у Босни и Херцеговини, а све из разлога што је и Подносилац захтјева један од чланова Бироа зелене карте у БиХ и плаћање предметне новчане казне од стране Бироа зелене карте у БиХ би индиректно представљало плаћање новчане казне и од стране Подносиоца захтјева.*

Приликом доношења овог Рјешења, Конкурентијски савјет је цијенио и све остале наводе Подносиоца захтјева у смислу одредби Закона о конкуренцији а између осталог и наводе привредног субјекта Премиум осигурање да је Биро зелене карте проузроковао кашњење у поступку пријема у чланство Бироа зелене карте што је Конкурентијски савјет утврдио нетачним, што се види у поглављу 6. овог Рјешења у којем је хронолошки наведен ток догађаја, односно приступања привредног субјекта Удружењу Бироа зелене карте.

У току поступка, анализирајући достављену документацију, Конкурентијски савјет је такође утврдио да је привредни

субјекат Премиум осигурање основан, односно регистрован тек осам мјесеци након наведених измјена Статута, што потврђује став Конкуренијског савјета и о *непостојању наміјере* Удружења Биро зелене карте о довођењу Подносиоца захтјева нити било којег другог друштва у неповољан и неравноправан положај.

На основу наведеног утврђено је да Удружење Биро зелене карте није прекршио одредбе Закона, јер такво поступање није имало за циљ и/или посљедицу искључивање или "затварање" тржишта односно ограничавање и нарушавање ефикасне тржишне конкуренције.

Напротив, може се закључити како је значајно повећан ниво компетитивности на тржишту на којем послују конкуренти, уз изражене позитивне учинке на крајње потрошаче и привреду у цјелини те задржавање постојећих и улазак нових конкурената на тржиште осигурања од аутоодговорности које је у предметном поступку посматрано као секундарно тржиште на којем би се евентуално могле осјетити посљедице одлуке о увођењу института уписнине.

Конкуренијски савјет у конкретном случају није утврдио постојање доказа који би указивали на то да је Удружење Биро зелене карте одлуку донијело с циљем нарушавања тржишног такмичења јер да би таква одлука могла представљати злоупотребу доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачке ц) Закона, нужно је да за циљ и/или посљедицу има нарушавање тржишног такмичења, односно да је произвела штетне посљедице на тржишту.

Слиједом наведеног, Конкуренијски савјет је одлучио као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

8. Трошкови поступка

Чланом 108. став 1) Закона о управном поступку је прописано да у рјешењу којим се поступак завршава орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у ком року имају исплатити, а чланом 105. став 2) истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више страна са супротним интересом, страна која је изазвала поступак, а на чију штету је поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

У складу са наведеним, пуномоћеник Бироа зелене карте поступајући по налогу Конкуренијског савјета, доставио је захтјев, односно допуну захтјева за надокнаду трошкова поступка, дана 16.11.2020. године, (поднесак број УП-02-26-2-039-29/19) који се састоји од слиједећих трошкова: 1) поднесак – одговор на закључак о покретању поступка од 18.06.2020. године – 1.462,00 КМ; 2) Приступ усменој расправи од 22.09.2020. године – 1.462,00 КМ; 3) Писмено изјашњење од 07.10.2020. године – 1.462,00 КМ и 4) Писмено изјашњење од 16.11.2020. године – 1.462,00 КМ што са урачунатим ПДВ-ом износи 6.842,16 КМ.

Конкуренијски савјет је признао само трошкове заступања који су били нужни и оправдани у овом поступку, па је у складу са тарифним бројем 12., 18. и 33. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у Федерацији БиХ, утврдило и признало следеће трошкове за рад адвоката Удружења Бироа зелене карте: 1) за поднесак - одговор на закључак о покретању поступка од дана 18.06.2020. године у износу од 240,00 КМ, 2) за приступ на усмену расправу од дана 22.09.2020. године у износу од 300,00 КМ, 3) писмено изјашњење од дана 07.10.2020. године – 240,00 КМ и 4) писмено изјашњење од дана 16.11.2020. године – 240,00 КМ што све укупно износи 1.020,00 КМ, а са урачунатим ПДВ-ом 1.193,40 КМ.

Слиједом наведеног, Конкуренијски савјет је одлучио као у тачки 2. диспозитива.

9. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са чланом 2. Тарифни број 107. став (1) тачка ф) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је дужан платити административну таксу у укупном износу од 1.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

10. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није допуштена жалба. Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема истог.

Број УП-02-26-2-039-30/19

20. новембра 2020. године

Сарајево

Предсједник

Др Стјепан Прањкић, с. р.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 41. став (1) тачка ц), члана 42. став (1) тачка ц), члана 11. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чл. 105. и 108. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом на основу Захтјева за покретање поступка број УП-02-26-2-039-1/19 од 13.12.2019. године, поднесеном од стране привредног субјекта Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka, zastupanom po advokatskoj firmi Sajić o.d. Banja Luka, ul. Bulevar vojvode Živojina Mišića br.49b, 78000 Banja Luka, protiv Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, Derviša Numića 7, 71000 Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији, Конкуренијско вјеће на 76. (седамдестшестог) сједници одржаној дана 20.11.2020. године, донијело је

РЈЕШЕЊЕ

- (1) Odbija se Zahtjev privrednog subjekta Premium osiguranje a.d. Banja Luka protiv Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, radi utvrđivanja postojanja злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији на relevantном тржишту услуга издавања међународне потврде о осигурању (зелене карте) на територији Босне и Херцеговине, као neosnovан.
- (2) Nalaže se privrednom subjektu Premium osiguranje a.d. Banja Luka da nadoknadi трошкове поступка Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini u ukupnom износу од 1.193,40 КМ (jеднаhiljadajедnastotinadevedesttri i 40/100), u roku од 8 (osam) дана од дана priјема овог Rјеšenја.
- (3) Obavezuju se Podnosilac zahtjeva, privredni subjekti Premium osiguranje a.d. Banja Luka, da uplati administrativnu taksu u ukupnom износу од 1.500,00 КМ (jедnаhiljadapetstotina i 00/100) u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Ovo Rјеšenje је konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Конкуренијско вјеће је дана 13.12.2019. године, под бројем УП-02-26-2-039-1/19 запримило Захтјев за покретање поступка (у dalјем тексту: Захтјев) привредног субјекта Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka (у dalјем тексту: Podnosilac zahtjeva или Premium osiguranje)

zastupan po Advokatskoj firmi Sajić o.d. Banja Luka, ul. Bulevar vojvode Živojina Mišića br. 49b, protiv Udruženja Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, Derviša Numića 7, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Biro) radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja protivno odredbi člana 10. stav (2) tačka c) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

Uvidom u dostavljeni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je isti kompletan u smislu člana 28. Zakona.

Potvrda o kompletnom i urednom Zahtjevu, shodno članu 28. stav (3), izdata je dana 22.04.2020. godine pod brojem: UP-02-26-2-039-2/19.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su privredni subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka i Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, Derviša Numića 7, 71000 Sarajevo.

1.1. Privredni subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka

Privredni subjekt Premium osiguranje a.d. Banja Luka, Knjaza Miloša 3, 78000 Banja Luka registrovan je u Okružnom privrednom sudu u Banjoj Luci dana 27.8.2018. godine pod brojem MB: (...) ¹ sa ugovorenim i uplaćenim kapitalom u iznosu od (...) KM.

1.2. Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini

Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je udruženje osnovano i organizovano u skladu sa odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 i 94/16), a njegovi članovi su društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine koja se bave poslovima obaveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila) za štete prouzrokovane trećim licima.

Zelena karta je međunarodna isprava o osiguranju vozila od automobilske odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim osobama u inostranstvu.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tokom postupka primjenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu odredbi člana 26. Zakona.

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o obaveznom osiguranjima u saobraćaju ("Sl. Glasnik Republike Srpske", broj 82/15), Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), i Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Kao razloge za podnošenje zahtjeva, Podnosilac zahtjeva u bitnom navodi sljedeće:

- Podnosilac zahtjeva je privredno društvo Premium osiguranje a.d. Banja Luka koje je u ranijem periodu poslovalo pod nazivom Premium invest osiguranje a.d. Banja Luka. Premium osiguranje je novoosnovano akcionarsko društvo kojem je dana 17.08.2018. godine izdato Rješenje Agencije za osiguranje Republike Srpske broj (...) ² od 17.08.2018. godine kojim se daje dozvola za obavljanje djelatnosti nepo-srednog

osiguranja, a Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj (...) ^{*} od 27.08.2018. godine, upisano je u sudski registar, sa registrovanom djelatnošću: ostalo osiguranje (65.12), sa pretežnom djelatnošću osiguranja vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima (ili kraće: osiguranje od autoodgovornosti);

- Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je udruženje osnovano i organizovano u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama BiH. Prema Statutu Biroa zelene karte, udruženje predstavlja osiguravajuća društva Bosne i Hercegovine u sistemu zelene karte kako je to definisao Savjet biroa Kretskim sporazumom. Dalje, udruženje je neprofitna i nevladina organizacija koje djeluje na cijelom području Bosne i Hercegovine;
- Prema članu 6. Statuta, Biro zelene karte radi ostvarivanja svojih zajedničkih interesa reguliše u ime osiguravajućih društava Bosne i Hercegovine poslove vezane za zelenu kartu, pri čemu je Udruženje posebno angažovano na poslovima da (između ostalog):
 - a) koordinira rad osiguravajućih društava u ovim poslovima,
 - b) izdaje i osigurava obrasce zelene karte njegovim članicama, prema uslovima koje je definisao Upravni odbor Udruženja (u daljem tekstu Upravni odbor);
- Prema članu 4. stav 1. alineja 11. Zakona o obaveznom osiguranjima u saobraćaju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/15), zelena karta je međunarodna potvrda o postojanju osiguranja od autoodgovornosti, koja važi na teritoriji država članica Sistema zelene karte, a koju, po ovlaštenju Savjeta biroa, izdaje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, a prema članu 4. stav 2. alineja 17. istog Zakona, Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini je profesionalna asocijacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini, osnovana u skladu sa Preporukom broj 5, koju je 25. januara 1949. godine usvojio Potkomitet za drumski prevoz Komiteta za kopneni prevoz Komisije za privredu Ujedinjenih nacija za Evropu;
- Prema članu 2. stav 1. alineja 4. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), zelena karta označava međunarodnu potvrdu o osiguranju izdatu u ime nacionalnog biroa u skladu sa Preporukom broj 5 od 25. januara 1949. godine, koju je izdao Potkomitet za cestovni prijevoz Komiteta za kopneni prijevoz Komisije za privredu Ujedinjenih naroda za Evropu (u daljem tekstu: Potkomitet UN). Prema članu 2. stav 1. alineja 13. istog Zakona, Biro zelene karte u BiH označava profesionalnu organizaciju u BiH osnovanu u skladu sa Preporukom broj 5, koju je 25. januara 1949. godine usvojio Potkomitet UN;
- **Biro zelene karte ima svoje organe, odnosno upravna tijela: Skupštinu, Upravni odbor, Direktora i zamjenike direktora. Svako osiguravajuće društvo koje ima članstvo u Birou zelene karte imenuje po jednog člana Skupštine i njegovog zamjenika.** Upravni odbor se sastoji od devet članova, od kojih su pet članova predstavnici osiguravajućih društava sa najvećim portfoliom, a ostala četiri člana se biraju na prijedlog Upravnog odbora. Direktora na

¹ (...) ^{*}-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

² (...) ^{*}-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- prijedlog Upravnog odbora imenuje Skupština Biroa zelene karte;
- Podnosilac Zahtjeva predlaže da se u predmetnom slučaju relevantno tržište odredi kao tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Podnosilac Zahtjeva alternativno određuje relevantno tržište kao tržište osiguranja vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima (odnosno osiguranja od autoodgovornosti). **Podnosilac zahtjeva dalje navodi da se na utvrđenom tržištu ogledaju negativni efekti diskriminatornog postupanja Biroa zelene karte.** Naime, uslijed nejednakog postupanja Biroa zelene karte prema različitim društvima koja posluju na tržištu osiguranja od autoodgovornosti, **Podnosilac Zahtjeva je doveđen u neravnomjerni konkurentski položaj, jer bi mu bez plaćanja abnormalno visoke i paušalno utvrđene upisnine, odnosno bez članstva u Birou zelene karte (udruženja koje predstavlja osiguravajuća društva Bosne i Hercegovine - konkurenti), bio onemogućen ulazak na tržište osiguranja Federacije BiH,** jer je članom 47. stav 2. tačka d. Zakona o osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine propisano slijedeće: "(2) Agencija za osiguranje RS, prije nego krenu raditi podružnice u Federaciji, Agenciji za nadzor prosljeđuje zahtjev sa potrebnom dokumentacijom uz koji prilaže i:
 - a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz RS za osnivanje podružnice u Federaciji,
 - b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja podružnice u Federaciji,
 - c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz RS koje osniva podružnicu u Federaciji,
 - d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte Bosne i Hercegovine, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila,
 - e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu FBiH, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila."
 - Imajući u vidu odredbe Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/15), odnosno Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", 24/05), posebno gore citirane odredbe, kao i odredbe Statuta Biroa zelene karte, očigledno je da **Biro zelene karte ima apsolutni i zakonom dodijeljeni monopol za usluge izdavanja zelene karte na tržištu Bosne i Hercegovine, sa tržišnim učešćem od 100% na relevantnom tržištu,** navodi se u Zahtjevu. Imajući u vidu navedeno, Podnosilac Zahtjeva smatra da u smislu člana 9. Zakona i člana 2. Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja, Biro zelene karte nesumnjivo posjeduje dominantan položaj na relevantnom tržištu u BiH.
 - Članstvo u Birou zelene karte je neophodna pretpostavka za efikasan ulazak na tržište osiguranja od autoodgovornosti, jer posjedovanje zelene karte predstavlja neophodan uslov da bi motorno vozilo koje je registrovano u Bosni i Hercegovini, moglo da pređe granice Bosne i Hercegovine i učestvuje u saobraćaju izvan granica Bosne i Hercegovine. Osiguraniku od autoodgovornosti u BiH zelenu kartu može izdati samo članica Biroa, kojoj je Biro zelene karte prethodno izdao propisani obrazac zelene karte;
 - U pogledu postojanja dominantnog položaja Biroa zelene karte na relevantnom tržištu u BiH, Podnosilac Zahtjeva posebno ističe prethodnu praksu Konkurencijskog vijeća, a naročito odluke u postupcima sprovedenim protiv AMUS-a kao i u postupcima protiv APIF Banja Luka i AFIP Sarajevo;
 - Podnosiocu zahtjeva je dana 17.08.2018. godine izdato Rješenje Agencije za osiguranje Republike Srpske broj (...)¹ od 17.08.2018. godine kojim se daje dozvola za obavljanje djelatnosti neposrednog osiguranja, te je nakon toga Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj (...)¹ od 27.08.2018. godine, Podnosilac zahtjeva upisan u sudski registar. Time je stekao uslove za pružanje usluga osiguranja od autoodgovornosti na području Republike Srpske, s tim da je u skladu sa međunarodnim propisima za upravljanje motornim vozilom izvan granica BiH, osiguranicima neophodno posjedovanje zelene karte, kao međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte), u suprotnom, vlasnik vozila je u obavezi zaključiti polis graničnog osiguranja, jer u slučaju nastanka saobraćajne nezgode, zeleni karton je jedini dokaz da je vozilo osigurano u zemlji porijekla učesnika saobraćajne nezgode, a što je propisano nacionalnim propisima svake države na isti način. Konkretno u BiH je ova obaveza propisana članom 34. i 35. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 82/15) i članom 7. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/05). **U praksi, svim registrovanim vozilima se izdaje zelena karta, a osiguravajuće društvo koje to ne bi moglo da obezbijedi bi bilo apsolutno nekonkurentno (dokaz za navedenu tvrdnju je činjenica da u BiH nema niti jednog osiguravajućeg društva koje nije članica Biroa zelene karte, a ista situacija je i u drugim državama).** Slijedom toga, Podnosilac Zahtjeva se dana 28.08.2018. godine obratio Birou zelene karte sa Zahtjevom za prijem u članstvo broj 08-53-18/18. Nakon upućenog Zahtjeva, odlukom direktora Biroa zelene karte u BiH uz prethodnu pismenu saglasnost predsjednika Upravnog odbora, formirana je Komisija za prijem u članstvo Podnosioca Zahtjeva, koja je izvršila obradu zahtjeva za prijem u članstvo, te dana 18.09.2018. godine izvršila obilazak poslovnog sjedišta Podnosioca Zahtjeva. Nakon obrade zahtjeva za prijem u članstvo, Komisija je Upravnom odboru Biroa zelene karte dostavila **Izvjestaj sa mišljenjem u kome se navodi da Premium osiguranje a.d. Banja Luka (naziv pod kojim je ranije poslovao Podnosilac Zahtjeva) ispunjava sve uslove propisane "Pravilnikom o postupku i uslovima za prijem u članstvo", te je predložila Upravnom odboru da donese odluku o prijemu u članstvo;**
 - Nakon podnošenja pomenutog izvještaja, **Upravni odbor Biroa zelene karte u BiH 17.09.2018. godine donio je preporuku Skupštini Biroa zelene karte da se odredi upisnina u iznosu od 200.000,00 KM.** Navedena preporuka Upravnog odbora nije usvojena na Skupštini (koja je održana 27.09.2018. godine) zbog nesaglasnosti svih članova Skupštine, te je prijedlog za određivanje upisnine vraćen Upravnom odboru na doradu. Upravni odbor je na svojoj sjednici od 03.10.2018. godine ponovo usvojio i Skupštini uputio identičnu preporuku za definisanje upisnine u iznosu od 200.000,00 KM. **Konačno, Skupština Biroa Zelene**

¹ (...)¹-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

- karte u BiH usvaja Odluku o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine u preporučenom iznosu od 200.000,00 KM;
- **Podnosilac Zahtjeva smatra kako je Biro zelene karte, putem Skupštine kao svog organa, donošenjem Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine postupio suprotno Zakonu o konkurenciji, zloupotrijebivši svoj dominantni položaj na tržištu BiH tako što je primijenio različite uslove za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime je Podnosioca Zahtjeva doveo u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj u odnosu na članice Biroa zelene karte koje su u članstvo stupile prije Podnosioca Zahtjeva.** Naime, Skupština Biroa zelene karte je dana 25.01.2018. godine donijela Izmjene i dopune Statuta broj 04-01-1-4980-7/17, kojima se kroz članove 7.4. i čl. 8.7a. Statuta uvodi novi institut upisnine koji ranije nije postojao. Podnosilac Zahtjeva smatra kako je i ova izmjena Statuta sporna sa aspekta Zakona o konkurenciji, odnosno diskriminirajuća za nove članice Biroa zelene karte, jer su tadašnje članice Biroa zelene karte, putem Skupštine Biroa donijele odluku koja će opteretiti samo buduće aplikante za članstvo, koji će biti njihovi direktni konkurenti na tržištu osiguranja od autoodgovornosti;
 - Podnosilac zahtjeva ističe da je Biro zelene karte po svojoj pravnoj prirodi neprofitna organizacija, koja je osnovana kao neprofitno udruženje, a čiji je cilj predstavljanje osiguravajućih društava Bosne i Hercegovine u sistemu zelene karte kako je to definisao Savjet biroa Kretskim sporazumom. Biro zelene karte je putem svog Upravnog odbora dana 27.06.2018. godine donio Pravilnik o finansiranju Biroa kojim je u članu 2a. propisano da je kao uslov za prijem u članstvo Biroa, svaka nova članica dužna izvršiti uplatu upisnine, jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština za svaku kalendarsku godinu. Skupština Biroa zelene karte je donijela odluku o visini upisnine za 2018. i 2019. godinu dana 10.10.2018. godine, nakon što je Podnosilac zahtjeva predao zahtjev, te je tom odlukom određena upisnina u iznosu od 200.000,00 KM. **Osiguravajuća društvo koja su primljena u Biro zelene karte prije donošenja predmetne odluke nisu platila upisninu kao ni osiguravajuća društva koja su postala članovi Biroa zelene karte u prethodnom periodu ili prošle godine, čime se Podnosilac zahtjeva stavlja u nepovoljan i diskriminirajući položaj, navodi se u Zahtjevu.** Biro zelene karte propisao je svojim Statutom da članica može postati samo ono društvo koje prihvati sve uslove Biroa, a kako ne postoji drugi način da osigura-vajuća društva izdaju svojim osigiranicima zelene karte uz premije osiguranje od autoodgovornosti, jer ih mogu izdati samo i jedino kao članice Biroa zelene karte, nesporno je da Biro zelene karte na takav način uslovljava između ostalog nove članice i enormno visokim upisninama, na koje Podnosilac zahtjeva kao ni druga osiguravajuća društva koja žele postati članicom Biroa nemaju nikakav uticaj;
 - Da je postupanje Biroa zelene karte diskriminativno prema novim članicama, uključujući Podnosioca Zahtjeva, iz više razloga, od kojih Podnosilac zahtjeva ističe slijedeće:
 - 1) Izmjenama i dopunama Statuta od 25.01.2018. godine uveden je novi institut upisnine, iako je za finansiranje Biroa i ranije postojao odgovarajući institut - članarina, koja se određivala linearnom metodom, ravnopravno svim članicama. **Uvođenjem instituta upisnine, bez adekvatnog i opravdanog razloga, opterećuju se**
- samo buduće članice Biroa zelene karte,** enormnim izosima koji u ovom slučaju ni na koji način nisu mogli biti predviđeni čime je ugroženo poslovanje Podnosioca zahtjeva i čime se drastično povećava teret za nove učesnike na tržištu, dok postojeće članice nemaju odgovarajuću obavezu;
- 2) Izmjenama i dopunama Statuta predviđeno je da će Skupština Biroa zelene karte, na prijedlog Upravnog odbora ovog udruženja donijeti odluku o visini upisnine. Međutim, **u trenutku apliciranja za članstvo u Birou zelene karte od strane Podnosioca Zahtjeva odluka o visini upisnine nije bila donesena, već je donesena nakon podnošenja aplikacije, ad hoc, za potrebe naplate Podnosioca Zahtjeva.** Dakle, budući direktni konkurenti Podnosioca Zahtjeva su kao članovi Skupštine Biroa zelene karte direktno odlučivali o visini obaveze koju će Podnosilac morati da plati;
 - 3) Odluka o visini upisnine od 10.10.2018. godine je donesena bez prethodne analize potreba za novčanim sredstvima, odnosno namjenom predmetnih sredstava, procijenjenih prihoda od upisnine i slično, već paušalnim objašnjenjem da je cilj "finansiranje sistemskih projekata" a na drugom mjestu da je cilj pokrivanje "starih šteta". **Imajući u vidu sve navedeno, a posebno da je Biro zelene karte neprofitno udruženje, logičan je zaključak kako je cilj utvrđivanja tolikog iznosa upisnine više sprečavanje ulaska novog učesnika na tržište, nego finansiranje nekih neodređenih projekata, navodi se u Zahtjevu;**
- **Da je zbog potrebe donošenja Odluke o visini upisnine za neko vrijeme odgođen prijem u članstvo Podnosioca Zahtjeva kao novog učesnika na tržištu i time odložen njegov nastup na tržištu,** i to iz dva razloga. Prvi razlog je taj što je Podnosilac Zahtjeva bio prinuđen da čeka da Biro zelene karte donese odluku o visini upisnine, što je potpuno paradoksalno, jer je odluka morala biti donesena ranije. Drugi razlog je u vezi sa osnivačkim kapitalom Podnosioca Zahtjeva. Naime, osnivački kapital Podnosioca Zahtjeva je iznosio (...) ¹ KM, a minimalni kapital društva za osiguranje iznosi 2.000.000,00 KM. Da bi mogao postati član Biroa zelene karte, Podnosilac Zahtjeva je morao da uplati iznos od (...) ¹ KM u Rezervni Fond Biroa zelene karte, ali je plaćanjem dodatnog iznosa upisnine od 200.000,00 KM Birou, što ukupno iznosi (...) ¹ KM, Podnosilac pao ispod cenzusa minimalnog kapitala, jer se sredstva plaćena Birou zelene karte ne računaju u osnovni kapital (odbitna stavka kapitala). Shodno tome, Podnosilac Zahtjeva je morao izvršiti dokapitalizaciju, koja je i izvršena, o čemu se prilažu dokazi u Zahtjevu;
 - Podnosiocu Zahtjeva (kao i drugim osiguravajućim društvima) je za redovno poslovanje, izdavanje zelenih kartona i obradu međunarodnih šteta, kao i izlazak na tržište Federacije BiH, obavezno i neophodno da bude član Biroa zelene karte. Zato je Podnosilac Zahtjeva bio prinuđen da se, uprkos istaknutim prigovorima, povinuje spornoj Odluci o visini upisnine, a sve u cilju obezbjeđivanja neophodnih preduslova za redovno poslovanje, te je dana 16.10.2018. godine na račun Biroa zelene karte uplatio iznos od 200.000,00 KM na ime upisnine;
 - Da je Podnosilac Zahtjeva prethodno morao da izvrši povećanje osnovnog kapitala Društva, što je rezultiralo i odlaganjem sa nastupom na tržištu i da je Podnosiocu

¹ (...) ^{*}-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Zahtjeva, kao novom učesniku na tržištu osiguranja od autoodgovornosti, od strane Biroa zelene karte postavljen novi uslov (plaćanje abnormalno visokog i paušalnog iznosa upisnine za članstvo u Birou zelene karte) za pristup tržištu međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte). Pristup tržištu međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) je apsolutno neophodan uslov za efikasan ulazak na tržište osiguranja od autoodgovornosti, te Podnosilac zahtjeva smatra da je navedenim radnjama Biroa zelene karte u suštini narušena ne samo konkurencija na tržištu izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju, nego i na tržištu osiguranja od autoodgovornosti. Podnosilac zahtjeva također ističe dvije činjenice, i to: a) ostala osiguravajuća društva uopšte nisu morala da plate upisninu prilikom njihovog učlanjenja u Biro zelene karte (dakle plaćanje upisnine kao novi uslov postavljen Podnosiocu Zahtjeva nije postavljen niti jednom drugom osiguravajućem društvu), i b) Biro zelene karte je u suštini udruženje svih učesnika na tržištu osiguranja od autoodgovornosti u BiH, koji su pri odlučivanju o pravima i obavezama novih članica imali interes da povećaju obaveze budućih učesnika;

- Da je Podnosilac Zahtjeva, donošenjem (i) Izmjena i dopuna Statuta broj 04-01-1-4980-7/17 od 25.01.2018. godine, te (ii) Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine od strane Biroa zelene karte, doveden u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj.

Na osnovu navedenog Podnosilac zahtjeva smatra da je opisanim djelovanjem Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, zloupotrijebilo dominantan položaj iz člana 10. stav (2) tačka c) te traži da Konkurencijsko vijeće donese odluku kojom će onemogućiti ovako djelovanje.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu navoda iz Zahtjeva i dostavljene dokumentacije, ocijenilo da povrede Zakona, na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj UP-02-26-2-039-4/19 od 23.04.2020. godine.

U ostavljenom vremenskom roku, punomoćnik Udruženja Biro zelene karte dostavio je odgovor na Zaključak o pokretanju postupka kako slijedi:

- Da je Podnosilac odgovora nacionalni biro automobilskeg osiguranja Bosne i Hercegovine koji posluje u skladu sa propisima međunarodnog sistema osiguranja od automobilske odgovornosti, tzv. Sistem zelene karte i kao dio krovne institucije Savjet ureda1 (*Council of Bureaux* koji predstavlja međunarodnu organizaciju koja upravlja Sistemom zelene karte, sa sjedištem u Briselu), ali u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine, odnosno entiteta Federacija Bosne i Hercegovine ("FBiH"), i Republika Srpska ("RS"), i u skladu sa svojim općim aktima. Podnosilac odgovora je član tzv. "Sistema zelene karte" od 1997. godine i kao takav predstavlja društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine;
- Da je prema odredbama Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05), Podnosilac odgovora određen kao profesionalna organizacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini. Identično kao u FBiH, prema odredbama Zakona o obaveznom osiguranjima u saobraćaju ("Službeni glasnik RS-a" br. 82/15), Biro zelene karte je određen kao profesionalna asocijacija društava za osiguranje u BiH.
- Da je Podnosilac odgovora osnovan i registrovan kao udruženje u skladu sa odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik

BiH", broj 32/01, 42/02, 63/08, 76/11 i 94/16), a njegovi članovi su društva za osiguranje iz Bosne i Hercegovine koja se bave poslovima obaveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila) za štete prouzrokovane trećim licima.

- Da sistem zelene karte funkcioniše tako što se vozila registrovana i osigurana u jednoj državi mogu sa međunarodnom ispravom o osiguranju izdatom u toj državi slobodno kretati po državama članicama Sistema zelene karte, bez obaveze zaključenja posebnog osiguranja (granično osiguranje). **Sve eventualne štete prouzrokovane trećim licima u inostranstvu, oštećenima nadoknađuje Biro posjećene zemlje, kojem će isplaćeni iznos u konačnici refundirati Biro zemlje registracije vozila.** Ulaskom u svaku državu, vozila automatski dolaze pod jurisdikciju posjećene države, uključujući i zakone o osiguranju i sume na koje se osiguranje mora ugovoriti. To znači da za vozilo registrovano u Bosni i Hercegovine, gdje sume osiguranja (maksimalni iznos do kojeg garantuje osiguravatelj) iznose 2.000.000 KM za nematerijalnu štetu po štetnom događaju, ulaskom u npr. Njemačku, automatski se za to vozilo primjenjuju sume od 7.500.000 EUR, dok u nekim državama te sume uopće nisu limitirane (Belgija, Francuska...) i finansijska odgovornost je neograničena;

- **Da je institut upisnine za sve nove članice Biroa zelene karte BiH uveden u januaru 2018.g. nakon što je u toku 2017.g. izvršena analiza i urađen elaborat o pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu i njene građane vrlo značajnom tzv. MGA sporazumu, pod čijim režimom bi se Bosna i Hercegovina priključila klubu zemalja između kojih nema obaveze posjedovanja i kontrole zelene karte prilikom saobraćanja u inostranstvu.** U okviru tog projekta analizirani su propisani kriteriji Savjeta ureda koje treba ispunjavati nacionalni Biro zemlje koja želi pristupiti MGA, među kojima i **kriteriji broj 1. kao uslov bez kojeg se ne može - "Opšte finansijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa".** Analizirajući taj kriterij, odnosno, adekvatnost postojećeg modaliteta finansiranja i potrebu za njegovim modifikacijama u cilju adekvatnog finansiranja u režimu MGA, pribavljene su informacije od nacionalnih Biroa susjednih zemalja o modalitetima njihovog finansiranja, iz kojih se vidjelo da **velika većina susjednih zemalja, također članica Savjeta ureda, u svojim aktima ima propisan institut upisnine na ime okončanih sistemskih projekata.** Kao što i sam naslov tog instituta kaže, **radi se o upisnini na ime sistemskih projekata čije je finansiranje zaokruženo, čiji rezultati i benefiti od završetka istih se odnose kako na trenutne, tako i na sve buduće članove koji u momentu realizacije projekta nisu bili članovi Biroa i nisu učestvovali u finansiranju tih sistemskih projekata;**

- Da je prijemom u MGA sporazum postojala potreba za preispitivanjem uslova i pripremama za adekvatan odgovor Biroa na nove izazove koje zasigurno nosi MGA sporazum (plaćanje šteta i za neosigurana vozila obzirom da se štete plaćaju po principu "registra-cije vozila odnosno uobičajenog stacioniranja vozila). U toku pripreme uvođenja ovog instituta kao inicijalni prijedlog razmatrano propisivanje upisnine u tačno određenom novčanom iznosu (sjednice Pravno -

regulacione komisije čije zapisnike je dostavilo Premium osiguranje uz zahtjev), ali je nakon analize prijedloga **odlučeno da je bolje i pravičnije rješenje da Skupština utvrđuje visinu upisnine za svaku kalendarsku godinu posebno, imajući u vidu aktuelna kretanja na tržištu i stanje okončanih sistemskih projekata;**

- da je nakon usvojenog Elaborata: "Hodogram aktivnosti za pristup MGA", Skupština dana 25.01.2018.g. donijela Odluku o izmjenama i dopunama Statuta, kojom su modificirani pojedini ili uvedeni novi instituti finansiranja, među kojima i novi institut upisnine na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu učestvovala u njihovom finansiranju (čl. 7.4. i 8.7a. Statuta), jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština, a sve u skladu sa odredbama Pravilnika o finansiranju. Ministarstvo pravde BiH je izvršilo upis promjena Statuta dana 23.02.2018. g. Izmjene Pravilnika o finansiranju Biroa, kojima je usvojeno rješenje (član 2a.) da Skupština utvrđuje visinu upisnine posebno za svaku kalendarsku godinu, vršene su u periodu od marta do juna 2018. g. a konačno usvojene dana 27.06.2018. godine. Tek nakon tog datuma tada su stečene pretpostavke da stručne službe Biroa zelene karte izvrše analizu okončanih sistemskih projekata kao objektivnog kriterija za utvrđivanje prijedloga upisnine, Upravni odbor Biroa utvrdi prijedlog, a Skupština Biroa donese odluku o visini upisnine za tu godinu;
- Da **Biro zelene karte ne učestvuje niti na jednom tržištu proizvoda** jer a) ne postoji tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju i b) silazno tržište osiguranja od autoodgovornosti isključivo je tržište osiguravajućih društava u Bosni i Hercegovini. To je ekskluzivno tržište osiguravajućih društava za koje odobrenje dobivaju od nadležnih entitetskih Agencija (Agencije za osiguranje RS i Agencije za nadzor osiguranja FBiH). U konkretnom slučaju može se raditi jedino o silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora;
- Da se kod utvrđivanja relevantnog tržišta mora prije svega krenuti od tržišta na kojem posluje Podnosilac zahtjeva i na kojem posluju njegovi konkurenti jer samo na tom tržištu Podnosilac zahtjeva može eventualno trpjeti negativne posljedice zloupotrebe dominantnog položaja čime je, kako to navodi doveden u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj. U konkretnom slučaju može se raditi jedino o silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora;
- Da što se tiče relevantnog geografskog tržišta, je jasno da Biro posluje na cijeloj teritoriji BiH jer je osnovan za cijelu teritoriju BiH a jasno je i da je osnovan od strane članica (uključujući i Premium osiguranje a.d.) koje posluju na cijeloj teritoriji BiH i to onih koje imaju odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila kao i to da garantuje za sve štete nastale na cijeloj teritoriji BiH. Ali onda kad dovedemo relevantno geografsko tržište u kontekst tržišta proizvoda i usluga legitimno se nameće pitanje

koju uslugu možete pružati, odnosno koju djelatnost može osiguravajuće društvo obavljati na teritoriji npr. samo jednog BiH entiteta jer ako se ne bavite poslovima osiguranja od odgovornosti motornih vozila, kako navodi i sam Podnosilac zahtjeva, niste uopšte uvjetovani članstvom u Birou zelene karte;

- **Da je jasno da na relevantnom geografskom tržištu Biro nema stvarnih konkurenata jer se radi o nacionalnom Birou koji jedini djeluje za i u ime BiH u okviru svojih nadležnosti,** i da se konkurencija odvija na potpuno drugom nivou. Biro zelene karte u suštini ne može bez tih konkurenata opstati jer efikasna konkurencija i tržišna utakmica na silaznom tržištu je garant opstanka Biroa zelene karte pa je jasno da Biro, kao takav, u suštini ne ograničava, već naprotiv potiče efikasnu konkurenciju;
- Da ako se promatra relevantno tržište jednostavno se može zaključiti da Biro zelene karte opstaje upravo na principima suprotnim ekskluzivitetu već na principima solidarnosti, uzajamnosti i pravičnosti a kao takav Biro ni na koji način nije u stanju ograničiti ili spriječiti efikasnu konkurenciju na relevantnom tržištu;
- Da nije sporno da je Biro zelene karte (odnosno njegov pravni prednik Biro osiguranja Bosne i Hercegovine) **kao uslov za prijem u Sistem zelene karte** morao da plati sve stare štete koje su u inostranstvu prouzrokovala vozila registrovana u BiH, a što se u suštini svodi na štete koje su prouzrokovala u prijeratnom i ratnom periodu vozila registrovana u nekadašnjoj SR BiH, a nisu plaćene zbog raspada SFRJ i prestanka postojanja nacionalnog Biroa osiguranja SFRJ. Glavnina tih šteta je plaćena 1997. godine, kao *conditio sine qua non*, odnosno uslov bez kojeg se nije moglo razmatrati članstvo a koji je postavljen od Savjeta ureda iz Brisela, kako bi se BiH mogla priključiti Sistemu zelene karte. Do donošenja odluke o utvrđivanju visine upisnine na ime starih šteta članice Biroa su platile ukupno (.)¹ KM. Kako je prethodno rečeno, **radi se o iznosu za stare štete po tablicama SR BiH koje nisu plaćene zbog raspada SFRJ, a čiji se titular nije mogao utvrditi.** Ukupan iznos "starih" šteta koje su se morale platiti je bio znatno veći. **Stare štete čiji se titular mogao utvrditi platili su ti titulari (Sarajevo osiguranja, Croatia osiguranje i dr.) i takve štete nisu tretirane kao sistemski projekti.** Zbog toga je neosnovan navod da je "stare štete" trebalo prvo alocirati na društva koja su u tom periodu poslovala;
- Da su troškove za **stare štete podjednako snosile sve tadašnje članice Biroa,** a kako se radi o štetama za koje se ne može utvrditi nosilac obaveza (društvo koje je u obavezi), **donesena je odluka da stare štete snose članice Biroa linearno i solidarno, bez obzira kada su osnovane i kada su pružale uslugu osiguranja.** Razlog za donošenje takve odluke je bio jednostavan, logičan i identičan razlogu za uvođenje instituta upisnine. Iako se radi o štetama koje su nastale čak i prije samog osnivanja Biroa, **članstva u međunarodnim organizacija i prava na izdavanje zelene karte ne bi bilo uopće** - a to je teret koji treba biti jednako raspoređen na članice Biroa baš kao i teret svih ostalih projekata koje su osigurale nastavak članstva u Savjetu ureda. Naime, jasno je da bez plaćanja između ostalog i starih šteta kao

¹ (.)*-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

najznačajnijeg sistemskog projekta (koji su finansirale podjednako članice Biroa), ne bi bilo moguće da BiH postane ravnopravnom članicom Savjeta ureda, a bez toga vozila iz BiH se ne bi mogla slobodno kretati preko granice, niti ulaziti u zemlje Sistema zelene karte. Kako je to neophodan uslov uopšteno govoreći za postojanje Biroa, kao i za slobodu kretanja ljudi, roba i usluga, sva društva za osiguranje koja se bave poslovima obaveznog osiguranja od automobilske odgovornosti su bila u obavezi da na određeni način učestvuju u plaćanju istih. Napominjemo da je isti uslov bio za sve države nastale disolucijom SFRJ (Slovenija, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Crna Gora), odnosno ne radi se o uslovu koji je definisan samo za BiH, nego o pravilu međunarodnog privatnog prava, koji je morao biti ispoštovan u cijelosti. O konačnici radilo se o uslovu bez čijeg ispunjavanja ni Premium osiguranje kao članica Biroa zelene karte BiH sada ne bi mogla poslovati u Sistemu zelene karte. Naime, da nije bilo urednog izmirivanja "starih šteta" niti bi Premium osiguranje moglo biti dijelom Sistema zelene karte, niti bi se njegovi osiguranici mogli kretati slobodno van granica BiH. Bez ikakve dileme, plaćanje starih šteta, kao jedan između ostalih projekata, predstavlja okončani sistemski projekat Biroa čiji rezultati se danas odnose na sve članice i na Premium osiguranje koje nije učestvovalo u njegovom finansiranju, pri čemu su sve članice **a koje u vrijeme nastanka "starih šteta" također nisu postojale učestvovala ravnopravno** u izmirenju ove obaveze Biroa;

- Da Odluku o visini upisnine donosi Skupština udruženja Biroa zelene karte a koju čine sve članice Biroa sa jednakim pravom glasa. Skupština nije operativni organ (nadležna je za izmjene Statuta, usvajanje programa rada i izvještaja, imenovanja Upravnog odbora i direktora i sl.) i ista se ne sastaje tako često (najčešće 2 puta godišnje; po Statutu minimalno jednom godišnje). Uz sve to, izmjene Pravilnika o finansiranju kao i osnivanje novog društva za osiguranje desilo se u periodu godišnjih odmora, kada se organi uprave ne sastaju, tako da je donošenje odluke o visini upisnine bilo planirano za redovnu jesenju sjednicu Skupštine. Odluka o visini upisnine je, nakon odgađanja radi razmatranja molbe i prijedloga Premium osiguranja o njenom smanjenju, donesena 09.10.2018. godine. Bez obzira na sve, odluka je donesena blagovremeno i u skladu sa Statutom i Pravilnikom, a sve kako bi i Premium osiguranje moglo biti primljeno u članstvo blagovremeno, u okviru rokova propisanih aktima Biroa. Na poštovanje rokova ukazuje i činjenica da je u skladu sa članom 6. Pravilnika o postupku i uslovima za prijem u članstvo propisano da se dokaz o uplati, između ostalog, i sredstava za upisninu i finansiranje rada Biroa zelene karte BiH, dostavlja naknadno, odnosno **nakon što Upravni odbor dostavi osiguravajućem društvu obavijest o visini sredstava koje je potrebno uplatiti za upisninu i u fondove, odnosno stručne službe Biroa izvrše obračun visine učešća u troškovima finansiranja**. Dakle opet naglašavamo da je prilikom donošenja odluke o osnivanju Osiguravajućeg društva kao i u trenutku podnošenja zahtjeva za u članjenje u Biro zelene karte, Premium osiguranju je bilo potpuno jasno da mora platiti upisninu kao i koji je proces njenog utvrđivanja. Primjena različitih uslova za istu ili

sličnu vrstu poslova s ostalim stranama bi eventualno postojala da je nakon uvođenja upisnine primljeno nekoliko novih članova u Biro zelene karte pa je nekom od tih novih članova Biro (bez postojanja bilo kakvih objektivnih kriterija) naplatio upisninu npr. 20.000 KM, nekom 100.000 KM, a Premium osiguranju 200.000 KM. Činjenica da je nakon uvođenja instituta upisnine Premium osiguranje prvi novi član koji se obratio za članstvo u Biro zelene karte po tumačenju Podnosica zahtjeva predstavlja u suštini povredu *per se*? Premium osiguranje nejedna-ko postupanje Biroa prema članicama obrazlaže činjenicom da raniji članovi nisu morali platiti upisninu pa su isti navodno time stavljeni u povoljniji položaj u odnosu na sve ostale!? Podnosilac zahtjeva tako u nastojanju da stvori privid zloupotrebe u tački 4. na 11. strani navodi *"ostala osiguravajuća društva uopšte nisu morala da plate upisninu prilikom njihovo-vo u članjenja u Biro zelene karte (dakle plaćanje upisnine kao novi uslov postavljen Podnosiocu zahtjeva nije postavljen niti jednom drugom osiguravajućem društvu)"*. Nije tačno da ovakav uslov nije postavljen niti "jednom drugom osiguravajućem društvu". Ovaj uslov je postavljen svim novim članicama;

- da a) Biro zelene karte nije konkurent Podnosiocu zahtjeva i da b) niti jednog trenutka Biro nije odbio pristup ili da posluje sa Premium osiguranjem ili ga primi u svoje članstvo niti je nametnuo uslove koji su za istog bili nerealni ili nemogući za ispuniti. Naprotiv, **Biro zelene karte ima interes da ima što više članica**. Činjenica da je Premium osiguranje planiralo da će upisnina iznositi 50.000 KM, a da je ista iznosila 200.000, jedino može ukazivati na neadekvatan menadžment i planiranje i ništa više jer odsustvo brzine da izvrši dokapitalizaciju nema veze sa Biroom koji je sve svoje aktivnosti završio u najkraćem mogućem roku;
- da je Biro zelene karte opstao zahvaljujući implementaciji sistemskih projekata i kontinuiranim ulaganjem članica u njihovu implementaciju. Kroz sve sistemske projekte pa uključujući i "stare štete" Biro, odnosno njegove članice su danas u mogućnosti ravnopravno učestvovati u sistemu zelene karte i "Savjetu ureda". U tom kontekstu ponovo ukazujemo i na činjenicu da se ne radi o naknadi za pristup Birou te da puni naziv instituta upisnine propisan Statutom i Pravilnikom o finansiranju Biroa glasi: **"Upisnina na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu učestvovala u njihovom finansiranju"**;
- da izmjene Pravilnika o finansiranju Biroa su izvršene na sjednici Upravnog odbora od 27.06.2018.g. u kojim je članom 2a. stav 2. propisano da je nova članica dužna izvršiti uplatu upisnine, jednokratno u visini koju utvrđuje Skupština za svaku kalendarsku godinu, **a da će se ta sredstva koristiti za finansiranje posebno definisanih budućih sistemskih projekata u Birou**, o čemu odlučuju Skupština i Upravni odbor, u skladu sa svojim nadležnostima. Dakle **razlog** za uvođenje upisnine u kontekstu "starih šteta" jesu svi okončani sistemski projekti čije rezultate uživaju svi članovi pa i Premium osiguranje, a **namjena** nije, kako to Premium osiguranje nastoji da prikaže, izmirenje "starih šteta" na teret Premium osiguranja. Namjena je **"finansiranje posebno definisanih budućih sistemskih projekata u Birou"**, o čijem

- utrošku će u konačnici i Premium osiguranje odlučivati kroz učestvovanje u organima Biroa zelene karte;
- da u odnosu na obavezu Biroa garanta, u skladu sa potpisanim međunarodnim sporazumom tzv. Kretske sporazum, kao i statutarnim obavezama po osnovu članstva u Savjetu biroa, pitanje članstva je u direktnoj vezi sa obezbjeđenjem sredstava kojom se realizuje uloga Biroa garanta. U tom smislu, želimo Vijeću skrenuti pažnju i na odredbe opštih akata Biroa koje su vezane za troškove Biroa i po drugim osnovama kao i na princip solidarnosti koji je temeljni princip funkcioniranja Biroa. Član 7.1. Statuta "*Članstvo u Udruženju je ograničeno na osigura-vajuća društva sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koja se bave obavezanim osiguranjem od autoodgovor-nosti za štete pričinjene trećim licima, i koja mogu postati članovi Udruženja ukoliko prihvate odredbe ovoga Statuta. Sva takva osiguravajuća društva imaju pravo pridružiti se Udruženju i odgovorna su za finansijske obaveze članica za koje posreduje Udru-ženje, prema nacionalnim biroima drugih zemalja uključenih u sistem zelene karte u skladu sa odredba-ma Kretskog sporazuma.*" Po ovom osnovu, Biro zelene karte BiH odnosno njegove članice su morala blagovremeno, unutar rokova propisanih Kretskim sporazumom (2 odnosno 1 mjesec), osigurati i platiti za 11 društava koja su likvidirana (uslijed oduzimanja odobrenja za rad nadležnog regulatora) za osiguranje iznos od (...) ¹ KM. Dakle, Članice su pored učešća u finansiranju operativnih troškova, nabavci opreme i sredstava potrebnih za rad Biroa, u periodu 2008.-2017. godina učestvovala i u formiranju prednje opisanih sredstava, a onda u konačnici i u participiranju otpisa potraživanja po štetama iz Fonda za naknadu šteta u iznosu **KM (...)***. Pored gore navedenih sredstava, članice su učestvovala i u plaćanju šteta za društva u stečaju i likvidaciji i po štetama po falsifikovanim zelenim kartama. Na dan 31.12.2017. godine ovaj trošak je ukupno iznosio **KM (...)***. U cilju izdvajanja operativnih troškova koji su se odnosili na uspostavljanje Informacionog centra i baza podataka u Biou zelene karte u skladu sa zahtjevima IV Direktive, članice su u periodu 2003- 2017 godina izdvojile ukupno **KM (...)***;
 - Da u toku postupka prijema u članstvo institut upisnine nije bio sporan za Premium osiguranje, i isti su tražili da se visina upisnine reducira na 50.000 KM!? Isto tako, **u predmetnom zahtjevu za pokre-tanje postupka Premium osiguranje osporava način obračuna najskupljeg od okončanih sistemskih projekata i iznosi svoju viziju kako je isti trebao biti obračunat i kako se visina upisnine trebala utvrditi. Iz navedenog jasno proizlazi da za Premium osiguranje nije bio suštinski sporan institut upisnine koji kao takav postoji u svim zemljama okruženja Hrvatska, Srbija, Crna Gora i dr. Za Podnosioca zahtjeva je sporna odluka o visini upisnine koju i nazivaju "abnormalno visokom".** Očigledno je da Premium osiguranje ne bi pokrenulo ovaj postupak Zahtjevom da je visina upisnine utvrđena u iznosu koji su predlagali i koji je za njih bio prihvatljiv, što analogijom tumačenja podnesenog zahtjeva jasno ukazuje da se radi o neosnovanom zahtjevu. Očigledno je da u tom slučaju ne bi bio

problem što raniji članovi Biroa nisu morali platiti upisninu kao što ne bi bilo problem što su raniji članovi Biro zelene karte svojim doprinosima uspjeli održati u životu, osigurati kontinuitet njegovog članstvo u Savjetu ureda i unaprijediti ga na način da pravovremeno ispunjava svoje međunarodne obaveze, ravnopravno učestvuje u projektima Savjeta ureda kao što su MGA Projekat za koji su Biro, odnosno njegove članice, izdvojili značajan iznos sredstava i uložile značajan napor što je vidljivo iz samog "Elaborata: Hodograma aktivnosti za pristup MGA";

- Da Biro zelene karte BiH posebno ukazuje na puni naziv instituta upisnine propisanog Statutom i Pravilnikom o finansiranju Biroa koji glasi: "**Upisni-na na ime ranije okončanih sistemskih projekata, čiji rezultati se odnose i na nove članice koje nisu učestvovala u njihovom finansiranju**". Dakle, ne radi se o klasičnoj upisnini vezanoj za postupak ućlanjenja, već o doprinosu nove članice za okončane sistemske projekte koji i njoj koriste, a u čijem finansiranju nije učestvovala jer u to vrijeme nije bila član. Sve postojeće članice Biroa su kroz obavezu finansiranja Biroa učestvovala u finansiranju i tih okončanih sistemskih projekata u toku njihove implementacije, tako da iako nisu plaćali naknadu na ime upisnine, postojeće članice su praktično platile ono na šta se upisnina odnosi;
- Da čak i ako bi uzeli u obzir specifični status Biroa zelene karte kao neprofitne organizacije, koja realno ne učestvuje na uzlaznom tržištu zbog svoje specifične uloge, postavlja se pitanje motiva da Biro zelene karte bilo koju od svojih članica dovodi u neravnotežan položaj jer a) nisu konkurenti i b) od članstva Premium osiguranja (kao i od ostalih članova Biroa) Biro funkcionira, odnosno izvršava svoje obaveze i normalno funkcionira. **Dakle, jedini i isključivi interes Biroa je nesmetano funkcionisanje što jedino može osigurati kroz što veći broj članova i njihovo uspješno poslovanje;**
- Da su netačni navodi Podnosioca zahtjev da je Biro zelene karte prouzrokovao bilo kakvo kašnjenje u postupku prijema u članstvo Biroa zelene karte;
- Da nije tačan ni navod iz zahtjeva da je Upravni odbor donio preporuku prema Skupštini o visini upisnine nakon što je komisija za prijem izvršila obradu zahtjeva i predložila da se izvrši prijem Premium osiguranja u članstvo. Komisija je obilazak poslovnog sjedišta Premium osiguranja izvršila dana 18.09.2018. g. i isti dan podnijela izvještaj sa preporukom o prijemu Upravnom odboru. Upravni odbor je 17.09.2018.g., dakle dan ranije, održao sjednicu na kojoj je utvrđen prijedlog visine upisnine, što je i navedeno u zahtjevu za pokretanje postupka, ali sa pogrešnom konstatacijom da se to desilo nakon izvještaja komisije;
- Da je pred Općinskim sudom u Sarajevu u predmetu broj 65 0 Ps 744973 18 Ps prvostepeno okončan parnični postupak po tužbi "Premium Invest osiguranja" a.d. (sada Premium osiguranje a.d.) protiv Biroa zelene karte BiH u kojem se pod obrazloženjem počinjene diskriminacije prilikom upisa traži poništenje odluke Skupštine o visini upisnine, poništenje dijela Odluke Upravnog odbora o prijemu u članstvo Biroa u dijelu koji se odnosi na obavezu plaćanja upisnine, kao i naknadu štete u iznosu od

¹ (...)*-podaci predstavljaju poslovnu tajnu

200.000 KM - povrat uplaćene upisnine sa zateznom kamatom. Tužbom se ujedno osporava i odredba Statuta Biroa zelene karte BiH (čl.8.7a.) kojom je propisana obaveza plaćanja upisnine. Postupak se nalazi u fazi žalbe Premium osiguranja izjavljene protiv prvostepene presude od 13.09.2019. g. **kojom je tužbeni zahtjev Premium osiguranja u cijelosti odbijen kao neosnovan.**

4. Usmena rasprava

Budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, u skladu sa članom 39. Zakona, dana 22.9.2020. godine (poziv dostavljen aktom broj UP-02-26-2-039-16/19 i broj UP-02-26-2-039-17/19 od dana 15.9.2020. godine).

Usmena rasprava održana je u sjedištu Konkurencijskog vijeća uz prisustvo advokata Seada Miljkovića, punomoćenika Udruženja Biro zelene karte, direktorice Udruženja Biro zelene karte Samire Zijadić te predstavnika privrednog subjekta Premium osiguranja, Nataše Krejić, Nataše Škrbić kao punomoćenika i direktora Bojana Burazora i zaposlenika Milana Stojića.

Na usmenenoj raspravi stranke su se izjasnile da ostaju kod svojih dosadašnjih iskaza i dokaza s tim da je svaka strana priložila i dodatnu dokumentaciju kojom potvrđuju svoje tvrdnje (Zapisnik broj: UP-02-26-2-039-18/19 od dana 22.9.2020. godine).

5. Relevantno tržište

U skladu sa članom 3. Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta u proizvodnom smislu, relevantno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cijelu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Član 4. stav (1) tačka 11. Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju Republike Srpske i član 2. stav (1) tačka 4. Zakona od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti Federacije Bosne i Hercegovine, ukazuje da svako društvo za osiguranje od autoodgovornosti na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine mora biti član Udruženja Biroa zelene karte da bi uopšte mogao pružati uslugu izdavanja zelene karte krajnjim korisnicima.

Obzirom da je Udruženje Biro zelene karte jedino ovlašteno da izdaje zelene karte na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i ne postoji mogućnost da to radi bilo koje drugo udruženje ili privredni subjekt u Bosni i Hercegovini, kao relevantno tržište utvrđuje se tržište izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte).

Slijedom navedenog, relevantno tržište predmetnog postupka je tržište izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) na teritoriji države Bosne i Hercegovine.

6. Utvrđeno činjenično stanje

Nakon sveobuhvatne analize dostavljene dokumentacije tokom predmetnog postupka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo slijedeće činjenično stanje:

- Da je **privredni subjekt Premium osiguranje uredno registrovan** kod Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci pod brojem (...) ¹ Rješenjem od dana **27.08.2018. godine** kao pravno lice za neposredno obavljanje poslova osiguranja;
- Da je **Uduženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini uredno registrovano** pod brojem: (...)*, Knjiga I Registra od **25.04.2003. godine** u registar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine;
- Da je uvidom u **Statut Udruženja Biro zelene karte (prečišćeni tekst) od 25.01.2018. godine**, utvrđeno da su upravna tijela udruženja: Skupština, Upravni odbor, Direktor i zamjenici direktora, dok je članom 10.1 definisano da je Skupština najvažniji organ upravljanja u udruženju. Odredbama člana 10.2 Statuta propisano je da svako osiguravajuće društvo koje ima članstvo u udruženju imenuje po jednog člana Skupštine i njegovog zamjenika;
- Da je **Rješenjem Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj UP09-07-1-311/18 od 23.02.2018. godine**, u zakonom propisanoj proceduri u skladu sa Statutom i ostalim normativnim aktima **provedena procedura izmjena i dopuna Statuta**, kao i da je Statutom propisanim postupkom **proveden postupak određivanja upisnine kao obaveze za nove članove** Biroa zelene karte u Bosni i Hercegovini;
- Da je odluka o obavezi uplate upisnine donesena u skladu sa odredbama člana 15. stav (1) Zakona o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine, kojim je propisano da **udruženje može utvrditi svoje kriterije za prijem u članstvo**, te da kriteriji za prijem u članstvo podliježu samo ograničenjima u smislu zabrane diskriminacije koja je utvrđena Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine;
- Da je **Podnosilac zahtjeva dana 28.08.2018. godine uputio Zahtjev broj 08-53-18/18 Udruženju Biro zelene karte za članstvo** u Udruženju Biro zelene karte;
- Da je dana **17.09.2018. godine Upravni odbor Biroa** u skladu sa Statutom i Pravilnikom o finansiranju razmatrao informaciju o okončanim sistemskim projektima u Birodu, te na osnovu analize istih vrijednosti okončanih sistemskih projekata **utvrdio Preporuku broj 04-01-2-3035-13/18 od dana 17.09.2018. godine prema Skupštini Biroa o visini upisnine za 2018.g. i 2019.g. u iznosu 200.000 KM;**
- Da je dana **18.09.2018.g. Komisija za prijem Biroa** a po zahtjevu privrednog subjekta Premium osiguranja obišla poslovno sjedište društva za osiguranje i isti dan sačinila izvještaj prema Upravnom odboru Biroa u kojem je konstatovala da društvo ispunjava formalne uslove za članstvo (uz napomenu da se uslov uplate novčanih obaveza ispunjava naknadno), te **preporučila da Upravni odbor donese odluku o prijemu u članstvo;**
- Da je uvidom u **Zapisnik sa 50. sjednice Skupštine Biroa zelene karte od 27.09.2018. godine, Skupština Biroa razmatrala prijedlog odluke Upravnog odbora o visini upisnine**, a kojoj su prisustvovali i predstavnici privrednog subjekta Premium osiguranje sa molbom da se obrate Skupštini, kojom prilikom su tražili smanjenje predloženog iznosa, tj. predložili Skupštini da visina upisnine bude 50.000 KM. Nakon prijedloga Premium osiguranja, **Upravni odbor, nakon drugog razmatranja, je ostao pri ranijoj**

¹ (...) - podaci predstavljaju poslovnu tajnu

odluci i dana 03.10.2018. godine donio Odluku u skladu sa kojom je ponovio raniji prijedlog prema Skupštini da visina upisnine iznosi 200.000 KM sa dodatnim obrazloženjem (Odluka broj 01/12-02-1-3586-3/18 od dana 03.10.2018. godine)

- Skupština Biroa je prihvatila obrazloženi prijedlog Upravnog odbora da ostaje kod prethodno date preporuke o visini upisnine, i dana 09.10.2018. godine donijela Odluku o visini upisnine za 2018. i 2019. godinu broj 04/07-02-1-3638-4/18, u iznosu od 200.000 KM;
- Da je Upravni odbor dana 15.10.2018. godine donio Odluku o prijemu u članstvo (Odluka broj 01/12-02-1-3786-3/18), a privredni subjekt Premium osiguranje je na osnovu obaveze utvrđene odlukom o prijemu dana 17.10.2018. godine izvršilo obavezu uplate upisnine.

7. Ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica i dokaza stranaka u postupku, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kako slijedi:

7.1. Udruženje Biro zelene karte - privredni subjekt konkurencijskog prava

Pojam privrednog subjekta, koji se u smislu Zakona razlikuje od pojma privrednog subjekta u drugim propisima, je definiran članom 2. Zakona kojim je utvrđeno da su privredni subjekti u smislu Zakona:

- a) privredna društva, preduzeća i preduzetnici i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište,
- b) organi državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utiču na tržište,
- c) ostala fizička i pravna lica koja neposredno ili posredno, stalno, povremeno ili jednokratno učestvuju na tržištu, bez obzira na pravni status, na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nosioci prava intelektualnog vlasništva.

U skladu sa naprijed navedenim, nesporno je utvrđeno da je Udruženje Biro zelene karte privredni subjekt u smislu člana 2. Zakona, jer svojim djelovanjem utiče na relevantno tržište te se na isti primjenjuju i sve relevantne odredbe Zakona o konkurenciji.

7.2. Dominantan položaj

Član 9. stav (2) Zakona, propisuje da se pretpostavlja, da jedan privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba i /ili usluga, ako na relevantnom tržištu Bosne i Hercegovine ima tržišni udio veći od 40,0%.

Član 2. Odluke o definisanju kategorije dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) dalje razrađuje pojam dominantnog položaja te određuje da privredni subjekat na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ima dominantan položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, i na taj način ograničava ili sprječava efikasnu konkurenciju.

Članom 4. stav (1) tačka 11. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju Republike Srpske i članom 2. stav (1) tačka 4. Zakona od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da svako društvo za osiguranje od autoodgovornosti na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine mora biti član Udruženja Biroa zelene karte da bi uopšte mogao pružati uslugu izdavanja zelene karte krajnjim korisnicima.

Biro zelene karte ne učestvuje niti na jednom tržištu proizvoda jer a) ne postoji tržište usluga izdavanja međunarodne potvrde o osiguranju i b) silazno tržište osiguranja od autoodgovornosti isključivo je tržište osiguravajućih društava u Bosni i Hercegovini. To je ekskluzivno tržište osiguravajućih društava za koje odobrenje dobivaju od nadležnih entitetskih Agencija (Agencije za osiguranje RS i Agencije za nadzor osiguranja FBiH). U konkretnom slučaju može se raditi jedino o silaznom tržištu osiguranja od autoodgovornosti na kojem posluju sva osiguranja koja su licencirana za osiguranje od autoodgovornosti od nadležnog regulatora, ističe se u odgovoru punomoćenika Biroa zelene karte.

Međutim, imajući u vidu odredbe svih navedenih zakonskih regulativa, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Udruženje Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, nedvojbeno ima dominantni položaj u skladu sa članom 9. stav (2) Zakona o konkurenciji obzirom da je kao takvo jedino ovlašteno da izdaje međunarodne potvrde o osiguranju (zelene karte) svim osiguravajućim društvima, odnosno privrednim subjektima koji se bave djelatnošću osiguranja od autoodgovornosti na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Dakle, prema navedenim i relevantnim zakonskim odredbama, Udruženje Biro zelene karte određen je kao jedina profesionalna organizacija društava za osiguranje u Bosni i Hercegovini koja uvođenjem jednostavnih akata udruženja može uzrokovati eventualno štetne posljedice na tržištu.

7.3. Utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja

Daljim tokom postupka, utvrdivši naprijed navedeno, Konkurencijsko vijeće je utvrđivalo postojanje zabranjenog konkurentskog ponašanja u smislu eventualne zloupotrebe dominantnog položaja Udruženja Biroa zelene karte s obzirom na činjenicu da postojanje dominantnog položaja samo po sebi ne predstavlja povredu Zakona o konkurenciji i kao takav nije zabranjen u smislu člana 4. stav (1) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja.

U bilo kojem zahtjevu za primjenu važećih odredbi o konkurenciji iz Zakona, teret dokazivanja je na stranci koja je podnijela zahtjev za pokretanje postupka u smislu člana 36. stav (1) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće uzelo u obzir obavezu i trud Podnosioca zahtjeva da u svim svojim podnescima i dokazima pokuša osporiti zakonsko pravo Udruženja Biroa zelene karte na uvođenje instituta upisnine kao i utvrđeni iznos iste, čime je nastojao dokazati svoje dovođenje u neravnotežu i nepovoljan konkurentski položaj od strane Udruženja Biroa zelene karte odnosno, zloupotrebu utvrđenog dominantnog položaja.

Pravni osnov Podnosioca zahtjeva za pokretanje ovog postupka u smislu člana 10. stav (1) tačka c) Zakona, bili su navodi Podnosioca zahtjeva kako je Biro zelene karte, putem Skupštine kao svog organa, donošenjem Odluke o visini upisnine broj 04/07-02-1-3638-4/18 od 10.10.2018. godine postupio suprotno Zakonu o konkurenciji, zloupotrijebio svoj dominantni položaj na tržištu BiH tako što je primijenio različite uslove za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime je Podnosioca zahtjeva doveo u neravnotežu i nepovoljan konkurentski položaj u odnosu na članice Biroa zelene karte koje su u članstvo stupile prije Podnosioca Zahtjeva.

Konkurencijsko vijeće gore pomenute navode smatra neosnovanim u cjelosti i zaključuje slijedeće:

7.3.1. Upisnina = MGA sporazum

Institut upisnine za sve nove članice Biroa zelene karte BiH uveden je u januaru 2018.g. nakon što je u toku 2017.g. izvršena analiza i urađen elaborat o pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu vrlo značajnom tzv. MGA sporazumu (Multilateralni garantni sporazum).

MGA sporazum je sporazum između nacionalnih biroa zelene karte zemalja članica "Evropskog ekonomskog prostor" - EEA (28 članica EU + Island, Norveška i Lihtenštajn) zaključen u Madridu 15.03.1991. godine, na osnovu kojeg se ukida obaveza posjedovanja i kontrole zelene karte, dok se garancija biroa pruža na osnovu pretpostavljenog osiguravajućeg pokrića po principu "uobičajenog stacioniranja vozila". Biroi ostalih zemalja Sistema zelene karte su imali mogućnost da pristupe tom sporazumu.

Kriterije za pristup MGA za države Sistema zelene karte koje nisu članice EEA, usvojila je Generalna Skupština Savjeta Biroa na svojoj 50. sjednici 2016. godine.

U skladu s tim, na nivou Bosne i Hercegovine uspostavljena je Pravno-regulaciona komisija Biroa čiji je zadatak bio da sačini hodogram aktivnosti za potpisivanje sporazuma od strane Biroa zelene karte u BiH što znači da bi se Bosna i Hercegovina priključila klubu zemalja između kojih nema obaveze posjedovanja i kontrole zelene karte prilikom saobraćanja u inostranstvu.

U okviru tog projekta analizirani su propisani kriteriji Savjeta ureda usvojeni na Generalnoj Skupštini Savjeta Biroa održanoj 2016. godine u Tallinu - Estonija a koje treba ispunjavati nacionalni Biro zemlje koja želi pristupiti MGA.

Najvažniji kriterij koji je nacionalni Biro Bosne i Hercegovine morao ispuniti jeste: "Opšte finansijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa". U cilju ispunjavanja navedenog kriterija, Udruženje Biro zelene karte analiziralo je načine dodatnog izvora finansiranja.

U cilju komparacije i mogućeg preuzimanja dobre poslovne prakse, pribavljena je informacija o načinu finansiranja nacionalnih Biroa zemalja okruženja, prvenstveno Srbije koja je već u sistemu MGA i Hrvatske koja je članica EU. Prikupljanjem informacija iz zemalja u regionu utvrdili su da većina nacionalnih biroa susjednih zemalja ima institut upisnine na ime okončanih sistemskih projekata a radi se o upisnini na ime sistemskih projekata čije je finansiranje zaokruženo i čiji rezultati i benefiti od završetka istih se odnose kako na trenutne, tako i na sve buduće članove koji u momentu realizacije projekta nisu bili članovi Biroa i nisu učestvovali u finansiranju tih sistemskih projekata.

Dakle, po pitanju kriterija br.1 za pristup MGA (Opšte finansijsko, strukturalno i kvalitativno stanje Biroa) Pravno - regulaciona komisija zaključila je da je postojeći model finansiranja Biroa zadovoljavajući sa aspekta poslovanja u režimu ZK (izuzev što postoje formalini i praktični razlozi za povećanje visine sredstava Rezervnog fonda). Međutim, za ulazak u režim MGA, potrebno je unaprijediti modalitete finansiranja Biroa, prvenstveno zbog očuvanja likvidnosti od neurednog ispunjavanja obaveza članica prema Birou i izvršavanja garancija Biroa za štete koje u inostranstvu prouzrokuju neosigurana vozila iz BiH, zbog čega je Komisija predložila sljedeća rješenja: 1. Uvođenje upisnine za sva nova osiguravajuća društva na ime učešća u već okončanim projektima Biroa, čiji se efekti reflektuju i na novu članicu; 2. Proširenje nadležnosti Fonda za naknadu šteta za štete koje u inostranstvu (Sistemu ZK - režim MGA) nastanu upotrebom neosiguranih vozila običajeno stacioniranih u BiH; 3. Povećanje ukupne visine sredstava Rezervnog fonda, u skladu sa načelima aktuarske struke, a na osnovu postojećih formalnih razloga i praktičnih potreba; 4. Primjena mjera prema članicama koje neuredno budu ispunjavale obaveze prema Birou (depozit, ograničenje i suspenzija upravljačkih prava); 5. Razmo-triti i druge potencijalne modalitete finansiranja (u komparaciji sa rješenjima iz zemalja okruženja) u cilju nesmetanog poslovanja Biroa u režimu MGA.

Navedene zaključke Komisija je donijela u novembru 2017. godine, dakle skoro godinu dana prije osnivanja Podnosioca zahtjeva.

Plaćanje starih šteta, kao jedan od završenih projekata Udruženja Biroa zelene karte, predstavlja okončani sistemski

projekat čiji se rezultati danas odnose na sve članice pa i na privredni subjekt Premium osiguranje koje nije učestvovalo u njegovom finansiranju, pri čemu su sve članice, a koje u vrijeme nastanka "starih šteta" također nisu postojale, učestvovala ravnopravno u izmirenju ove obaveze Biroa zelene karte BiH. Iz navedenog se može zaključiti da su postojeće članice imale obavezu plaćanja određene vrste "naknade" koja je glasila na ime "plaćanje starih šteta" dok buduće članice imaju obavezu plaćanja "naknade na ime upisnine" što jasno implicira na zaključak da u suštini sve članice solidarno snose odgovornost za finansijsko i opće stanje Biroa u njegovom održavanju likvidnosti i nesmetanog funkcionisanja u međunaradnim odnosima.

7.3.2. Iznos upisnine

Činjenica da je institut upisnine usvojen na Skupštini Udruženja Biroa zelene karte u januaru 2018. godine te utvrđen izmjenama i dopunama Statuta od dana 23.02.2018. godine i da uvođenje upisnine koju raniji članovi Udruženja Biroa zelene karte nisu morali platiti ne predstavlja samo po sebi zabranjeno konkurentsko ponašanje, odnosno dovođenje u neravnotežan položaj Podnosioca zahtjeva.

Dalje, uvidom u Zapisnik sa 50. Sjednice Skupštine Biroa zelene karte BiH utvrđeno je da su predstavnici privrednog subjekta Premium osiguranja bili prisutni i da su u svom obraćanju istakli da je *Premium Invest osiguranje (sada Premium osiguranje) bilo poznato da postoji institut upisnine, ali nije imalo saznanja da će iznos upisnine biti predložen u iznosu koji je preporučen od strane Upravnog odbora, te da tako visok iznos nije planiran i isti utiče na donesene planove tog Društva za osiguranje.*

Sljedom navedenog, Konkurencijsko vijeće nesporno utvrđuje da Podnosilac zahtjeva ne dovodi u pitanje institut upisnine na osnovu koje je i podnesen Zahtjev, već njen iznos na osnovu čega, između ostalog, Konkurencijsko vijeće Zahtjev ovog predmetnog postupka smatra neosnovanim u smislu člana 10. stav (1) tačke c) Zakona.

Upisnina je utvrđena u fiksnom iznosu za određenu kalendarsku godinu za sve buduće članove, prilikom čega su korišteni isključivo objektivni kriteriji kao što je "Materijal za utvrđivanje preporuke Skupštini o visini upisnine za 2018 i 2019 godinu" koji je kao jedan od dokaza dostavljen i Konkurencijskom vijeću. Naime, institut upisnine je uveden na ime starih okončanih sistemskih projekata čiji rezultati se odnose i na nove članice, a namjenjena je za finansiranje budućih posebno definisanih projekata u Birou.

Da bi se utvrdilo zabranjeno konkurentsko djelovanje, u ovom slučaju bi se moralo utvrditi i da je upisnina u iznosu od 200.000,00 KM bila određena samo privrednom subjektu Premium osiguranje a da bi ostale potencijalne članice Biroa zelene karte, trebalo da plate sasvim drugi iznos što ovim postupkom nije utvrđeno. Udruženje Biro zelene karte je usvojilo navedenu Odluku koja se odnosi na sve buduće članice u fiksnom i jednakom iznosu za sve pa samim tim i činjenica da je Podnosilac zahtjeva bio prvi privredni subjekt koji je nakon uvođenja upisnine predao zahtjev za članstvo ne predstavlja primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama u smislu člana 10. stav (2) tačke c) Zakona na koju privredni subjekt Premium osiguranje odnosno, Podnosilac zahtjeva ukazuje.

7.4. Nepostojanje zloupotrebe dominantnog položaja

Udruženje Biro zelene karte je neprofitna organizacija koja u pravnom prometu predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Bosni i Hercegovini i obavlja poslove od općeg i zajedničkog interesa za poslove osiguranja. Priliv finansijskih sredstava kao što je novac od upisnine predstavlja novac svih članica Udruženja Biroa zelene karte što opet znači da se priliv finansijskih sredstava od upisnine ne može dovesti u kontekst

stavljanja Podnosioca zahtjeva u neravno prava položaj u odnosu na prijašnje članice s obzirom na činjenicu da svojim članstvom u Birou zelene karte i sam Podnosilac zahtjeva ostvaruje kako određene benefite i koristi tako snosi i negativne posljedice.

U prilog gore navedenom govori i činjenica da u podnesku zaprimljenim pod brojem: UP-02-26-2-039-15/19 od dana 27.7.2020. godine, Podnosilac Zahtjeva *predlaže Konkurencijskom vijeću da se ne izrekne novčana kazna Birou zelene karte u Bosni i Hercegovini, a sve iz razloga što je i Podnosilac zahtjeva jedan od članova Biroa zelene karte u BiH i plaćanje predmetne novčane kazne od strane Biroa zelene karte u BiH bi indirektno predstavljalo plaćanje novčane kazne i od strane Podnosioca zahtjeva.*

Prilikom donošenja ovog Rješenja, Konkurencijsko vijeće je cijeno i sve ostale navode Podnosioca zahtjeva u smislu odredbi Zakona o konkurenciji a između ostalog i navode privrednog subjekta Premium osiguranje da je Biro zelene karte prouzrokovao kašnjenje u postupku prijema u članstvo Biroa zelene karte što je Konkurencijsko vijeće utvrdilo netačnim, što se vidi u poglavlju 6. ovog Rješenja u kojem je hronološki naveden tok događaja, odnosno pristupanja privrednog subjekta Udruženju Biroa zelene karte.

U toku postupka, analizirajući dostavljenu dokumentaciju, Konkurencijsko vijeće je također utvrdilo da je privredni subjekt Premium osiguranje osnovan, odnosno registrovan tek osam mjeseci nakon navedenih izmjena Statuta, što potvrđuje stav Konkurencijskog vijeća i o *nepostojanju namjere* Udruženja Biro zelene karte o dovođenju Podnosioca zahtjeva niti bilo kojeg drugog društva u nepovoljan i neravno prava položaj.

Na osnovu navedenog utvrđeno je da Udruženje Biro zelene karte nije prekršio odredbe Zakona, jer takvo postupanje nije imalo za cilj i/ili posljedicu isključivanje ili "zatvaranje" tržišta odnosno ograničavanje i narušavanje efikasne tržišne konkurencije.

Naprotiv, može se zaključiti kako je značajno povećan nivo kompetitivnosti na tržištu na kojem posluju konkurenti, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i privredu u cjelini te zadržavanje postojećih i ulazak novih konkurenata na tržište osiguranja od autoodgovornosti koje je u predmetnom postupku posmatrano kao sekundarno tržište na kojem bi se eventualno mogle osjetiti posljedice odluke o uvođenju instituta upisnine.

Konkurencijsko vijeće u konkretnom slučaju nije utvrdilo postojanje dokaza koji bi ukazivali na to da je Udruženje Biro zelene karte odluku donijelo s ciljem narušavanja tržišnog takmičenja jer da bi takva odluka mogla predstavljati zloupotrebu dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (2) tačke c) Zakona, nužno je da za cilj i/ili posljedicu ima narušavanje tržišnog takmičenja, odnosno da je proizvela štetne posljedice na tržištu.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

8. Troškovi postupka

Članom 108. stav 1) Zakona o upravnom postupku je propisano da u rješenju kojim se postupak završava organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti, a članom 105. stav 2) istog Zakona je propisano da kada u postupku učestvuju dvije ili više strana sa suprotnim interesom, strana koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

U skladu sa navedenim, punomoćenik Biroa zelene karte postupajući po nalogu Konkurencijskog vijeća, dostavio je zahtjev, odnosno dopunu zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, dana 16.11.2020. godine, (podnesak broj UP-02-26-2-039-29/19) koji se sastoji od slijedećih troškova: 1) podnesak - odgovor na zaključak o pokretanju postupka od 18.06.2020. godine - 1.462,00 KM; 2) Pristup usmenoj raspravi od 22.09.2020. godine - 1.462,00 KM; 3) Pismeno izjašnjenje od 07.10.2020. godine - 1.462,00 KM i 4) Pismeno izjašnjenje od 16.11.2020. godine - 1.462,00 KM što sa uračunatim PDV-om iznosi 6.842,16 KM.

Konkurencijsko vijeće je priznalo samo troškove zastupanja koji su bili nužni i opravdani u ovom postupku, pa je u skladu sa tarifnim brojem 12., 18. i 33. Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad advokata u Federaciji BiH, utvrdilo i priznalo slijedeće troškove za rad advokata Udruženja Biroa zelene karte: 1) za podnesak - odgovor na zaključak o pokretanju postupka od dana 18.06.2020. godine u iznosu od 240,00 KM, 2) za pristup na usmenu raspravu od dana 22.09.2020. godine u iznosu od 300,00 KM, 3) pismeno izjašnjenje od dana 07.10.2020. godine - 240,00 KM i 4) pismeno izjašnjenje od dana 16.11.2020. godine - 240,00 KM što sve ukupno iznosi 1.020,00 KM, a sa uračunatim PDV-om 1.193,40 KM.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. dispozitiva.

9. Administrativna taksa

Podnosilac zahtjeva na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. Tarifni broj 107. stav (1) tačka f) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dopuštena žalba. Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema istog.

Broj UP-02-26-2-039-30/19

20. novembra 2020. godine

Sarajevo

Predsjednik

Dr. Stjepo Pranjić, s. r.

UPRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA BILJA

851

Na temelju članka 29. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja objavljuje

IZMJENE I DOPUNE POPISA

AKTIVNIH TVARI DOZVOLJENIH ZA UPORABU U FITOFARMACEUTSKIM SREDSTVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Popis aktivnih tvari dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 17/23, 39/23, 49/23) (u daljem tekstu: Popis) mijenja se kako slijedi:

1. U dijelu A Popisa briše se unos 195.
2. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
162.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine aktivne tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 niže od 105 CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

3. U dijelu A Popisa briše se unos 194. za *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* soj AM65-52.

4. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
161.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> soj AM65-52 Zbirka kultura: ATCC 1276	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. - zaštitu divljih oprašivača i vodenih organizama (posebno vodenih beskralježnjaka iz reda Diptera) u slučaju uporaba na otvorenom polju. Uvjeti uporabe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uvjeti uporabe uključuju mjere za smanjenje rizika, npr.: - odgovarajuća osobna zaštitna sredstva za primjenitelje sredstava koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> soj AM65-52, - u slučaju odobrenja uporaba na jestivim kulturama, minimalni vremenski razmak od tri dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 niže od 105 CFU/g u trenutku berbe.

5. U dijelu A Popisa briše se unos 193.

6. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
160.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće:

						- zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012, - zaštitu divljih oprašivača (posebno ličinki pčela medarica i bumbara). Uvjeti uporabe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 niže od 10^5 CFU/g u trenutku berbe.
--	--	--	--	--	--	--

7. U dijelu A Popisa briše se unos 138. za *Bacillus subtilis* (Cohn 1872) soj QST 713.

8. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
158.	<i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713	Nije primjenjivo	Nominalni sadržaj <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713 u tehničkom proizvodu i formulaciji iznosi najmanje: $1 \cdot 10^{12}$ CFU/kg najviše: $3 \cdot 10^{13}$ CFU/kg Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Pri izdavanju odobrenja za sredstva za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713 za primjenu prskanjem na otvorenom, radi zaštite ne ciljanih organizama, uključujući pčele, potrebno je: - odobriti primjenu u polju na kulturama u cvatnji ili u razdoblju cvatnje korova u polju samo u doba dana kad pčele nisu na ispaši, - provoditi mjere za smanjenje rizika radi smanjenja zanošenja izvan polja (npr. razmatranje primjene sigurnosnih razmaka i mlaznica koje smanjuju zanošenje). Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. Osim toga, potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012, - specifikaciju komercijalno proizvedenog tehničkog materijala u sredstvima za zaštitu bilja, - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava.

9. U dijelu A Popisa briše se unos 193.

10. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
159.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012 (2), - zaštitu divljih oprašivača (posebno ličinki pčela medarica i bumbara). Uvjeti uporabe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857 niže od 10^5 CFU/g u trenutku berbe.

11. U dijelu A Popisa briše se unos 195.

12. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
163.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava.

						- osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012 . Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine aktivne tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 niže od 10^5 CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.
--	--	--	--	--	--	---

13. U dijelu A Popisa briše se unos 195.

14. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
165.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - Zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine aktivne tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 niže od 10^5 CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

15. U dijelu A Popisa briše se unos 195.

16. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
166.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od jednog dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine aktivne tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 niže od 10^5 CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

17. U dijelu A Popisa briše se unos 195.

18. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
164.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je posebnu pozornost na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju tvarima koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti uporabe uključuju uporabu odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uvjeta i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012 . Uvjeti uporabe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju razine aktivne tvari <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 niže od 10^5 CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

19. U dijelu A Popisa, unos 128. za dimoksistrobin se mijenja i glasi:

Br.	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
128	Dimoksistrobin CAS br. 149961-52-4 CIPAC br. 739	(E)-o-(2,5-dimetilfenoksimetil)-2-metoksiimino-N-metilfenilacetamid	≥ 980 g/kg	1.10.2006.	Uvoz fitofarmaceutskih sredstava koja sadrže ovu aktivnu tvar (dimoksistrobin) je dozvoljen do 31.1.2024. godine a prodaja, skladištenje i uporaba je dozvoljena do 31.7.2024. godine	DIO A Dopušten za upotrebu samo kao fungicid. DIO B Prilikom ocjene dokumentacije za registraciju FFS koje sadržava dimoksistrobin za upotrebu u zaštićenom prostoru, potrebno je obratiti posebnu pažnju na uslove iz člana 23. stava 1. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima i osigurati, da se svi potrebni podaci i informacije dostave prije odlučivanja o registraciji. Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne supstance od strane relevantnih tijela Evropske unije. U ovoj cjelokupnoj ocjeni potrebno je: – obratiti posebnu pažnju na zaštitu podzemnih voda pri upotrebi aktivne materije na poljoprivrednim kulturama koje imaju slabu sposobnost upijanja, i/ili na područjima s osjetljivim (lahkim) zemljištem ili nepovoljnim klimatskim uslovima. – obratiti posebnu pažnju na zaštitu vodenih organizama. Uslovi upotrebe trebaju uključivati, tamo gdje je to prikladno, mjere za smanjenje rizika.

20. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 218., očetna kiselina, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
21. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 219., aluminijev amonijev sulfat, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
22. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 220., aluminijev silikat, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
23. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 223., kalcijev karbid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
24. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 227., etilen, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
25. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 228., ekstrakt čajevca, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
26. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 229., ostaci destilacije masti, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
27. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 230., masne kiseline C7 do C20, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
28. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 232., giberelinska kiselina, datum se zamjenjuje datumom 15.7.2025.
29. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 233., giberelini, datum se zamjenjuje datumom 15.7.2025.
30. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 234., hidrolizirane bjelanjčevine, datum se zamjenjuje datumom 15.4.2025.
31. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 235., željezov sulfat, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
32. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 241., biljna ulja/ulje klinčića, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
33. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 242., biljna ulja/ulje uljane repice, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
34. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 243., biljna ulja/ ulje klasaste metvice, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
35. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 246., piretrini, datum se zamjenjuje datumom 15.6.2026.
36. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 257., urea, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
37. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 260., aluminijev fosfid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
38. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 262., magnezijev fosfid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
39. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 263., cimoksanil, datum se zamjenjuje datumom 15.8.2026.
40. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 264., dodemorf, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
41. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 265., 2,5-diklorbenzojeva kiselina metilester, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
42. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 266., metamitron, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
43. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 267., sulkotrion, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
44. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 268., tebukonazol, datum se zamjenjuje datumom 15.8.2026.
45. U dijelu A Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 305., flonikamid (IKI-220), datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
46. U dijelu B Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 35., halosulfuron-metil, datum se zamjenjuje datumom 31.3.2025.
47. U dijelu B Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 44., maltodekstrin, datum se zamjenjuje datumom 28.2.2026.
48. U dijelu B Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 55., penflufen, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2024.
49. U dijelu B Popisa u šestom stupcu, prestanak odobrenja, u retku 75., *Bacillus pumilus* QST 2808, datum se zamjenjuje datumom 31.8.2024.
50. U dijelu A Popisa briše se unos 247. za kvarcni pijesak.

51. U dijelu D dodaje se sljedeći unos:

Broj	Trivijalni naziv	Kemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
44.	Kvarcni pijesak (ne postoji uobičajeni naziv prema ISO-u) 1. 7631-86-9 (CAS) 2. 14808-60-7 (CAS) 855 (CIPAC) [Dosađ su se navodili kao: CAS broj: 14808-60-7 CIPAC broj: nije dodijeljen]	1. Silicijev dioksid 2. Kvarc	915 g/kg Nečistoća kristalni silicijev dioksid promjera čestica ≤ 10 μm izaziva zabrinutost u toksikološkom smislu i ne smije prelaziti razinu od 0,1 % čestica u tehničkom materijalu.	1.9.2023.	31.8.2038.	Za provođenje jedinstvenih načela iz propisa o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. Uvjeti uporabe prema potrebi uključuju mjere za smanjenje rizika.

Izmjene Popisa aktivnih tvari dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH objavljuju se u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa izmjenama popisa u Europskoj uniji.

Ovim Izmjenama Popisa aktivnih tvari dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH preuzimaju se odredbe:

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/998 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* ABTS-351 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/999 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* soj AM65-52 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1000 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* GC-91 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1001 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus amyloliquefaciens* soj QST 713 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1002 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* soj ABTS-1857 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1003 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* EG2348 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1004 od 23. maja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* SA-11 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1005 od 23. svibnja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* SA-12 u skladu

s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1021 od 24. svibnja 2023. o produljenju odobrenja aktivne tvari *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* PB 54 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1436 od 10. srpnja 2023. o neproduljenju odobrenja aktivne tvari dimoksistrobin u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni provedbenih uredbi Komisije (EU) br. 540/2011 i (EU) 2015/408
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1446 od 12. srpnja 2023. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u pogledu produljenja roka važenja odobrenja aktivnih tvari 2,5-diklorbenzojeva kiselina metilester, octena kiselina, aluminijev amonijev sulfat, aluminijev fosfid, aluminijev silikat, kalcijev karbid, cimoksanil, dodemorf, etilen, ekstrakt čajevca, ostaci destilacije masti, masne kiseline C7 do C20, flonikamid (IKI-220), giberelinska kiselina, giberelini, halosulfuron-metil, hidrolizirane bjelancevine, željezov sulfat, magnezijev fosfid, maltodekstrin, metamitron, biljna ulja/ulje klinčića, biljna ulja/ulje uljane repice, biljno ulje/ulje klasaste metvice, piretrini, sulkotriol, tebukonazol i urea.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1447 od 12. srpnja 2023. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u pogledu roka važenja odobrenja aktivnih tvari *Bacillus pumilus* QST 2808 i penflufen.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1488 od 6. srpnja 2023. o produženju odobrenja aktivne tvari niskog rizika kvarcni pijesak u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.

Navođenje odredbi Uredbi vrši se isključivo u svrhu praćenja i informisanja o preuzimanju pravne tečevine Europske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Izmjene Popisa aktivnih tvari dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH stupaju na snagu narednog dana od dana potpisivanja.

Broj 08-02-2-79-35/23
29. kolovoza 2023. godine
Sarajevo

Direktor
Predrag Jović, v. r.

На основу члана 29. Закона о фитофармацеутским средствима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 49/04), Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља објављује

ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ СПИСКА АКТИВНИХ МАТЕРИЈА ДОЗВОЉЕНИХ ЗА УПОТРЕБУ У ФИТОФАРМАЦЕУТСКИМ СРЕДСТВИМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Списак активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 17/23, 39/23, 49/23) (у даљем тексту: Списак) мијења се како слиједи:

1. У дијелу А Списка брише се унос 195.

2. У дијелу Б додаје се сљедећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
162.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне твари од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на сљедеће: - заштиту корисника узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава. - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитета током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012. Услови употребе укључују сљедеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материја <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 ниже од 10^5 CFU/g у складу с препоруком EFSA-e.

3. У дијелу А Списка брише се унос 194. за *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* сој AM65-52

4. У дијелу Б додаје се сљедећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
161.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> Сој AM65-52 Збирка култура: ATCC 1276	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7. 2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на сљедеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитета током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012. - заштиту дивљих опрашивача и водених организама (посебно водених бескичмењака из реда Диптера) у случају употреба на отвореном пољу. Услови употребе према потреби укључују конкретне мјере за смањење ризика. Услови употребе укључују мјере за смањење ризика, нпр.: - одговарајућа лична заштитна средства за примјениоце средстава која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> сој AM65-52, - у случају одобрења употреба на јестивим културама, минимални временски размак од три дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују разине материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 ниже од 10^5 CFU/g у тренутку бербе.

5. У дијелу А Списка брише се унос 193.

6. У дијелу Б додаје се сљедећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
160.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7. 2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на сљедеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те

					морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете тијekom производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012. Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 ниже од 10⁵ CFU/g.
--	--	--	--	--	--

7. У дијелу А Списка брише се унос 138. за *Bacillus subtilis* (Cohn 1872) сој QST 713.

8. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
158.	<i>Bacillus amyloliquefaciens</i> сој QST 713	Није примјењиво	Номинални садржај <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> сој QST 713 у техничком производу и формулацији износи најмање: 1 10 ¹² CFU/kg највише: 3 10 ¹³ CFU/kg Нема значајних нечистоћа	1.7. 2023.	30.6. 2038.	При издавању одобрења за средства за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> сој QST 713 за примјену прскањем на отвореном, ради заштите нециљаних организама, укључујући пчеле, потребно је: - одобрити примјену у пољу на културама у цватњи или у раздобљу цватње корова у пољу само у доба дана кад пчеле нису на испашаи, - проводити мјере за смањење ризика ради смањења занашења изван поља (нпр. разматрање примјене сигурносних размака и млазница које смањују занашење). За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. Осим тога, потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете тијekom производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012, - спецификацију комерцијално произведеног техничког материјала у средствима за заштиту биља, - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава.

9. У дијелу А Списка брише се унос 193.

10. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
159.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> сој ABTS-1857	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6. 2038.	За провођење јединствених прописа из прописа о јединственим прописима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012, - заштиту дивљих опрашивача (посебно ларви пчела медарица и бумбара). Услови употребе према потреби укључују конкретне мјере за смањење ризика. Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> сој ABTS-1857 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> сој ABTS-1857 ниже од 10⁵ CFU/g у тренутку бербе.

11. У дијелу А Списка брише се унос 195.

12. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
163.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да увјети употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012 . Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 ниже од 10 ⁵ CFU/g у складу с препоруком EFSA-e.

13. У дијелу А Списка брише се унос 195.

14. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
165.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - Заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012. Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 ниже од 10 ⁵ CFU/g у складу с препоруком EFSA-e.

15. У дијелу А Списка брише се унос 195.

16. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
166.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитете током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012. Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од једног дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 ниже од 10 ⁵ CFU/g у складу с препоруком EFSA-e.

17. У дијелу А Списка брише се унос 195.

18. У дијелу Б додаје се следећи унос:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
164.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54	Није примјењиво	Нема значајних нечистоћа	1.7.2023.	30.6.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. У тој укупној процјени потребно је обратити посебну пажњу на следеће: - заштиту корисника, узимајући у обзир да се микроорганизми сами по себи сматрају материјама које могу узроковати преосјетљивост, те морају осигурати да услови употребе укључују употребу одговарајућих личних заштитних средстава, - осигурава ли произвођач строго одржавање околишних услова и анализу контроле квалитета током производног поступка ради поштовања граничних вриједности микробиолошке контаминације из радног документа SANCO/12116/2012 . Услови употребе укључују следеће мјере за смањење ризика: - минимални временски размак од два дана између примјене средстава за заштиту биља која садржавају <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 и бербе јестивих култура које се конзумирају свјеже, осим ако доступни измјерени или процијењени подаци о остацима показују нивое активне материје <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 ниже од 10 ⁵ CFU/g у складу с препоруком EFSA-е.

19. У дијелу А Списка, унос 128. за димоксистробин се мијења и гласи:

Бр.	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
128	Dimoksistrobin CAS br. 149961-52-4 CIPAC br. 739	(E)-o-(2,5-dimetilfenoksi metil)-2-metoksiiimino-N-metilfenilaceta mid	≥ 980 g/kg	1.10.2006.	Увоз фитофармацеутичких средстава која садрже ову активну материју(дим оксистробин) је дозвољен до 31.1.2024. године а продаја, складиштење и употреба је дозвољена до 31.7.2024. године	ДИО А Допуштен за употребу само као фунгицид. ДИО Б Приликом оцјене документације за регистрацију ФФС које садржава димоксистробин за употребу у заштићеном простору, потребно је обратити посебну пажњу на услове из члана 23. става 1. Закона о фитофармацеутичким средствима и осигурати, да се сви потребни подаци и информације доставе прије одлучивања о регистрацији. За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцјењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне супстанце од стране релевантних тијела Европске уније. У овој cjелокупној оцјени потребно је: - обратити посебну пажњу на заштиту подземних вода при употреби активне материје на пољопривредним културама које имају слабу способност упијања, и/или на подручјима с осјетљивим (лаким) земљиштем или неповољним климатским условима. - обратити посебну пажњу на заштиту водених организама. Услови употребе требају укључивати, тамо гдје је то прикладно, мјере за смањење ризика.

20. У дијелу А Пописа у шестој колони, престанак одобрења, у реду 218., osetna kiselina, датум се замјењује датумом 30.11.2026.

21. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 219., aluminijum amonijum sulfat, датум се замјењује датумом 15.12.2024.

22. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 220., aluminijum silikat, датум се замјењује датумом 15.12.2024.

23. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 223., kalcijum karbid, датум се замјењује датумом 30.11.2026.

24. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 227., etilen, датум се замјењује датумом 30.11.2026.

25. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 228., ekstrakt čajevca, датум се замјењује датумом 31.1.2026.

26. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 229., ostaci destilacije masti, датум се замјењује датумом 15.12.2024.

27. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 230., masne kiseline C 7 do C 20, датум се замјењује датумом 15.12.2024.

28. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 232., giberelinska kiselina, датум се замјењује датумом 15.7.2025.

29. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 233., giberelini, датум се замјењује датумом 15.7.2025.

30. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 234., hidrolizirane bjelančevine, датум се замјењује датумом 15.4.2025.

31. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 235., željezo sulfat, датум се замјењује датумом 30.11.2026.

32. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 241., biljna ulja/ulje klinčića, датум се замјењује датумом 31.1.2026.

33. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 242., biljna ulja/ulje uljane repice, датум се замјењује датумом 15.12.2024

34. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 243., biljna ulja/ulje klasaste metvice, датум се замјењује датумом 31.1.2026.
35. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 246., piretrini, датум се замјењује датумом 15.6.2026.
36. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 257., urea, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
37. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 260.,aluminijum fosfid, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
38. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 262., magnezijum fosfid, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
39. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 263., cimoksani, датум се замјењује датумом 15.8.2026.
40. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 264., dodemorf, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
41. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 265., 2,5- dihlorbenzojeva kiselina metilester, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
42. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 266., metamitron, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
43. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 267., sulkotriol, датум се замјењује датумом 30.11.2026.
44. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 268., tebukonazol, датум се замјењује датумом 15.8.2026.
45. У дијелу А Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 305., flonikamid (IKI-220), датум се замјењује датумом 30.11.2026.
46. У дијелу Б Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 35., halosulfuron-metil, датум се замјењује датумом 31.3.2025.
47. У дијелу Б Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 44., maltodekstrin, датум се замјењује датумом 28.2.2026.
48. У дијелу Б Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 55., penflufen, датум се замјењује датумом 31.1.2024.
49. У дијелу Б Списка у шестој колони, престанак одобрења, у реду 75., *Bacillus pumilus* QST 2808, датум се замјењује датумом 31.8.2024.
50. У дијелу А Списка брише се унос 247. за кварцни пијесак.
51. У дијелу Д додаје се сљедећи унос:

Број	Тривијални назив	Хемијски назив према IUPAC-у	Чистоћа	Ступање на снагу	Рок важења одобрења	Посебне одредбе
44.	Kvarcni pijesak (не постоји уобичајени назив према ISO-у) 1. 7631-86-9 (CAS) 2. 14808-60-7 (CAS)855 (CIPAC) [До сад су се наводили као: CAS број : 14808-60-7 CIPAC број: није додијељен]	1. Silicijev dioksid 2. Kvarc	915 g/kg Нечистоћа кристални силицијев диоксид промјера честица $\leq 10 \mu\text{m}$ изазива забринутост у токсиколошком смислу и не смије прелазити ниво од 0,1 % честица у техничком материјалу.	1.9.2023.	31.8.2038.	За провођење јединствених принципа из прописа о јединственим принципима за оцењивање ФФС, при доношењу одлуке о регистрацији узимају се у обзир и закључци поступка разматрања активне материје од стране релевантних тијела Европске уније. Услови употребе- према потреби укључују мјере за смањење ризика.

Измјене Списка активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у БиХ објављују се у "Службеном гласнику БиХ" у складу са измјенама и допунама Списка у Европској унији.

Овим Измјенама Списка активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у БиХ преузимају се одредбе:

- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/998 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* ABTS-351 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/999 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* сој AM65-52 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1000 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *Aizawai* GC-91 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.

- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1001 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus amyloliquefaciens* сој QST 713 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1002 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* сој ABTS-1857 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1003 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* EG2348 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1004 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* SA-11 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.

- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1005 од 23. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* SA-12 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1021 од 24. маја 2023. о продужењу одобрења активне материје *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* PB 54 у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1436 од 10. јула 2023. о непродужењу одобрења активне материје *dimoksistobin* у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени проведбених уредби Комисије (ЕУ) бр. 540/2011 и (ЕУ) 2015/408.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1446 од 12. јула 2023. о измјени Проведбене уредбе (ЕУ) бр. 540/2011 у погледу продужења рока важења одобрења активних материја 2,5-diklorbenzojeva kiselina metilester, octena kiselina, aluminijev amonijev sulfat, aluminijev fosfid, aluminijev silikat, kalcijev karbid, cimoksamil, dodemorf, etilen, ekstrakt čajevca, ostaci destilacije masti, masne kiseline C7 do C20, flonikamid (IKI-220), giberelinska kiselina, giberelini, halosulfuron-metil, hidrolizirane

bjelančevine, željezov sulfat, magnezijev fosfid, maltodekstrin, metamitron, biljna ulja/ulje klinčica, biljna ulja/ulje uljane repice, biljno ulje/ulje klasaste metvice, piretrini, sulcotrion, tebukonazol и urea.

- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1447 од 12. јула 2023. о измјени Проведбене уредбе (ЕУ) бр. 540/2011 у погледу рока важења одобрења активних материја *Bacillus pumilus* QST 2808 и penflufen.
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2023/1488 од 6. јула 2023. о продужењу одобрења активне материје ниског ризика кварцни пијесак у складу с Уредбом (ЕЗ) бр. 1107/2009 Европског парламента и Вијећа те о измјени Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 540/2011.

Навођење одредби Уредби врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне течевине Европске уније у законодавство Босне и Херцеговине.

Измјене Списка активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у БиХ ступају на снагу наредног дана од дана потписивања.

Број 08-02-2-79-35/23
29. августа 2023. године
Сарајево

Директор
Предраг Јовић, с. р.

Na osnovu člana 29. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja objavljuje

IZMJENE I DOPUNE SPISKA AKTIVNIH MATERIJA DOZVOLJENIH ZA UPOTREBU U FITOFARMACEUTSKIM SREDSTVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Spisak aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 17/23, 39/23, 49/23) (u daljem tekstu: Spisak) mijenja se kako slijedi:

1. U dijelu A Spiska briše se unos 195.
2. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
162.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne tvari od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe aktivne materija <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> ABTS-351 niže od 10⁵ CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

3. U dijelu A Spiska briše se unos 194. za *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* soj AM65-52.

4. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
161.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> soj AM65-52 Zbirka kultura: ATCC 1276	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30. 6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvaliteta tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. - zaštitu divljih oprašivača i vodenih organizama (posebno vodenih beskičmenjaka iz reda Diptera) u slučaju upotreba na otvorenom polju. Uslovi upotrebe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uslovi upotrebe uključuju mjere za smanjenje rizika, npr.: - odgovarajuća lična zaštitna sredstva za primjenitelje sredstava koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> soj AM65-52, - u slučaju odobrenja upotreba na jestivim kulturama, minimalni vremenski razmak od tri dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivo materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>israelensis</i> AM65-52 niže od 10^5 CFU/g u trenutku berbe.

5. U dijelu A Popisa briše se unos 193.

6. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
160.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012, - zaštitu divljih oprašivača (posebno larvi pčela medarica i bumbara). Uslovi upotrebe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivo materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> GC-91 niže od 10^5 CFU/g u trenutku berbe.

7. U dijelu A Spiska briše se unos 138. za *Bacillus subtilis* (Cohn 1872) soj QST 713.

8. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
158.	<i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713	Nije primjenjivo	Nominalni sadržaj <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713 u tehničkom proizvodu i formulaciji iznosi najmanje: $1 \cdot 10^{12}$ CFU/kg	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Pri izdavanju odobrenja za sredstva za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus amyloliquefaciens</i> soj QST 713 za primjenu prskanjem na otvorenom, radi zaštite ne ciljanih organizama, uključujući pčele, potrebno je: - odobriti primjenu u polju na kulturama u cvatnji ili u razdoblju cvatnje korova u polju samo u doba dana kad pčele nisu na ispaši, - provoditi mjere za smanjenje rizika radi smanjenja zanošenja izvan polja (npr. razmatranje primjene sigurnosnih razmaka i mlaznica koje smanjuju zanošenje). Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji

			najviše: 3 10 ¹³ CFU/kg Nema značajnih nečistoća			uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. Osim toga, potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tijekom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012, - specifikaciju komercijalno proizvedenog tehničkog materijala u sredstvima za zaštitu bilja, - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava.
--	--	--	---	--	--	---

9. U dijelu A Spiska briše se unos 193.

10. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
159.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih propisa iz propisa o jedinstvenim propisima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012 (2), - zaštitu divljih oprašivača (posebno larvi pčela medarica i bumbara). Uslovi upotrebe prema potrebi uključuju konkretne mjere za smanjenje rizika. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>aizawai</i> soj ABTS-1857 niže od 10 ⁵ CFU/g u trenutku berbe.

11. U dijelu A Spiska briše se unos 195.

12. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
163.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7. 2023.	30.6. 2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uvjeti upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe aktivne materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> EG2348 niže od 10 ⁵ CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

13. U dijelu A Spiska briše se unos 195.

14. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
165.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije.

						U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - Zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe aktivne materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-11 niže od 10⁵ CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.
--	--	--	--	--	--	---

15. U dijelu A Spiska briše se unos 195.

16. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
166.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od jednog dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe aktivne materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> SA-12 niže od 10⁵ CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

17. U dijelu A Spiska briše se unos 195.

18. U dijelu B dodaje se sljedeći unos:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
164.	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54	Nije primjenjivo	Nema značajnih nečistoća	1.7.2023.	30.6.2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. U toj ukupnoj procjeni potrebno je obratiti posebnu pažnju na sljedeće: - zaštitu korisnika, uzimajući u obzir da se mikroorganizmi sami po sebi smatraju materijama koje mogu uzrokovati preosjetljivost, te moraju osigurati da uslovi upotrebe uključuju upotrebu odgovarajućih ličnih zaštitnih sredstava, - osigurava li proizvođač strogo održavanje okolišnih uslova i analizu kontrole kvalitete tokom proizvodnog postupka radi poštovanja graničnih vrijednosti mikrobiološke kontaminacije iz radnog dokumenta SANCO/12116/2012. Uslovi upotrebe uključuju sljedeće mjere za smanjenje rizika: - minimalni vremenski razmak od dva dana između primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 i berbe jestivih kultura koje se konzumiraju svježe, osim ako dostupni izmjereni ili procijenjeni podaci o ostacima pokazuju nivoe aktivne materije <i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> PB 54 niže od 10⁵ CFU/g u skladu s preporukom EFSA-e.

19. U dijelu A Spiska, unos 128. za dimoksistrobin se mijenja i glasi:

Br.	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
128	Dimoksistrobin CAS br. 149961-52-4 CIPAC br. 739	(E)-o-(2,5-dimetilfenoksimetil)-2-metoksiimino-N-metilfenilacetamid	≥ 980 g/kg	1.10.2006.	Uvoz fitofarmaceutskih sredstava koja sadrže ovu aktivnu materiju (dimoksistrobin) je dozvoljen do 31.1.2024. godine a prodaja, skladištenje i upotreba je dozvoljena do 31.7.2024. godine	DIO A Dopušten za upotrebu samo kao fungicid. DIO B Prilikom ocjene dokumentacije za registraciju FFS koje sadržava dimoksistrobin za upotrebu u zaštićenom prostoru, potrebno je obratiti posebnu pažnju na uslove iz člana 23. stava 1. Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima i osigurati, da se svi potrebni podaci i informacije dostave prije odlučivanja o registraciji. Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne supstance od strane relevantnih tijela Evropske unije. U ovoj cjelokupnoj ocjeni potrebno je: – obratiti posebnu pažnju na zaštitu podzemnih voda pri upotrebi aktivne materije na poljoprivrednim kulturama koje imaju slabu sposobnost upijanja, i/ili na područjima s osjetljivim (lahkim) zemljištem ili nepovoljnim klimatskim uslovima. – obratiti posebnu pažnju na zaštitu vodenih organizama. Uslovi upotrebe trebaju uključivati, tamo gdje je to prikladno, mjere za smanjenje rizika.

20. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 218., očetna kiselina, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
21. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 219., aluminijev amonijev sulfat, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
22. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 220., aluminijev silikat, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
23. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 223., kalcijev karbid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
24. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 227., etilen, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
25. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 228., ekstrakt čajevca, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
26. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 229., ostaci destilacije masti, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
27. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 230., masne kiseline C7 do C20, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
28. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 232., giberelinska kiselina, datum se zamjenjuje datumom 15.7.2025.
29. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 233., giberelini, datum se zamjenjuje datumom 15.7.2025.
30. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 234., hidrolizirane bjelančevine, datum se zamjenjuje datumom 15.4.2025.
31. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 235., željezov sulfat, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
32. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 241., biljna ulja/ulje klinčića, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
33. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 242., biljna ulja/ulje uljane repice, datum se zamjenjuje datumom 15.12.2024.
34. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 243., biljna ulja/ ulje klasaste metvice, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2026.
35. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 246., piretrini, datum se zamjenjuje datumom 15.6.2026.
36. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 257., urea, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
37. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 260., aluminijev fosfid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
38. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 262., magnezijev fosfid, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
39. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 263., cimoksanil, datum se zamjenjuje datumom 15.8.2026.
40. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 264., dodemorf, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
41. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 265., 2,5-diklorbenzojeva kiselina metilester, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
42. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 266., metamitron, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
43. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 267., sulkotrion, datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
44. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 268., tebukonazol, datum se zamjenjuje datumom 15.8.2026.
45. U dijelu A Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 305., flonikamid (IKI-220), datum se zamjenjuje datumom 30.11.2026.
46. U dijelu B Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 35., halosulfuron-metil, datum se zamjenjuje datumom 31.3.2025.
47. U dijelu B Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 44., maltodekstrin, datum se zamjenjuje datumom 28.2.2026.
48. U dijelu B Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 55., penflufen, datum se zamjenjuje datumom 31.1.2024.
49. U dijelu B Spiska u šestoj koloni, prestanak odobrenja, u redu 75., *Bacillus pumilus* QST 2808, datum se zamjenjuje datumom 31.8.2024.
50. U dijelu A Spiska briše se unos 247. za kvarcni pijesak.

51. U dijelu D dodaje se sljedeći unos:

Broj	Trivijalni naziv	Hemijski naziv prema IUPAC-u	Čistoća	Stupanje na snagu	Rok važenja odobrenja	Posebne odredbe
44.	Kvarcni pijesak (ne postoji uobičajeni naziv prema ISO-u) 1. 7631-86-9 (CAS) 2. 14808-60-7 (CAS)855 (CIPAC) [Dosad su se navodili kao: CAS broj: 14808-60-7 CIPAC broj: nije dodijeljen]	1. Silicijev dioksid 2. Kvarc	915 g/kg Nečistoća kristalni silicijev dioksid promjera čestica ≤ 10 μm izaziva zabrinutost u toksikološkom smislu i ne smije prelaziti nivo od 0,1 % čestica u tehničkom materijalu.	1.9.2023.	31.8.2038.	Za provođenje jedinstvenih principa iz propisa o jedinstvenim principima za ocjenjivanje FFS, pri donošenju odluke o registraciji uzimaju se u obzir i zaključci postupka razmatranja aktivne materije od strane relevantnih tijela Evropske unije. Uslovi upotrebe- prema potrebi uključuju mjere za smanjenje rizika.

Izmjene Spiska aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH objavljuju se u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa izmjenama spiska u Evropskoj uniji.

Ovim Izmjenama Spiska aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH preuzimaju se odredbe:

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/998 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* ABTS-351 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/999 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* soj AM65-52 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1000 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* GC-91 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1001 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus amyloliquefaciens* soj QST 713 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1002 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* soj ABTS-1857 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1003 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* EG2348 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1004 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* SA-11 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1005 od 23. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije

Bacillus thuringiensis subsp. *kurstaki* SA-12 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1021 od 24. maja 2023. o produženju odobrenja aktivne materije *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* PB 54 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1436 od 10. jula 2023. o neproduženju odobrenja aktivne materije dimoksistrobin u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni provedbenih uredbi Komisije (EU) br. 540/2011 i (EU) 2015/408.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1446 od 12. jula 2023. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u pogledu produženja roka važenja odobrenja aktivnih materija 2,5-diklorbenzojeva kiselina metilester, octena kiselina, aluminijev amonijev sulfat, aluminijev fosfid, aluminijev silikat, kalcijev karbid, cimoksanil, dodemorf, etilen, ekstrakt čajevca, ostaci destilacije masti, masne kiseline C7 do C20, flonikamid (IKI-220), giberelinska kiselina, giberelini, halosulfuron-metil, hidrolizirane bjelancevine, željezov sulfat, magnezijev fosfid, maltodekstrin, metamitron, biljna ulja/ulje klinčića, biljna ulja/ulje uljane repice, biljno ulje/ulje klasaste metvice, piretrini, sulkotrin, tebukonazol i urea.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1447 od 12. jula 2023. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u pogledu roka važenja odobrenja aktivnih materija *Bacillus pumilus* QST 2808 i penflufen.
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1488 od 6. jula 2023. o produženju odobrenja aktivne materije niskog rizika kvarcni pijesak u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 540/2011.

Navođenje odredbi Uredbi vrši se isključivo u svrhu praćenja i informisanja o preuzimanju pravne tečevine Evropske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Izmjene Spiska aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH stupaju na snagu narednog dana od dana potpisivanja.

Broj 08-02-2-79-35/23
29. augusta 2023. godine
Sarajevo

Direktor
Predrag Jović, s. r.

AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

852

Na temelju članka 7. stavak 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i članka 8. stavak 2. točka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

PRIOPĆENJE O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA SRPANJ 2023. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za srpanj 2023. godine iznosi 1 262 KM.

Broj 10-43-7-1-747-2/23
18. rujna 2023. godine
Sarajevo

Ravnateljica
Vesna Čužić, v. r.

Na osnovu člana 7 stav 2 Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i člana 8. stav 2. tačka x) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPŠTEŃJE O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLATI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA JULI 2023. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plata po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine iznosi 1 262 KM.

Broj 10-43-7-1-747-2/23
18. septembra 2023. godine
Sarajevo

Direktor
Vesna Ħyžiĥ, c. p.

Na osnovu člana 7. stav 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i člana 8. stav 2. tačka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPĆENJE O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA JULI 2023. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine iznosi 1 262 KM.

Broj 10-43-7-1-747-2/23
18. septembra 2023. godine
Sarajevo

Direktorica
Vesna Čužić, s. r.

853

Na temelju članka 8. stavak 2. točka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

PRIOPĆENJE O PROSJEČNOJ MJESEČNOJ BRUTO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA SRPANJ 2023. GODINE

Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za srpanj 2023. godine iznosi 1 944 KM.

Broj 10-43-7-1-747-3/23
18. rujna 2023. godine
Sarajevo

Ravnateljica
Vesna Čužić, v. r.

Na osnovu člana 8 stav 2 tačka x) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPŠTEŃJE O PROSJEČNOJ MJESEČNOJ BRUTO PLATI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA JULI 2023. GODINE

1. Prosječna mjesečna bruto plata po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine iznosi 1 944 KM.

Broj 10-43-7-1-747-3/23
18. septembra 2023. godine
Sarajevo

Direktor
Vesna Ħyžiĥ, c. p.

Na osnovu člana 8. stav 2. tačka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPĆENJE O PROSJEČNOJ MJESEČNOJ BRUTO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA JULI 2023. GODINE

1. Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine iznosi 1 944 KM.

Broj 10-43-7-1-747-3/23
18. septembra 2023. godine
Sarajevo

Direktorica
Vesna Čužić, s. r.

VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

854

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

**ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU**

I
Za suca Općinskog suda u Sarajevu imenuje se **Kolašinac Aleksandra**.

II
Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3090-2/2023
07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

**ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОПШТИНСКИ СУД У
САРАЈЕВУ**

I
За судију Општинског суда у Сарајеву именује се **Колашинац Александра**.

II
Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III
Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3090-2/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

**ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OPĆINSKI SUD U
SARAJEVU**

I
Za sudiju Općinskog suda u Sarajevu imenuje se **Kolašinac Aleksandra**.

II
Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3090-2/2023
07. septembra 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

855

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

**ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU**

I
Za suca Općinskog suda u Sarajevu imenuje se **Hadžimerović Nermina**.

II
Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3091-2/2023
07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

**ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОПШТИНСКИ СУД У
САРАЈЕВУ**

I
За судију Општинског суда у Сарајеву именује се **Хаџимеровић Нермина**.

II
Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III
Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3091-2/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

**ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OPĆINSKI SUD U
SARAJEVU**

I
Za sudiju Općinskog suda u Sarajevu imenuje se **Hadžiomerović Nermina**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3091-2/2023

07. septembra 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH

Halil Lagumdžija, s. r.

856

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U OKRUŽNI PRIVREDNI SUD U BANJA LUCI

I

Za suca Okružnog privrednog suda u Banja Luci imenuje se **Čegar Sanja**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3092-2/2023

07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH

Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОКРУЖНИ ПРИВРЕДНИ СУД У БАЊА ЛУЦИ

I

За судију Округног привредног суда у Бања Луци именује се **Чегар Сања**.

II

Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3092-2/2023

07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ

Халил Лагумџија, с. р.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15,

93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OKRUŽNI PRIVREDNI SUD U BANJA LUCI

I

Za sudiju Okružnog privrednog suda u Banja Luci imenuje se **Čegar Sanja**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3092-2/2023

07. septembra 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH

Halil Lagumdžija, s. r.

857

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

I

Za suca Općinskog suda u Sarajevu imenuje se **Saračević Anida**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3093-2/2023

07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH

Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ

I

За судију Општинског суда у Сарајеву именује се **Сарачевић Анида**.

II

Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudske i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudske i tužilačke vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

858

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и

тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

859

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

III

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OKRUŽNI SUD U ISTOČNOM SARAJEVU

I

Za sudiju Okružnog suda u Istočnom Sarajevu imenuje se **Okuka Jelena**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3099-2/2023
07. septembra 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

863

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U OPĆINSKI SUD U ZENICI

I

Za suca Općinskog suda u Zenici imenuje se **Tikvina Dalibor**.

II

Imenovani stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3099-2/2023
07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OPŠTINSKI SUD U ZENICI

I

Za sudiju Opštinskog suda u Zenici imenuje se **Tikvina Dalibor**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3099-2/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OPĆINSKI SUD U ZENICI

I

Za sudiju Općinskog suda u Zenici imenuje se **Tikvina Dalibor**.

II

Imenovani stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број 04-07-3-3099-2/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТВ-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

864

Temeljem članka 88. stavak (1) točka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O PRESTANKU MANDATA

Rudeš Bosiljki, sucu Kantonalnog suda u Širokom Brijegu, prestaje mandat suca tog suda, sa danom 20.09.2023. godine, zbog odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Temeljem službene evidencije Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće), konstatovano je da Rudeš Bosiljka, sudac Kantonalnog suda u Širokom Brijegu, dana 20.09.2023. godine, navršava starosnu dob od sedamdeset (70) godina života.

Člankom 88. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o VSTV-u BiH), propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je kada navršje starosnu dob propisanu za obavezan odlazak u mirovinu. Prema članku 90. Zakona o VSTV-u BiH, propisana starosna dob za obavezan odlazak u mirovinu je navršenih sedamdeset (70) godina života.

Temeljem navedenog, utvrđeno je da su ispunjeni uslovi za prestanak mandata radi obaveznog odlaska u mirovinu, a što je u konkretnom slučaju 20.09.2023. godine, te je temeljem odredbe članka 88. stavka (1) točka a) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika VSTV-a BiH, donesena odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-3104-1/2023
07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 88. став (1) тачка д) Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Рудеш Босилјки, судији Кантоналног суда у Широком Бријегу, престаје мандат судије тог суда, са даном 20.09.2023. године, због одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет), констатовано је да Рудеш Босилјка, судија Кантоналног суда у Широком Бријегу, дана 20.09.2023. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТС-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТС-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у mirovinu је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у mirovinu, а што је у конкретном случају 20.09.2023. године, те је на основу одредбе члана 88. став (1) тачка а) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТС-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Број 04-07-3-3104-1/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

На основу члана 88. став (1) тачка а) Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Rudeš Bosiljki, судији Кантоналног суда у Широком Бријегу, престаје мандат судије тог суда, са даном 20.09.2023. године, због одласка у mirovinu.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вјеће), констатовано је да Рудеш Босилјка, судија Кантоналног суда у Широком Бријегу, дана 20.09.2023. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТВ-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТВ-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у пензију је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 20.09.2023. године, те је на основу одредбе члана 88. став (1) тачка а) Закона о ВСТВ-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТВ-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Број 04-07-3-3104-1/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТВ-а БиХ
Halil Lagumdžija, s. r.

865

Темелјем члана 17. ставак 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донијело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУКА У ОСНОВНИ СУД У ВЛАСЕНИЦИ

I

За сука Основног суда у Власеници именује се **Božić Darko**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3105-2/2023
07. rujna 2023. године

Предсједник ВСТВ-а БиХ
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ВЛАСЕНИЦИ

I

За судију Основног суда у Власеници именује се **Božić Darko**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3105-2/2023
07. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudske i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U VLAŠENICI

I

Za sudiju Osnovnog suda u Vlasenici imenuje se **Božić Dario**.

II

Imenovani stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3105-2/2023
07. septembra 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

866

Temeljem članka 88. stavak (1) točka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O PRESTANKU MANDATA

Terzić Suzani, sucu Općinskog suda u Livnu, prestaje mandat suca tog suda, sa danom 28.09.2023. godine, zbog odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Obrazložjenje

Temeljem službene evidencije Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće), konstatovano je da Terzić Suzana, sudac Općinskog suda u Livnu, dana 28.09.2023. godine, navršava starosnu dob od sedamdeset (70) godina života.

Člankom 88. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o VSTV-u BiH), propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je kada navršše starosnu dob propisanu za obavezan odlazak u mirovinu. Prema članku 90. Zakona o VSTV-u BiH, propisana starosna dob za obavezan odlazak u mirovinu je navršenih sedamdeset (70) godina života.

Temeljem navedenog, utvrđeno je da su ispunjeni uslovi za prestanak mandata radi obaveznog odlaska u mirovinu, a što je u konkretnom slučaju 28.09.2023. godine, te je temeljem odredbe

članka 88. stavka (1) točka a) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika VSTV-a BiH, donesena odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-3106-1/2023
28. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 88. став (1) тачка д) Закона о Високом судском и тужилачком савету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године. донио

ОДЛУКУ

О ПРЕСТАНКУ МАНЛАТА

Терзић Сузани, судији Општинског суда у Ливну,
престаје мандат судије тог суда, са даном 28.09.2023. године,
због одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет), констатовано је да Терзић Сузана, судија Општинског суда у Ливну, дана 28.09.2023. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТС-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТС-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у мировину је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 28.09.2023. године, те је на основу одредбе члана 88. став (1) тачка а) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТС-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Број 04-07-3-3106-1/2023
28. септембра 2023. године

Предсједник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумџија, с. р.

Na osnovu člana 88. stav (1) tačka a) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU

O PRESTANKU MANDATA

Terzić Suzani, sudiji Općinskog suda u Livnu, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 28.09.2023. godine, zbog odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Temeljem navedenog, utvrđeno je da su ispunjeni uslovi za prestanak mandata radi obaveznog odlaska u mirovinu, a što je u konkretnom slučaju 25.09.2023. godine, te je temeljem odredbe

članka 88. stavka (1) točka a) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika VSTV-a BiH, donesena odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-31081/2023
28. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 88. став (1) тачка д) Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Займовић Хакими, судији Општинског суда у Сарајеву, престаје мандат судије тог суда, са даном 25.09.2023. године, због одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет), констатовано је да **Займовић Хакими**, судија Општинског суда у Сарајеву, дана 25.09.2023. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТС-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТС-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у мировину је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 25.09.2023. године, те је на основу одредбе члана 88. став (1) тачка а) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТС-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-3108-1/2023
28. септембра 2023. године

Председник ВСТС-а БиХ
Халил Лагумија, с. р.

На основу члана 88. став (1) тачка а) Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Займовић Хакими, судији Опћинског суда у Сарајеву, престаје мандат судије тог суда, са даном 25.09.2023. године, због одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вјеће), констатовано је да **Займовић Хакими**, судија Опћинског суда у Сарајеву, дана 25.09.2023. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТВ-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТВ-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у пензију је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 25.09.2023. године, те је на основу одредбе члана 88. став (1) тачка а) Закона о ВСТВ-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТВ-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-3108-1/2023
28. септембра 2023. године

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, s. r.

869

Темелјем чланка 17. ставак 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и чланка 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донијело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИТЕЛСТВО У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

I

За тужитеља Окружног јавног тужитељства у Источном Сарајеву именује се **Беџировић Дžенита**.

II

Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Broj 04-07-3-3109-2/2023
07. rujna 2023. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

I

За тужиоца Окружног јавног тужилаштва у Источном Сарајеву именује се **Бечировић Дžенита**.

sa danom 27.08.2023. godine, radi preuzimanja dužnosti stručnog savjetnika za odnose sa javnošću u Kantonalnom sudu u Zenici.

Članom 118. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje status stručnog saradnika, a jedan od razloga je u *slučaju podnošenja ostavke*.

Na osnovu naprijed navedenog, u skladu sa članom 118. tačka b) Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, donesena je Odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-3110-1/2023

Predsjednik VSTV-a BiH

07. septembra 2023. godine

Halil Lagumdžija, s. r.

871

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU O IMENOVANJU SUCA U SUD BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za suca Suda Bosne i Hercegovine imenuje se **Akova Samra**.

II

Imenovana stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-07-3-3117-2/2023

Predsjednik VSTV-a BiH

07. rujna 2023. godine

Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију Суда Босне и Херцеговине именује се **Акова Самра**.

II

Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3117-2/2023

Предсједник ВСТС-а БиХ

07. септембра 2023. године

Халил Лагумџија, с. р.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ",

бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високосудског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донијело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију Суда Босне и Херцеговине именује се **Акова Самра**.

II

Именована ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3117-2/2023

Предсједник ВСТВ-а БиХ

07. септембра 2023. године

Halil Lagumdžija, s. r.

872

Temeljem članka 17. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 07.09.2023. godine, donijelo

ODLUKU O IMENOVANJU SUCA U SUD BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za suca Suda Bosne i Hercegovine imenuje se **Vukajlović Dragan**.

II

Imenovani stupa na dužnost 02.10.2023. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број 04-07-3-3118-2/2023

Предсједник ВСТВ-а БиХ

07. rujna 2023. године

Halil Lagumdžija, v. r.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију Суда Босне и Херцеговине именује се **Вукajловић Драган**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију Суда Босне и Херцеговине именује се **Ђозо Мирза**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3120-2/2023 Предсједник ВСТС-а БиХ
07. септембра 2023. године **Халил Лагумдџија**, с. р.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донјело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију Суда Босне и Херцеговине именује се **Ђозо Мирза**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3120-2/2023 Предсједник ВСТВ-а БиХ
07. септембра 2023. године **Халил Лагумдџија**, с. р.

875

Темелјем члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донјело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИТЕЛЈА У ТУЖИТЕЛСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За тужитеља Тужитељства Босне и Херцеговине именује се **Храпо Сафет**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3121-2/2023 Предсједник ВСТВ-а БиХ
07. септембра 2023. године **Халил Лагумдџија**, в. р.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ТУЖИЛАШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За тужиоца Тужилаштва Босне и Херцеговине именује се **Храпо Сафет**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3121-2/2023 Предсједник ВСТС-а БиХ
07. септембра 2023. године **Халил Лагумдџија**, с. р.

На основу члана 17. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 и 1/22), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 07.09.2023. године, донјело

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ТУЖИЛАШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За тужиоца Тужилаштва Босне и Херцеговине именује се **Храпо Сафет**.

II

Именовани ступа на дужност 02.10.2023. године.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-3121-2/2023 Предсједник ВСТВ-а БиХ
07. септембра 2023. године **Халил Лагумдџија**, с. р.

KAZALO

VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE

- 841 Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju sredstava tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu za financiranje troškova upućivanja timova za zaštitu i spašavanje iz Bosne i Hercegovine u svrhu pružanja pomoći Vladi Republike Slovenije (hrvatski jezik)
Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju sredstava tekuće rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu za financiranje troškova upućivanja timova za zaštitu i spašavanje iz Bosne i Hercegovine u svrhu pružanja pomoći Vladi Republike Slovenije (srpski jezik)
Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju sredstava tekuće rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu za financiranje troškova upućivanja timova za zaštitu i spašavanje iz Bosne i Hercegovine u svrhu pružanja pomoći Vladi Republike Slovenije (bosanski jezik)
- 842 Odluka o odobravanju novog zapošljavanja Generalnom tajništvu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
Odluka o odobravanju novog zapošljavanja Generalnom sekretarijatu Savjeta ministara Bosne i Hercegovine (srpski jezik)
Odluka o odobravanju novog zapošljavanja Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)
- 843 Odluka o prestanku važenja stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriju Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
Odluka o prestanku važenja stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine (srpski jezik)
Odluka o prestanku važenja stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)
- 844 Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (srpski jezik)
Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

- 845 Pravilnik o financiranju istraživanja, razvoja i unapređenja sustava javnih nabava u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik) 5
Pravilnik o financiranju istraživanja, razvoja i unapređenja sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini (srpski jezik) 6
Pravilnik o finansiranju istraživanja, razvoja i unapređenja sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik) 7

1 DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA
ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK

- 846 Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za razdoblje 2024. - 2033. godina (hrvatski jezik) 8
Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za period 2024 - 2033. godina (srpski jezik) 8
Odluka o odobrenju Indikativnog plana razvoja proizvodnje za period 2024. - 2033. godina (bosanski jezik) 8
- 847 Odluka o izdavanju licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (hrvatski jezik) 8
Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (srpski jezik) 9
Odluka o izdavanju licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (bosanski jezik) 9
- 848 Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (hrvatski jezik) 9
Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (srpski jezik) 10
Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (bosanski jezik) 10
- 849 Odluka o utvrđivanju regulatorne naknade za 2024. godinu (hrvatski jezik) 10
Odluka o utvrđivanju regulatorne naknade za 2024. godinu (srpski jezik) 11
Odluka o utvrđivanju regulatorne naknade za 2024. godinu (bosanski jezik) 12
- KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**
- 850 Rješenje broj UP-02-26-2-039-30/19 (hrvatski jezik) 12
Rješenje broj UP-02-26-2-039-30/19 (srpski jezik) 24
Rješenje broj UP-02-26-2-039-30/19 (bosanski jezik) 36

UPRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA BILJA

- 851 Izmjene i dopune Popisa aktivnih tvari dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)
- Измјене и допуне Списка активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у Босни и Херцеговини (српски језик)
- Izmjene i dopune Spiska aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)

48

53

58

AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

- 852 Priopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za srpanj 2023. godine (hrvatski jezik)
- Саопштење о просјечној исплаћеној мјесечној нето плати запослених у Босни и Херцеговини за јули 2023. године (српски језик)
- Saopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine (bosanski jezik)
- 853 Priopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za srpanj 2023. godine (hrvatski jezik)
- Саопштење о просјечној мјесечној бруто плати запослених у Босни и Херцеговини за јули 2023. године (српски језик)
- Saopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za juli 2023. godine (bosanski jezik)

64

64

64

64

64

64

VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

- 854 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)
- Одлука о именовању судије у Општински суд у Сарајеву (српски језик)
- Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)
- 855 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)
- Одлука о именовању судије у Општински суд у Сарајеву (српски језик)
- Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)
- 856 Odluka o imenovanju suca u Okružni privredni sud u Banja Luci (hrvatski jezik)
- Одлука о именовању судије у Окружни привредни суд у Бања Луци (српски језик)
- Odluka o imenovanju sudije u Okružni privredni sud u Banja Luci (bosanski jezik)
- 857 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)
- Одлука о именовању судије у Општински суд у Сарајеву (српски језик)
- Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)
- 858 Odluka o imenovanju suca u Okružni privredni sud u Banja Luci (hrvatski jezik)

64

65

65

65

65

65

66

66

66

66

67

67

Одлука о именовању судије у Окружни привредни суд у Бања Луци (српски језик)

67

Odluka o imenovanju sudije u Okružni privredni sud u Banja Luci (bosanski jezik)

67

859 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)

67

Одлука о именовању судије у Општински суд у Сарајеву (српски језик)

68

Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)

68

860 Odluka o imenovanju suca u Okružni sud u Doboju (hrvatski jezik)

68

Одлука о именовању судије у Окружни суд у Добоју (српски језик)

68

Odluka o imenovanju sudije u Okružni sud u Doboju (bosanski jezik)

68

861 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Zenici (hrvatski jezik)

69

Одлука о именовању судије у Општински суд у Зеници (српски језик)

69

Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Zenici (bosanski jezik)

69

862 Odluka o imenovanju suca u Okružni sud u Istočnom Sarajevu (hrvatski jezik)

69

Одлука о именовању судије у Окружни суд у Источно Сарајеву (српски језик)

69

Odluka o imenovanju sudije u Okružni sud u Istočnom Sarajevu (bosanski jezik)

70

863 Odluka o imenovanju suca u Općinski sud u Zenici (hrvatski jezik)

70

Одлука о именовању судије у Општински суд у Зеници (српски језик)

70

Odluka o imenovanju sudije u Općinski sud u Zenici (bosanski jezik)

70

864 Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)

70

Одлука о престанку мандата (српски језик)

71

Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)

71

865 Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Vlasenici (hrvatski jezik)

71

Одлука о именовању судије у Основни суд у Власеници (српски језик)

71

Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Vlasenici (bosanski jezik)

72

866 Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)

72

Одлука о престанку мандата (српски језик)

72

Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)

72

867 Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Zvorniku (hrvatski jezik)

73

Одлука о именовању судије у Основни суд у Зворнику (српски језик)

73

Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Zvorniku (bosanski jezik)

73

868 Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)

73

Одлука о престанку мандата (српски језик)

74

Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)

74

869 Odluka o imenovanju tužitelja u Okružno javno tužiteljstvo u Istočnom Sarajevu (hrvatski jezik)

74

Одлука о именовању тужиоца у Окружно јавно тужилаштво у Источно Сарајеву (српски језик)

74

Odluka o imenovanju tužioca u Okružno javno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu (bosanski jezik)

75

870 Odluka o prestanku statusa stručnog suradnika (hrvatski jezik)

75

	Одлука о престанку статуса стручног сарадника (српски језик)	75		Одлука о именовању тужиоца у Тужилаштво Босне и Херцеговине (српски језик)	77
	Одлука о престанку статуса стручног сарадника (bosanski jezik)	75		Одлука о именовању тужиоца у Тужилаштво Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	77
871	Одлука о именовању суца у Суд Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)	76	874	Одлука о именовању суца у Суд Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)	77
	Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (српски језик)	76		Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (српски језик)	77
	Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	76		Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	78
872	Одлука о именовању суца у Суд Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)	76	875	Одлука о именовању тужитеља у Туžiteljstvo Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)	78
	Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (српски језик)	76		Одлука о именовању тужиоца у Тужилаштво Босне и Херцеговине (српски језик)	78
	Одлука о именовању судије у Суд Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	77		Одлука о именовању тужиоца у Тужилаштво Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	78
873	Одлука о именовању тужитеља у Туžiteljstvo Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)	77			

© JP NIO Službeni list BiH - Svaki zlopotrebom kupac se obavezuje da plati štetu - Sva prava zadržana




**službena
glasila
2022.**

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedica 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel/fax: ++387 33 722 079
722 054
722 041
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba



UROŠ PENA
BRANISLAV PAVLOVIĆ



**REGIONALNA
POLICIJSKA
SARADNJA**



Sarajevo, 2023.

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Gordana Živković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11, ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09, ADDIKO BANK AD Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Muhamed Mirvić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2023. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodni ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM